

SIKAP DAN AKTIVITI POLITIK DI KALANGAN MASYARAKAT
LUAR BANDAR : SATU KAJIAN KES DI MUKIM JERANGAU
DUNGUN, TRENGGANU.

Peristimewa

- untuk nyah dan honda teranyang ...
- Pengurbanan yang telah kaliam beriken,
- matilah anakanda hargai.

MURSIEDY BIN AB. HAMID dan Nabhi Bafa
Jadikan ke NO. MATRIK : 042587 pendorong untuk
terus maju.

- untuk Balibah ...
- Pengertian dan keabaramu penilai aku terharu.

LATIHAN ILMIAH
BAGI MEMENUHI SEBAHAGIAN
DARIPADA SYARAT-SYARAT UNTUK
IJAZAH SARJANA MUDA SASTERA

JABATAN ANTROPOLOGI DAN SOSIOLOGI
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR
SESSI 1985/86

PENGHARGAAN.

BISMILLAH-IRRAHMAN-IRRAHIM.

Pertama-tamanya, pengkaji ingin merafakkan seribu kesyukuran ke hadrat Illahi kerana dengan limpah kurnia dan hidayah yang dikurniakan-Nya, dapat juga pengkaji menyiapkan kajian ini.

Pengkaji amat terhutang budi kepada Prof. Madya Dr.Zainal Kling yang telah menjadi pengawas dan penyelia penulisan ini. Segala teguran, pandangan dan tunjuk ajar yang telah beliau berikan, tidak akan pengkaji lupakan sampai bila-bila. Kepada beliau ingin pengkaji ucapkan ribuan terima kasih.

Pengkaji juga ingin merakamkan ucapan terima kasih yang tidak terhingga kepada Prof. Madya Dr,Hussin Mohammad yang telah bersusah-payah menjalankan kerja-kerja penyeliaan semasa pengkaji menjalankan kajian. Sumbangan dan tunjuk ajar yang beliau berikan itu, juga tidak dapat pengkaji lupakan.

Tidak lupa, ingin pengkaji ucapkan ribuan terima kasih kepada Penghulu Mukim Jerangau, En.Muda bin Abu Bakar kerana telah sudi menjadi keluarga angkat pengkaji semasa menjalankan kajian. Hanya Allah sahaja yang dapat membalas segala jasa dan budi baik beliau itu.

Tidak ketinggalan juga, ingin pengkaji rakamkan rasa terima kasih kepada seluruh penduduk Kampung Jerangau yang telah memberikan kerjasama sehingga pengkaji berjaya menyiapkan kajian ini.

Akhir sekali, pengkaji ingin mengucapkan terima kasih kepada rakan-rakan - Copqx, Nelq, Rolf dan Zeck - yang telah memberikan bantuan dan pertolongan yang tidak ternilai. Kepada mereka yang terlibat dalam kajian ini, baik secara langsung atau tidak langsung, juga tidak lupa pengkaji ucapkan terima kasih.

WASSALAM.

Mursiedy Ab.Hamid,
Kolej Pertama UM.

SINOPSIS

Kajian ini adalah mengenai sikap dan aktiviti politik di kalangan masyarakat luar bandar di Mukim Jerangau, Dungun, Trengganu. Tumpuan akan diberikan kepada sikap dan penglibatan mereka dalam aktiviti politik: Bagaimana sikap mereka terhadap politik?; dan, Adakah mereka terlibat dalam aktiviti politik?

Bab pertama adalah memaparkan tentang tujuan kajian. Kajian ini adalah untuk melihat sikap dan penglibatan mereka dalam aktiviti politik. Bab ini juga mengandungi kaedah kajian dan masalah-masalah yang dihadapi dalam kajian. Kaedah-kaedah kajian yang digunakan ialah soalselidik, temubual, pemerhatian dan penyelidikan perpustakaan.

Dalam bab kedua pengkaji akan memberikan penerangan tentang latar belakang masyarakat Kampung Jerangau. Didalamnya akan meliputi aspek-aspek kedudukan dan sejarah Kampung Jerangau, di samping beberapa aspek mengenai penduduk dan kemudahan sosial yang terdapat di sini.

Bab ketiga pula mengandungi huraian tentang beberapa konsep yang berkaitan dengan kajian ini. Konsep-konsep tersebut adalah berkaitan dengan politik.

Dalam bab keempat pengkaji akan membincangkan tentang sikap dan penglibatan masyarakat Kampung Jerangau dalam aktiviti politik. Perbincangan ini adalah berkisar kepada data-data yang diperolehi dari kajian. Sebenarnya bab ini adalah merupakan dasar kajian ini.

Dalam bab terakhir pengkaji akan memberikan kesimpulan tentang kajian ini. Berdasarkan data-data yang dihuraikan dan dibincangkan dalam bab-bab yang lalu dapat dibuat kesimpulan bahawa penduduk Kampung Jerangau mempunyai sikap yang positif dan terlibat dalam aktiviti politik. Keadaan ini adalah menggambarkan sebahagian daripada kesedaran dan penglibatan masyarakat luar bandar dalam aktiviti politik.

DAFTAR KANDUNGAN

muka surat

PENGHARGAAN PENGLIBATAN DALAM AKTIVITI POLITIK	55
SINOPSIS	55
DAFTAR KANDUNGAN	55
SENARAI JADUAL	55
4.6. DOKUMEN YANG TELAH DITAHAPKAN DALAM KESISTEMAN	
4.7. ISU-ISU POLITIK	
<u>BAB</u>	<u>muka surat</u>
BAB 1. PENGENALAN	1 - 9
1.1. TUJUAN DAN BIDANG KAJIAN	1
1.2. KAEDAH KAJIAN	3
1.3. MASALAH-MASALAH KAJIAN	7
BAB 2. LATAR BELAKANG MASYARAKAT KAMPUNG JERANGAU	10 - 27
2.1. PENGENALAN AM	10
2.2. DEMOGRAFI	12
2.3. STRUKTUR SOSIAL	14
2.4. KEMUDAHAN ASAS	16
2.5. AKTIVITI EKONOMI	18
2.6. PEMILIKAN HARTA BENDA	23
2.7. KESIMPULAN	27
BAB 3. BEBERAPA KONSEP YANG BERKAITAN DENGAN KAJIAN	28 - 38
3.1. BUDAYA POLITIK	30
3.2. SOSIALISASI POLITIK	32
3.3. PARTI POLITIK	33
3.4. PENYERTAAN POLITIK	35
3.5. IDEOLOGI POLITIK	36
BAB 4. SIKAP DAN PENGLIBATAN DALAM AKTIVITI POLITIK	39 - 72
4.1. PANDANGAN DAN SIKAP TERHADAP PARTI POLITIK	39
4.2. PANDANGAN DAN SIKAP TERHADAP PILIHANRAYA	45
4.3. PANDANGAN TERHADAP PEMIMPIN PARTI POLITIK	52

4.4. PENGLIBATAN DALAM AKTIVITI POLITIK	55
4.5. ANALISA PENYATA KEMAJUAN UMNO CAWANGAN JERANGAU BAGI TAHUN-TAHUN 1981/82, 1982/83 DAN 1983/84.	59
4.6. USUL-USUL YANG TELAH DIBAHASKAN DALAM MESYUARAT AGUNG UMNO CAWANGAN JERANGAU	68
4.7. ISU-ISU POLITIK	69
4.8. KESIMPULAN	71
BAB 5. KESIMPULAN DAN PENUTUP	73 - 75
BIBLIOGRAFI.	40
LAMPIRAN.	42
Jadual 4.1. Bilangan Responden Yang Menjadi Ahli Parti Politik.	41
Jadual 4.2. Alasan Menyukai Parti Politik.	42
Jadual 4.3. Parti Politik Yang Disukai Oleh Responden.	43
Jadual 4.4. Parti Politik Yang ditentang Oleh Responden.	44
Jadual 4.5. Kesanggupan Responden Memberikan Sokongan Kepada Parti Politik Yang Baru Muncul.	45
Jadual 4.6. Kekurangan Mengundi Dalam Pilihanraya.	46
Jadual 4.7. Keuntungan Semasa Mengundi.	47
Jadual 4.8. Sebab-sebab membuang Undi.	49
Jadual 4.9. Pandapat Terhadap Kempen Pilihanraya.	50
Jadual 4.10. Pandangan Responden Terhadap Kempen Pilihanraya.	51
Jadual 4.11. Kempen Parti Manakah Yang Pernah Dihadiri?	52
Jadual 4.12. Pengaruh Ketua Keluarga Semasa Mengundi.	53
Jadual 4.13. Siapakah Yang Paling Berpengaruh di antara Tokoh Berikut?	54
Jadual 4.14. Sebab-sebab Mereka Terpilih Menjadi AJK UMNO Cawangan Jerangan.	55
Jadual 4.15. Bentuk Aktiviti Politik Yang Selalu Dilakuti.	56
Jadual 4.16. Kegiatan Mengikuti Kegiatan Yang dianjurkan Oleh UMNO.	57

SENARAI JADUAL DAN RAJAH

Jadual.	Muka surat
Jadual 2.1. Tingkat Umur Responden.	13
Jadual 2.2. Taraf Perkahwinan.	14
Jadual 2.3. Aktiviti Ekonomi Penduduk Kampung Jerangau.	18
Jadual 2.4. Tingkat Pelajaran Responden.	18
Jadual 2.5. Peratus Buta Huruf di Kalangan Responden.	20
Jadual 2.6. Tingkat Pendapatan Responden Sebulan.	21
Jadual 2.7. Pemilikan Rumah dan Tapak Rumah.	24
Jadual 2.8. Keadaan Rumah Responden.	25
Jadual 2.9. Pemilikan Kemudahan Rumah.	26
Jadual 4.1. Kecenderungan Menyukai Parti Politik dan Parti Politik yang Disukai.	39
Jadual 4.2. Bilangan Responden Yang Menjadi Ahli Parti Politik.	40
Jadual 4.3. Alasan Menyukai Parti Politik.	41
Jadual 4.4. Parti Politik Yang Disukai Oleh Responden.	42
Jadual 4.5. Parti Politik Yang dibenci Oleh Responden.	43
Jadual 4.6. Kesanggupan Responden Memberikan Sokongan Kepada Parti Politik Yang Baru Muncul.	44
Jadual 4.7. Kekerapan Mengundi Dalam Pilihanraya.	45
Jadual 4.8. Keutamaan Semasa Mengundi.	46
Jadual 4.9. Sebab-sebab membuang Undi.	47
Jadual 4.10. Pendapat Terhadap Kempen Pilihanraya.	49
Jadual 4.11. Pandangan Responden Terhadap Kempen Pilihanraya.	50
Jadual 4.12. Kempen Parti Manakah Yang Pernah Dihadiri?	51
Jadual 4.13. Pengaruh Ketua Keluarga Semasa Mengundi.	52
Jadual 4.14. Siapakah Yang Paling Berpengaruh di antara Tokoh Berikut?	53
Jadual 4.15. Sebab-sebab Mereka Terpilih Menjadi AJK UMNO Cawangan Jerangau.	54
Jadual 4.16. Bentuk Aktiviti Politik Yang Selalu Diikuti.	56
Jadual 4.17. Kegiatan Mengikuti Kegiatan Yang Dianjurkan Oleh UMNO.	57

Jadual.

Muka surat.

Jadual 4.18. Tujuan Menghadiri Aktiviti Politik.	58
Jadual 4.19. Adakah Anda Mengikuti Dan Meminati Perkembangan Politik?	59
Jadual 4.20. Penambahan Ahli Baru.	62
Jadual 4.21. Aktiviti Politik Yang Telah dijalankan UMNO Cawangan Jerangau.	63
Jadual 4.22. Projek Pembangunan Yang Telah Dan Sedang Dijalankan di Kampung Jerangau.	65
Jadual 4.23. Kegiatan Pelajaran Yang Telah Dijalankan Oleh UMNO Cawangan Jerangau.	66

Rajah.

Muka surat.

Rajah 2.1. Sektor-Sektor Ekonomi Di Malaysia Dengan Ciri-cirinya Dan Kedudukan Peringkat Pendapatan Setiap Sektor.	22
Rajah 2.2. Putaran Ganas Kemiskinan.	23
Rajah 4.1. Senarai Pegawai Dan Ahli Jawatankuasa UMNO Cawangan Jerangau bagi tahun 1981/82, 1982/83 dan 1983/84.	61

BAB I

Pengenalan

Kajian ini adalah berkaitan dengan kegiatan politik masyarakat luar bandar. Tidak dapat dinafikan bahawa masyarakat luar bandar terdiri dari golongan miskin, meskipun kemiskinan itu lebih bersifat relatif. Oleh itu dapatlah dianggap kajian ini berkaitan dengan aktiviti politik masyarakat miskin di luar bandar. Kepentingan kajian ini tidak dapat dinafikan memandangkan "sokongan masyarakat luar bandar, khususnya orang Melayu, adalah paling berkesan bagi menegakkan kerajaan yang ada dewasa ini".⁽¹⁾

Tidak syak lagi, kajian ini dapat dijadikan rujukan bagi memperdalamkan pengetahuan tentang politik tempatan di samping dapat meneliti sejauh mana sambutan masyarakat luar bandar terhadap aspek politik.

1.1. TUJUAN DAN BIDANG KAJIAN.

Kajian ini bertujuan untuk melihat setakat mana penglibatan masyarakat luar bandar terhadap aktiviti politik. Adakah masyarakat luar bandar mempunyai penglibatan yang pasif, atau sebaliknya. Kajian ini juga menyentuh tentang sikap masyarakat luar bandar terhadap kegiatan politik. Adakah mereka menerima politik sebagai satu aspek yang tidak boleh dipisahkan dari kehidupan mereka sehari-hari.

Pengkaji akan memusatkan perbincangan mengenai tujuan ini berdasarkan masyarakat Kampung Jerangau, dengan memberikan tumpuan kepada aktiviti politik yang melibatkan kesedaran dan penglibatan mereka dalam aktiviti politik.

Pemilihan tema ini dibuat kerana pengkaji merasakan penting

---

1. Malvin, L. Rogers, Political involvement in a Rural Malay Community, (unpublished), Ph.D Thesis, Univ. of California, 1968.

(unpublished), thesis for Bachelor of Economics Degree,

Univ. Malaya, 1970, p/s 1.3.

bagi melihat apakah benar yang dikatakan bahawa orang Melayu luar bandar memang mempunyai kesedaran politik yang tinggi dan terlibat dalam politik, walaupun konsep politik bagi mereka lebih merupakan politik bagi pilihanraya.⁽²⁾

Dari kenyataan ini ternyata, masyarakat Melayu luar bandar memang mempunyai kesedaran politik yang tinggi. Kesedaran ini mendorong mereka untuk melibatkan dalam politik. Ini bermakna orang Melayu luar bandar mempunyai penglibatan yang aktif dalam pilihanraya.

Kenyataan di atas adalah merupakan titik-tolak kajian ini. Kebanyakan perbincangan yang dibuat berkisar pada kenyataan tersebut.

Penglibatan masyarakat luar bandar, dalam konteks kajian ini akan dikaitkan dengan beberapa konsep penting dalam politik. Hanya dengan ini barulah dapat diperhatikan keadaan penyertaan mereka dalam politik dengan sebenar-benarnya. Ini adalah merupakan bidang kajian ini.

Tema ini dipilih juga disebabkan oleh kurangnya kajian mengenai aktiviti politik pada peringkat 'grass-root level'. Kebanyakan kajian adalah ditumpukan pada peringkat lain yang tidak melibatkan sikap dan kesedaran masyarakat luar bandar dalam aktiviti politik.

Sekadar contoh, antara kajian-kajian yang telah dilakukan ialah Kajian di Kampung Sungai Raya, Muar oleh Malvin L. Rogers - 1968; Kajian di Kampung Padang Tendong oleh Tg. Adi Tg. Abdullah - 1980; dan kajian di Kampung Pengkalan Arang, Kuala Nerus, Trengganu oleh Che Wan Taqwa - 1981. Terdapat juga kajian-kajian lain yang tidak disebutkan di sini.

Sebagai kesimpulannya, kajian ini adalah berkisar kepada soal sikap dan kesedaran politik di kalangan masyarakat luar bandar di Kampung Jerangau, Dungun, Trengganu. Kesedaran ini dapat

---

2. Wan Fatul Johari, Behavioral Approach to Kelantan Politics, (unpublished), thesis for Bachelor of Economics Degree, Univ. Malaya, 1970, m/s : 3.

dikesan melalui penglibatan mereka dalam aktiviti politik.

1.2. KAEDAH KAJIAN.

Kajian ini telah dijalankan di Kampung Jerangau, Dungun, Trengganu. Pengkaji telah berada di sini selama lebih kurang sebulan - 1/4/1985 hingga 5/5/1985. Sepanjang tempoh tersebut, pengkaji telah tinggal di rumah keluarga angkat.

Sebenarnya kajian ini adalah sebahagian dari kajian asal yang telah dijalankan oleh pengkaji. Kajian tersebut adalah mengenai kemiskinan di Malaysia yang telah dianjurkan oleh Institut Pengajian Tinggi (IPT), Universiti Malaya, dengan kerjasama Jabatan Antropologi Dan Sosologi, Universiti Malaya. Oleh itu, data-data dan maklumat yang terdapat dalam kajian ini adalah merupakan sebahagian dari data dan maklumat untuk kajian tersebut.

Dalam usaha untuk mendapatkan maklumat dan data yang relevan dengan kajian ini, pengkaji telah menggunakan beberapa kaedah kajian seperti soalselidik, temubual, pemerhatian dan penyelidikan perpustakaan. Walau bagaimanapun kebanyakan dari data dan maklumat diperolehi melalui kaedah soalselidik.

1.2.1. Soalselidik (Questionnaire).

Kaedah ini merupakan kaedah utama dalam pengumpulan data. Hampir semua dari data dan maklumat yang terkandung dalam kajian ini adalah berdasarkan kaedah ini.

Pengkaji telah dibekalkan dengan 50 set soalan soalselidik untuk diisi oleh 50 orang responden yang terpilih. Soalselidik ini adalah mengenai kemiskinan. Walau bagaimanapun di dalamnya terkandung soalan-soalan yang relevan dengan kajian ini. Soalselidik ini adalah dalam bentuk 'close ended', di mana pengkaji terpaksa menuliskan sendiri jawapan yang diberikan oleh responden berdasarkan aneka pilihan jawapan yang telah disediakan. Bentuk ini hanya terhad pada aspek-aspek umum seperti pekerjaan dan latar belakang keluarga. Terdapat juga soalan-soalan yang memerlukan pendapat dan perspektif responden. Dalam bahagian ini pengkaji tidak

dibenarkan mengusulkan jawapan supaya tidak mempengaruhi fikiran responden dalam memberikan pendapat dan pandangan mereka. Kebanyakan soalan yang terkandung dalam bahagian ini adalah berkaitan dengan aspek politik dan kepimpinan.

Bagi mendapatkan responden bagi mengisi soalselidik ini, pengkaji menggunakan kaedah persampelan sistematik³. Seramai 50 orang responden telah dipilih bagi mewakili seluruh populasi kampung ini.

Sebelum memilih sampel itu, pengkaji membuat bancian terlebih dahulu. Bancian dibuat dari rumah ke rumah untuk mengetahui jumlah rumah di kampung ini. Berdasarkan bancian, terdapat sebanyak 125 buah rumah di seluruh kampung ini.⁽⁴⁾ Ini bermakna terdapat sebanyak itu juga bilangan ketua keluarga di kawasan kampung ini. Dari sini, sebanyak 50 orang sampel telah dipilih yang terdiri dari ketua keluarga.

3. Persampelan sistematik adalah satu kaedah untuk mendapatkan sampel. Data yang diperolehi darinya adalah representatif dan boleh dipertanggungjawabkan. Ia boleh diperolehi dengan membahagikan bilangan persampelan (bilangan rumah dalam bancian) dengan bilangan sampel yang dikehendaki.

$$\text{Persampelan sistematik} = \frac{\text{Bil. rangka persampelan (125)}}{\text{Bil. sampel yang dikehendaki (50)}}$$

Lihat, Ahmad Mahdzan Ayob, Kaedah Penyelidikan Sosio-ekonomi, D.B.P., Kuala Lumpur, 1983, m/s : 57, 74, 76.

4. Menuru^t bancian oleh JKKK Jerangau terdapat sebanyak 143 buah rumah di kawasan Kampung Jerangau. Ketidakteraturan ini adalah disebabkan bancian yang dilakukan oleh pengkaji adalah tidak menyeluruh dalam erti kata terdapat rumah yang tidak termasuk dalam bancian ini. Sila rujuk tentang Masalah Kajian.

Pengkaji juga menggunakan kaedah pemerhatian untuk mendapatkan maklumat tambahan bagi melengkapi kajian. Kaedah ini digunakan terutamanya bagi mendapatkan maklumat mengenai latarbelakang kehidupan masyarakat Kampung Jerangau dari aspek sosial.

Pengkaji juga menggunakan kaedah pemerhatian penyertaan dalam beberapa keadaan. Pengkaji sempat menghadiri Mesyuarat Agung UMNO Kawang Jerangau kali ke 23. Dalam keadaan ini, kaedah pemerhatian penyertaan digunakan untuk mendapatkan

Bagi setiap sampel yang terdiri dari 50 orang ini diajukan dengan satu set soalselidik untuk dijawab oleh mereka. Pengkaji hanya bertindak sebagai 'penanya dan penulis' dalam erti kata menulis dan menanya soalan sahaja.

Maklumat-maklumat dan data yang boleh diperolehi dari kaedah ini hanya terhad kepada soalan-soalan yang dikemukakan. Jawapan-jawapan yang responden beri hanya dalam lingkungan soalan yang dikemukakan. Oleh itu untuk mendapatkan maklumat tambahan pengkaji terpaksa menggunakan kaedah kajian yang lain. Ini adalah untuk melengkapkan dan menambahkan maklumat yang sesuai dalam kajian ini.

1.2.2. TEMUBUAL (INTERVIEW).

Satu lagi kaedah kajian yang pengkaji gunakan ialah kaedah temubual. Kaedah ini adalah untuk mendapatkan maklumat tambahan bagi melengkapkan data yang diperolehi melalui soalselidik.

Kesemua temubual yang telah dijalankan adalah dalam bentuk 'informal'. Semasa temubual dijalankan, pengkaji membentuk perbualan secara 'casual' supaya responden dapat mengemukakan maklumat yang dikehendaki di samping memberi peluang kepada responden untuk mengemukakan pendapat mereka dengan lebih meluas. Melalui cara ini berbagai maklumat dan data yang tidak dapat diperolehi dari soalselidik dapat diketahui oleh pengkaji.

Kaedah temubual ini digunakan secara meluas semasa meninjau pendapat beberapa orang tertentu seperti Ketua UMNO, Ketua Kampung dan Ahli jawatankuasa Kemajuan Dan Keselamatan Kampung Jerangau.

1.2.3. PEMERHATIAN (OBSERVATION).

Pengkaji juga menggunakan kaedah pemerhatian untuk mendapatkan maklumat tambahan bagi melengkapkan kajian. Kaedah ini digunakan terutamanya bagi mendapatkan maklumat mengenai latarbelakang kehidupan masyarakat Kampung Jerangau dari aspek sosial.

Pengkaji juga menggunakan kaedah pemerhatian penyertaan dalam beberapa keadaan. Pengkaji sempat menghadiri Mesyuarat Agung UMNO Cawangan Jerangau kali ke 23. Dalam keadaan ini, kaedah pemerhatian penyertaan digunakan untuk mendapatkan maklumat.

Contoh lain di mana pengkaji menggunakan kaedah ini ialah semasa menghadiri majlis kenduri. Melalui penyertaan dan pemerhatian amalan gotong-royong masih tergambar dalam majlis seperti ini. Di samping itu, pengkaji juga melibatkan diri dalam dalam perbualan dan perbincangan di kedai-kedai kopi. Dengan menyertai 'gossip group' ini pengkaji dapat mengetahui tentang beberapa perkara semasa yang menjadi perbualan masyarakat.

Oleh yang demikian, tidak dapat dinafikan bahawa kaedah pemerhatian ini merupakan salah satu dari sumber untuk mendapatkan data dan maklumat yang relevan dengan kajian.

1.2.4. PENYELIDIKAN PERPUSTAKAAN.

Bagi memperolehi maklumat tentang perkembangan dan aktiviti politik penduduk Kampung Jerangau, pengkaji membuat rujukan kepada beberapa laporan terutamanya Penyata Kemajuan UMNO Cawangan Jerangau. Maklumat-maklumat ini adalah bersifat 'secondary'.

Kebanyakan dari konsep-konsep yang terdapat dalam kajian ini diperolehi melalui kaedah ini. Untuk mendapatkan pemahaman yang jelas tentang konsep-konsep tersebut, pengkaji terpaksa membuat penyelidikan di perpustakaan.

Selain itu, maklumat yang diperolehi dari akhbar dan juga bahan bercetak yang lain turut merupakan sumber maklumat dalam kajian ini.

Ketiga-tiga kaedah yang terdahulu - soalselidik, temubual dan pemerhatian - adalah merupakan kaedah untuk mendapatkan data 'primary' dalam kajian ini. Melalui kaedah tersebut, pengkaji dapat mengumpul data yang bersifat 'first hand data'. Kaedah terakhir dapat mengumpulkan data yang bersifat 'secondary'. Walau bagaimanapun antara ketiga-tiga kaedah tersebut, kaedah soalselidik adalah merupakan kaedah utama dalam pengumpulan data. Ini bermakna, kebanyakan dari hasil kajian ini adalah berpandukan kepada kaedah tersebut.

1.3. MASALAH-MASALAH KAJIAN.

Semasa menjalankan kajian, beberapa masalah telah pengkaji hadapi. Walau bagaimanapun, pengkaji telah berusaha untuk mengatasinya.

Masalah utama yang pengkaji rasa boleh menjejaskan kajian ini ialah masalah bahasa. Semasa menjalankan kajian, tidak dapat tidak pengkaji terpaksa berinteraksi dengan responden dan anggota masyarakat yang lain. Semasa berinteraksi inilah timbulnya masalah bahasa ini. Masalah ini timbul kerana kelainan atau perbezaan dialek antara pengkaji dan responden. Memang sudah menjadi pengetahuan umum, penduduk Trengganu menggunakan satu dialek kenegerian yang berlainan dengan tempat-tempat lain. Dialek ini digunakan sebagai media perhubungan. Malangnya penggunaan dialek ini menimbulkan masalah kepada orang lain kerana ia sukar difahami.

Masalah bahasa ini amat ketara pada masa permulaan kajian di mana pengkaji tidak biasa dengan dialek mereka. Harus diketahui, pengkaji berasal dari negeri Pahang. Oleh itu dialek Trengganu adalah suatu yang sukar untuk difahami. Walau bagaimanapun, semakin lama pengkaji berada di sini, masalah ini semakin dapat diatasi.

Masalah kedua yang dihadapi ialah tanggapan penduduk terhadap diri pengkaji. Terdapat sebilangan penduduk yang beranggapan bahawa pengkaji mempunyai motif lain disebalik kajian ini. Keadaan ini menyebabkan mereka tidak maklumat dan penerangan seperti yang dikehendaki. Masalah ini timbul terutamanya dalam huraian mengenai perspeksi dan pendapat serta tentang harta responden.

Masalah lain yang dihadapi ialah perasaan jemu yang terdapat di kalangan responden. Terdapat responden yang merasa jemu dan bosan dengan soalan-soalan yang diajukan kerana mereka. Rasa jemu ini timbul mungkin disebabkan soalan yang ditanyakan itu terlalu banyak - soalselidik mengandungi 21 muka - dan meliputi soalan soalan yang agak menyentuh peribadi mereka.

Satu sebab lain mengapa rasa jemu ini timbul ialah disebabkan oleh tumpuan kajian yang terlalu kerap di kawasan ini. Pengkaji telah difahamkan oleh Ketua Kampung Jerangan, terdapat beberapa kajian yang telah dijalankan oleh berbagai badan di kampung ini. Malah semasa pengkaji menjalankan ini, terdapat pula satu kajian lain mengenai penggunaan masa yang dijalankan

oleh Unit Penyelidikan Sosioekonomi, Jabatan Perdana Menteri.

Kehadiran pengkaji tidak dapat menarik minat mereka kerana mereka sudah jemu dengan kajian. Bagi mereka kajian yang dijalankan itu semestinya diikuti dengan pembangunan atau setidak-tidaknya dapat membantu mereka. Tetapi keadaan sebaliknya berlaku. Meskipun berbagai kajian telah dijalankan tetapi mereka masih seperti dahulu lagi. Ini menerbitkan rasa tidak puas hati dikalangan mereka yang dijelmakan melalui sambutan yang dingin terhadap pengkaji. Mereka merasakan seolah-olah menjadi 'alat' sedangkan hasil kajian itu tidak mendatangkan manfaat kepada mereka.

Masalah lain ialah kedudukan rumah responden yang agak berselerak. Semasa menjalankan bancian, pengkaji hanya menghadkan kepada rumah-rumah yang senang dihubungi. Mana-mana rumah yang terletak di kawasan terpencil tidak termasuk dalam senarai bancian. Ini adalah disebabkan pada masa kajian ini dijalankan, kawasan kampung ini dilanda oleh gajah-gajah liar. (5)

Kedudukan rumah yang berselerak ini menimbulkan masalah kepada pengkaji kerana untuk sampai ke sesebuah rumah responden terpaksa memakan masa yang lama. Tambahan pula pengkaji hanya berjalan kaki sahaja.

Masalah di atas menjadi semakin berat apabila responden tersebut tidak ada di rumah. Kebanyakan daripada responden hanya berada di rumah pada sebelah petang dan malam kerana mereka bekerja pada sebelah pagi. Oleh itu temubual hanya terhad pada waktu petang sahaja. Dari satu segi yang lain pula, pengkaji harus memikirkan keadaan responden yang berada dalam keletihan itu.

Masalah kesuntukan masa ini jika ditambah dengan masalah kedudukan rumah responden yang berselerak dan agak sukar dihubungi ternyata menimbulkan masalah yang besar kepada pengkaji. Di satu pihak pengkaji terpaksa mengambil masa yang lama untuk sampai ke rumah responden, manakala di pihak yang lain pengkaji terpaksa mengatasi kesuntukan masa untuk bertemu dengan responden.

5. Terdapat sebanyak 14 ekor gajah liar berkeliaran di kawasan ini. Satu operasi yang bernama 'Operasi Rantai' telah dijalankan oleh Jab. Hidupan Liar yang melibatkan 46 orang pelatih dan dua orang pakar dari India bersama dua ekor gajah denak. Lihat, Utusan Malaysia, Rabu 6/2/1985, m/s : 12.

Meskipun berbagai masalah telah pengkaji hadapi, tetapi pengkaji telah cuba untuk mengatasinya. Akhirnya dapat juga pengkaji menghabiskan kajian ini dengan jayanya.

LATARBELAKANG MASTAMUKAT KAMPUNG JERANGAU

2.1. PENGENALAN AM.

Kedudukan Negeri Trengganu, jika dilihat di atas peta, terletak di antara garis lintang 3 darjah - 6 darjah Utara dan garis bujur 103 darjah - 104 darjah Timur. Di dalam peta Semenanjung Malaya, Negeri Trengganu terletak di sebelah pantai timur menghala ke laut Cina Selatan.

Dari segi pentadbiran, Negeri Trengganu terbahagi kepada enam daerah, iaitu Besut, Kemaman, Dungun, Kuala Trengganu, Bako Trengganu (Kuala Brang) dan Marang. Tiap-tiap daerah dipodah-podahkan kepada beberapa mukim. Pentadbiran di peringkat daerah diketuai oleh seorang Pegawai Daerah, manakala di peringkat mukim diketuai oleh seorang Penghulu. Jawatan Penghulu ini adalah atas perantukan oleh kerajaan negeri dengan tauliah dari Sultan. Di dalam lingkungan masing-mukim terdapat beberapa buah kampung yang diketuai oleh seorang Ketua Kampung.

Dalam konteks kajian ini, Kampung Jerangan adalah sebuah perkampungan Melayu yang diketuai oleh seorang Ketua Kampung. Kampung ini terletak di dalam Mukim Jerangan di bawah pentadbiran Daerah Dungun. Segal hal yang bersangkutan dengan pentadbiran adalah dirujuk kepada Pejabat Daerah Dungun.

2.1.1. KEDUDUKAN.

Kampung ini terletak kira-kira 25 batu dari Dungun dan 40 batu dari Kuala Trengganu. Kedua-dua bandar ini menghubungkan Kampung Jerangan melalui satu jalinan jalan raya. Sekali imbas, jika dilihat di dalam peta, kampung ini terletak di antara dungun dengan Kuala Trengganu.

Pada keseluruhannya, kampung ini meliputi kawasan seluas 1800 ekar persegi.⁽¹⁾ Berbanding dengan keluasan Negeri Trengganu yang seluas 5005 batu persegi, ia hanya merupakan sebuah kawasan yang terlalu kecil yang sukar dikesan kedudukannya di atas peta.

1. Data ini diperolehi dari rekod di Pejabat Penghulu Mukim Jerangan.

BAB II

LATARBELAKANG MASYARAKAT KAMPUNG JERANGAU

2.1. PENGENALAN AM.

Kedudukan Negeri Trengganu, jika dilihat di atas peta, terletak di antara garis lintang 3 darjah - 6 darjah Utara dan garis bujur 103 darjah - 104 darjah Timur. Di dalam peta Semenanjung Malaysia, Negeri Trengganu terletak di sebelah pantai timur menghala ke Laut Cina Selatan.

Dari segi pentadbiran, Negeri Trengganu terbahagi kepada enam daerah, iaitu Besut, Kemaman, Dungun, Kuala Trengganu, Ulu Trengganu (Kuala Brang) dan Marang. Tiap-tiap daerah dipecah-pecahkan kepada beberapa mukim. Pentadbiran di peringkat daerah diketuai oleh Seorang Pegawai Daerah, manakala di peringkat mukim diketuai oleh seorang Penghulu. Jawatan Penghulu ini adalah atas perlantikan oleh kerajaan negeri dengan tauliah dari Sultan. Di dalam lingkungan sesebuah mukim terdapat beberapa buah kampung yang diketuai oleh seorang Ketua Kampung.

Dalam konteks kajian ini, Kampung Jerangau adalah sebuah perkampungan Melayu yang diketuai oleh seorang Ketua Kampung. Kampung ini terletak di dalam Mukim Jerangau di bawah pentadbiran Daerah Dungun. Segal hal yang bersangkutan dengan pentadbiran adalah dirujuk kepada Pejabat Daerah Dungun.

2.1.1. KEDUDUKAN.

Kampung ini terletak kira-kira 25 batu dari Dungun dan 40 batu dari Kuala Trengganu. Kedua-dua bandar ini menghubungkan Kampung Jerangau melalui satu jalinan jalan raya. Sekali imbas, jika dilihat di dalam peta, kampung ini terletak di antara dungun dengan Kuala Trengganu.

Pada keseluruhannya, kampung ini meliputi kawasan seluas 1280 ekar persegi.⁽¹⁾ Berbanding dengan keluasan Negeri Trengganu yang seluas 5005 batu persegi, ia hanya merupakan sebuah kawasan yang terlalu kecil yang sukar dikesan kedudukannya di atas peta.

---

1. Data ini diperolehi dari rekod di Pejabat Penghulu Mukim Jerangau.

Kampung Jerangau terletak di pinggir Sungai Dungun. Pada amnya, dapat dikatakan bahawa kampung ini terletak di kawasan rendah memandangkan terdapatnya beberapa sungai yang mengalir di kawasan kampung ini. Selain dari Sungai Dungun, terdapat beberapa batang sungai lagi yang mengalir di kawasan ini, seperti Sungai Jerangau dan Sungai Lok. Di samping itu terdapat juga beberapa batang anak sungai yang turut mengalir di kawasan ini.

Kesemua jaringan sungai ini membentuk satu sistem pengairan yang baik. Namun begitu satu hakikat yang tidak dapat dinafikan, jaringan sistem sungai ini juga menyebabkan kawasan kampung ini mudah dinaiki air apabila tiba musim tengkujuh. Oleh itu banjir sebagai satu fenomena alam merupakan perkara yang biasa dialami oleh penduduk kampung ini.

Satu aspek lain yang berkaitan dengan bentuk muka buminya yang rendah ini ialah kesesuaian untuk menjalankan aktiviti pertanian. Oleh itu, didapati pada keseluruhannya penduduk kampung ini menjalankan aktiviti ekonomi yang berkaitan dengan pertanian atau dikenali sebagai 'agro-based activity'.

2.1.2. SEJARAH.

Kampung Jerangau adalah merupakan sebuah perkampungan tradisional Melayu yang telah lama wujud. Berdasarkan kepada data yang ada, Kampung Jerangau telah mempunyai seorang Ketua Kampung sejak dari tahun 1918.⁽²⁾ Kewujudan jawatan Ketua Kampung ini menandakan sudah wujud satu organisasi pemerintahan yang terpusat sejak lebih 70 tahun yang lalu. Kemungkinan kampung ini telah wujud lebih awal dari tahun ini tidak dapat disangkal.

---

2. Maklumat ini diperolehi dari JKKK, Kampung Jerangau.

Senarai Ketua Kampung Jerangau adalah seperti berikut :-

i. Ismail b. Hassan (1918-1922)	ii. Abu Bakar b. Hassan (1922-1935)
iii. Mesah b. Ismail (1935-1936)	iv. Mahmud b. Yaakub (1936-1945)
v. Yaali b. Mat Sin (1945-1960)	vi. Hashim b. Hamzah (1960-1978)
vii. Hassan b. Mohd, PJK (1978-	

Dalam tahun 1920, Kampung Jerangau telah dinaikkan tarafnya dari sebuah kampung kecil yang ditadbir oleh seorang Ketua Kampung kepada sebuah Mukim yang ditadbir oleh seorang Penghulu.⁽³⁾ Beberapa buah kampung kecil yang berhampiran telah dimasukkan ke dalam pentadbiran Mukim Jerangau ini. Pada masa sekarang, Kampung Jerangau meliputi beberapa buah kampung lain di dalamnya. Kampung-kampung tersebut ialah Kampung Nerang, Kampung Pancor, Kampung Tanjung dan Kampung Wa.

Sejarah dan asal-usul kampung ini tidak dapat ditentukan dengan tepat kerana tidak ada sebarang data yang boleh dipertanggungjawabkan. Apa yang ada cuma sedikit maklumat dan keterangan yang diperolehi dari penduduk tempatan. Oleh itu amat sukar untuk ditentukan sejarah dan asal-usul kampung ini.

2.2. DEMOGRAFI.

Laporan JKKK Kampung Jerangau mengatakan jumlah penduduk Kampung Jerangau ialah seramai 984 orang. Jumlah ini adalah merangkumi keseluruhan penduduk yang meliputi keempat-empat buah kampung (Kampung Nerang, Kampung Pancor, Kampung Tanjung dan Kampung Wa) yang membentuk Kampung Jerangau.⁽⁴⁾ Daripada jumlah ini, 97.3% adalah terdiri dari bangsa Melayu, manakala yang selebihnya adalah terdiri dari bangsa Cina.

Kebanyakan daripada penduduknya adalah terdiri dari penduduk tempatan. Lebih tepat lagi kalau dikatakan mereka adalah penduduk yang berasal dari Kampung Jerangau sendiri. Daripada 50 orang responden yang ditemui, 70 % daripadanya adalah berasal dari Kampung Jerangau dalam perspektif keturunan mereka telah bermastautin di kampung ini lebih dari satu generasi. Selebihnya adalah terdiri dari mereka yang baru berhijrah dan menetap di sini.

3. Ibid. Kerajaan Negeri Trengganu telah mewartakan penubuhkan Mukim Jerangau pada tahun 1920 dengan melantik seorang Penghulu. Senarai Penghulu Mukim Jerangau adalah seperti berikut :-
i. Jusoh b. Kumpal (1920-1945)	ii. Mahmud b. Yaacob (1945-1946)
iii. Muda b. Jusoh (1946-1947)	iv. Salim b. Muhamad (1947-1955)
v. Osman b. Omar (1955-1960)	vi. A. Bakar b. Abdullah (1960-1969)
vii. Muda b. Abdullah (1969-1974)	viii. Muktar b. Mat Zain (1974-1978)
ix. Nordin b. Long (1978-1984)	x. A. Bakar b. Muda (1984-)

4. Ibid, Laporan JKKK Kampung Jerangau

Angka-angka ini dapat menunjukkan bahawa pertambahan penduduk Kampung Jerangau bukan sahaja disebabkan oleh pertambahan semulajadi (kelahiran), tetapi juga disebabkan oleh migrasi dari luar.

Terdapat sejumlah 125 buah rumah tangga (house hold) di kawasan kampung ini. Dari jumlah itu, lima daripadanya adalah terdiri dari keluarga Cina, manakala yang selebihnya adalah terdiri dari keluarga Melayu.

JADUAL 2.1. TINGKAT UMUR RESPONDEN.

Tingkat umur (dalam tahun)	Bil	%
20 - 25	1	2
26 - 30	7	14
31 - 35	5	10
36 - 40	1	2
41 - 45	6	12
46 - 50	7	14
51 - 55	10	20
56 - 60	4	8
61 - 65	2	4
66 - 70	7	14
JUMLAH	50	100

Bil	%
3	6
44	88
3	6
50	100

Sumber : Soalselidik

Jadual di atas menunjukkan tingkat umur responden. Dari seramai 50 orang responden, 2 % daripadanya berumur antara 20 - 25 tahun, 14 % berumur antara 26 - 30 tahun, 10 % berumur antara 31 - 35 tahun, 2 % berumur antara 36 - 40 tahun, 12 % berumur antara 41 - 45 tahun, 14 % berumur antara 46 - 50 tahun, 20 % berumur antara 51 - 55 tahun, 8 % berumur antara 56 - 60 tahun, 5 % berumur antara 61 - 65 tahun, dan 14 % berumur antara 66 - 70 tahun.

Tingkat umur terendah ialah 23 tahun dan yang tertinggi ialah 68 tahun.

Dari jadual ini dapat dibuat beberapa kesimpulan. Pertama, lebih 50 % daripada responden terdiri dari mereka yang berumur 45 tahun dan ke atas. Hanya 40 % sahaja yang terdiri dari golongan yang berumur

45 tahun kebawah.

Kedua, peratus responden yang tergolong dalam kategori muda adalah rendah.

Dari kedua-dua keadaan ini, dapat pula dirumuskan bahawa keupayaan penduduk dari segi tenaga dan kekuatan adalah rendah. Peratusan yang tinggi bagi tingkat umur yang melebihi 45 tahun menggambarkan keadaan ini atas andaian semakin tinggi tingkat umur maka semakin kurang pula keupayaan untuk melakukan kerja kerana tenaga dan kekuatan telah berkurangan. Kekurangan keupayaan ini adalah disebabkan keadaan kesihatan yang semakin uzur dengan bertambahnya umur. Tambahan pula kebanyakan kerja-kerja yang terdapat di kawasan kampung ini adalah kerja-kerja yang memerlukan kekuatan fizikal.

JADUAL 2.2. TARAF PERKAHWINAN.

Taraf perkahwinan	Bil	%
Bujang	3	6
Berkahwin	44	88
Duda/janda	3	6
JUMLAH	50	100

Sumber : Soalselidik

Dari seramai 50 orang responden yang ditemui, 88 % daripadanya adalah terdiri dari mereka yang sudah berkahwin. Peratusan tertinggi bagi golongan yang sudah berkahwin ini menunjukkan hampir kesemua dari responden mempunyai tanggungjawab sebagai ketua keluarga yang terpaksa menyara kehidupan keluarganya. Bagi mereka yang telah bercerai yang terdiri janda-janda, tanggung jawab untuk menyara keluarga adalah terpikul ke atas mereka.

2.3. STRUKTUR SOSIAL.

Seperti yang telah diterangkan dalam bahagian yang terdahulu, Kampung Jerangau adalah merupakan sebuah perkampungan Melayu

tradisional. Oleh yang demikian, struktur masyarakat Kampung Jerangau masih memperlihatkan perlanjutan struktur sosial masyarakat Melayu tradisional. Beberapa ciri struktur sosial masyarakat tradisional dapat dikesan dalam masyarakat Kampung Jerangau.

Pada amnya, secara hairaki, masyarakat Kampung Jerangau boleh dibahagikan kepada dua strata. Strata pertama yang berada lebih tinggi dari strata kedua adalah terdiri dari golongan yang lebih berada (kaya) dan mempunyai pengaruh. Golongan ini adalah seperti Penghulu, Ketua Kampung, Ketua-ketua parti dan orang-orang yang terlibat secara langsung dalam pertubuhan. Mereka biasanya mempunyai pengaruh dan dihormati. Pengaruh mereka terlihat dalam perbincangan-perbincangan di mana pendapat mereka sering dipersetujui atau setidaknya mereka dijadikan tempat mengadu dan meminta nasihat serta pertolongan. Golongan ini boleh disamakan dengan golongan 'bangsawan' dalam struktur sosial masyarakat Melayu tradisional.

Strata kedua pula adalah terdiri daripada penduduk biasa yang tidak mempunyai apa-apa jawatan dalam masyarakat. Mereka ini lebih merupakan rakyat biasa. Dari segi pengaruh, mereka tidak mempunyai pengaruh yang kuat dalam masyarakat. Malah mereka hanya merupakan golongan yang banyak memberi sokongan kepada strata pertama.

Namun begitu, walaupun terdapat dua strata dalam masyarakat Kampung Jerangau, pemisahan ini hanyalah sesuatu yang diabstractkan oleh pengkaji bagi merujuk kepada dua golongan yang terdapat dalam masyarakat Kampung Jerangau.

Ketua birokrasi bagi kampung ini ialah Ketua Kampung. Jawatan Ketua Kampung ini adalah atas perlington kerajaan. Walaupun begitu Ketua kampung adalah merupakan orang yang paling berpengaruh. Dalam konteks Kampung Jerangau, Ketua Kampung adalah juga memegang jawatan Ketua UMNO Cawangan Jerangau. Dari sini jelas kelihatan pengaruhnya yang kuat, bukan sahaja dari segi kepimpinan masyarakat tetapi meliputi kepimpinan politik.

Kepimpinan Ketua Kampung lebih bersifat informal. Urusan pentadbiran terutamanya yang berkaitan dengan soal tanah dijalankan secara tidak formal dalam erti kata hubungan yang terjalin lebih mesra secara 'face to face'.

Bagi menyara kehidupannya, Ketua Kampung terpaksa melibatkan dirinya dalam aktiviti ekonomi yang lain kerana jawatan Ketua Kampung

bukanlah merupakan satu kerjaya yang mempunyai pendapatan tetap. Dalam kajian ini, Ketua Kampung Jerangau menjalankan aktiviti pertanian dan perniagaan untuk menyara kehidupannya.

Dari segi kedudukan pula, Ketua Kampung mempunyai 'prestige' dan sentiasa dihormati.

Dari satu segi yang lain, intergrasi sosial yang kukuh masih terpancar dalam kehidupan seharian masyarakat Kampung Jerangau. Intergrasi mekanikal jelas terlihat dalam amalan seharian seperti gotong-royong dan bantu-membantu. Kehidupan masyarakat adalah dalam keadaan harmoni. Sebarang perselisihan faham akan diselesaikan dengan baik.

2.4. KEMUDAHAN ASAS.

Terdapat beberapa kemudahan asas yang disediakan di kawasan kampung ini. Namun begitu masih terdapat beberapa kemudahan yang tidak terdapat di kawasan kampung ini.

Satu kemudahan asas yang masih belum diadakan di kawasan kampung ini ialah bekalan air paip. Penduduk-penduduk tempatan mendapatkan bekalan air untuk keperluan harian samada dari sungai atau dari perigi/telaga yang digali. Walau bagaimanapun, semasa kajian ini dijalankan, kerja-kerja memasang saluran paip air sedang giat dijalankan.

Sebuah kelinik bidan telah disediakan oleh kerajaan untuk kemudahan ibu-ibu mengandung dan bersalin. Seramai dua orang bidan bertauliah ditempatkan bagi memberi khidmat kesihatan kepada ibu-ibu yang memerlukannya. Bagi memenuhi kekurangan, pegawai-pegawai perubatan didatangkan dari Hospital Daerah Dungun bagi merawat dan memberi khidmat kesihatan kepada kanak-kanak. Klinik rawatan kanak-kanak ini diadakan dua kali sebulan. Walaupun begitu, perkhidmatan kesihatan tidak terdapat di kawasan kampung ini. Penduduk-penduduk tempatan mendapatkan perkhidmatan ini dari sebuah Pusat Kesihatan yang terletak kira-kira enam batu dari kawasan kampung ini. Bagi kes-kes yang serius dirujuk kepada Hospital Daerah Dungun.

Kerajaan telah menyediakan bekalan elektrik di kawasan ini. Sebuah janakuasa elektrik yang menggunakan minyak disel telah dibina pada tahun 1981. Namun begitu, bekalan elektrik yang disediakan di kawasan kampung ini tidaklah sama dengan bekalan elektrik di tempat-tempat lain. Bekalan elektrik yang disediakan ialah Bekalan

Elektrik Kuasa Penghad yang disalurkan selama 12 jam sehari; bermula pukul 7 petang hingga pukul tujuh pagi esoknya. Setiap rumah dihadkan bekalan kuasa berdasarkan kepada permintaan masing-masing. Kuasa yang disalurkan adalah dalam kadar 100 watt setiap satu. Pengguna dibenarkan menggunakan kuasa elektrik mengikut gandaan kadar ini berdasarkan satu alat automatik yang dipasang di setiap rumah. Sebarang penggunaan kuasa yang berlebihan (melebihi kadar yang ditetapkan), litar elektrik di dalam rumah akan diputuskan oleh alat automatik ini. Kadar bayaran bagi penggunaan 100 watt ialah \$4.40 sebulan.

Sementara itu terdapat sebuah sekolah, Sekolah Kebangsaan Jerangau, untuk keperluan persekolahan anak-anak penduduk Kampung Jerangau. Sekolah ini telah dibuka sejak dari tahun 1940. Pada masa sekarang, sekolah ini menampung seramai 140 orang murid. Bagi pelajaran peringkat menengah pula, anak-anak penduduk tempatan terpaksa bersekolah di Sekolah Menengah Landas, iaitu kira-kira 9 batu dari kampung ini. Ini adalah disebabkan di kawasan kampung ini tidak terdapat sekolah menengah. Anak-anak penduduk tempatan juga terpaksa mendapatkan kemudahan persekolahan dari sekolah-sekolah di Dungun, terutama bagi mereka yang melanjutkan pelajaran di peringkat menengah atas.

Buat masa ini, sebuah sekolah menengah sedang dalam proses pembinaan dan dijagka siap pada pertengahan tahun 1986. Apabila siap nanti, anak-anak penduduk tempatan tidak lagi perlu pergi ke sekolah lain untuk mendapatkan pelajaran peringkat menengah.

Di kawasan kampung ini juga terdapat sebuah sekolah bagi kanak-kanak pra-sekolah atau lebih dikenali sebagai TADIKA. TADIKA ini dimajukan oleh KEMAS dengan kerjasama JKKK Kampung Jerangau. Kanak-kanak di bawah umur persekolahan (7 tahun ke bawah) mendapat sedikit sebanyak pelajaran dari TADIKA ini sebagai persediaan bagi menghadapi alam persekolahan.

Kemudahan-kemudahan lain yang terdapat di kawasan kampung ini adalah seperti balai raya, masjid, telefon dan jalan raya. Walaupun begitu, satu kemudahan utama iaitu kemudahan pengangkutan awam tidak terdapat di kawasan ini. Oleh itu, penduduk tempatan terpaksa menggunakan perkhidmatan kereta sapu atau kereta-kereta persendirian ataupun menumpang kenderaan orang lain.

Bagi perkhidmatan Pos pula, terdapat sebuah Wakil Pos yang mengendalikan urusan pos. Kemudahan ini dikelola oleh seorang

pekedai secara sukarela tanpa apa-apa bayaran. Walaupun begitu, perkhidmatan Pos di sini adalah lebih bersifat menghantar dan menerima surat. Perkhidmatan pos yang lain tidak terdapat di Wakil Pos ini. Oleh itu penduduk tempatan terpaksa mendapatkan perkhidmatan ini dari Pejabat Pos yang berhampiran.

2.5. AKTIVITI EKONOMI.

Pada keseluruhannya, penduduk Kampung Jerangau terlibat dalam aktiviti ekonomi yang berdasarkan pertanian. Aktiviti ini adalah meliputi kerja-kerja seperti menoreh getah, bersawah padi, bertani dan kerja-kerja lain yang bersangkutan dengan pertanian.

Berdasarkan kepada Rancangan Malaysia Kedua (RMK), sektor ekonomi di Malaysia boleh dibahagikan kepada tiga kategori. Ketiga-tiga sektor itu ialah sektor moden, sektor kerajaan dan sektor tradisi.⁽⁵⁾ Masing-masing sektor mempunyai perbezaan di dalam ciri-cirinya terutama dari segi tingkat pendapatan. Secara relatif, sektor tradisi mempunyai tingkat pendapatan yang paling rendah. Ini diikuti oleh sektor kerajaan dan sektor moden.

Jika kategori ini dipadankan dengan aktiviti ekonomi penduduk Kampung Jerangau, ternyata pada keseluruhan aktiviti ekonomi penduduk Kampung Jerangau adalah tergolong dalam kategori sektor tradisi.

Dari sejumlah 50 orang responden yang ditemui, 22 orang daripadanya adalah terlibat dalam aktiviti pertanian yang boleh dikategorikan ke dalam sektor tradisi. Selebihnya, seramai 23 orang adalah terlibat dalam aktiviti lain seperti pekerja kilang papan (18 %), pengawal keselamatan (4 %), pekerja perkhidmatan (14 %), pekerja jualan/peniaga (10 %), bidang pentadbiran (2 %), pesara (4 %) dan tidak bekerja⁽⁶⁾ (4 %).

Jenis-jenis aktiviti ini boleh juga melengkapi ciri-ciri aktiviti dalam sektor tradisi.

5. Rancangan Malaysia Kedua, Percetakan Kerajaan, K.Lumpur. m/s:42-43.

6. Menurut JKKK Kampung Jerangau terdapat seramai 16 orang penduduk kampung yang tidak bekerja kerana disebabkan oleh keuzuran. Mereka tidak berupaya untuk melakukan kerja. Bagi menyara kehidupan, mereka mendapat bantuan kewangan dari Jabatan Kebajikan Masyarakat.

Oleh yang demikian , tidak dapat dinafikan pada keseluruhan penduduk Kampung Jerangau terlibat dalam aktiviti dari sektor tradisi. Kenyataan ini secara tidak langsung dapat menggambarkan tingkat pendapatan penduduk yang rendah secara berbanding.

JADUAL 2.3. AKTIVITI EKONOMI PENDUDUK KAMPUNG JERANGAU.

Jenis	Bil	%
Pertanian :		
Pekerja ladang kelapa sawit	1	2
Pekerja ladang getah	3	6
Pekebun kecil getah	8	16
Penanam padi	1	2
Lain-lain kerja pertanian	9	18
JUMLAH	22	44
Pekerja kilang papan	9	18
Pengawal keselamatan	2	4
Pekerja perkhidmatan	7	14
Pekerja jualan/peniaga	5	10
Bidang pentadbiran	1	2
Pesara	2	4
Tidak bekerja	2	4
JUMLAH	50	100

Sumber : Soalselidik

Satu aspek lain yang mempunyai hubungan dengan aktiviti ekonomi ialah tingkat pendidikan formal atau pelajaran.

JADUAL 2.4. TINGKAT PELAJARAN RESPONDEN

Tingkat	Bil	%
Tidak bersekolah	13	26
Tidak tamat sekolah rendah [#]	20	40
Tamat sekolah rendah	13	26
Tidak tamat sek.men.rendah [@]	-	-
Tamat sek.men.rendah	4	8
JUMLAH	50	100

:darjah 1 - 6

@ ;ting. 1 - 3

Pada keseluruhannya, penduduk Kampung Jerangau mendapat pendidikan formal pada peringkat yang rendah. Tidak seorangpun daripada responden yang mendapat pendidikan pada tahap yang lebih tinggi dari tingkatan tiga. Ini bermakna tidak ada responden yang melanjutkan pelajaran pada peringkat menengah atas.

Daripada seramai 50 orang responden yang ditemui, 26 % daripadanya tidak pernah memasuki mana-mana sekolah. Keadaan ini secara tidak langsung dapat menggambarkan keadaan buta huruf di kalangan penduduk Kampung Jerangau.

JADUAL 2.5. PERATUS BUTA HURUF DI KALANGAN RESPONDEN.

	Bil	%
Boleh membaca dan menulis	35	70
Tidak boleh membaca dan menulis	15	30
JUMLAH	50	100

Sumber : Soalselidik.

Tidak dapat dinafikan kadar buta huruf di kalangan penduduk Kampung Jerangau adalah agak tinggi. Dari seramai 50 orang responden yang ditemui, 30 % daripadanya terdiri dari mereka yang tidak pandai membaca dan menulis.

Dari angka ini dapat dibuat kesimpulan, terdapat segelintir responden meskipun telah memasuki sekolah tetapi masih tidak pandai membaca dan menulis. Di sini, matlamat persekolahan yang meliputi kemahiran membaca dan menulis tidak dapat dipenuhi oleh responden berkenaan.

Dari aspek pendapatan, seperti yang telah diterangkan lebih awal, penduduk Kampung Jerangau mempunyai tingkat pendapatan yang rendah secara berbanding. Penglibatan penduduk dalam aktiviti ekonomi yang boleh dikategorikan ke dalam sektor tradisi, sudah semestinya memberikan tingkat pendapatan yang rendah.

Lebih dari tiga-suku daripada jumlah responden mempunyai tingkat pendapatan di bawah \$350.00 sebulan. Pendapatan yang serendah ini sudah semestinya tidak begitu mencukupi untuk menyara keperluan keluarga.

Tingkat pendapatan ini jika dipadankan dengan paras kemiskinan yang ditetapkan iaitu \$322.00 sebulan bagi satu keluarga berlima⁽⁷⁾, ternyata tidak banyak bezanya. Dengan itu dapat pula disimpulkan bahawa kebanyakan daripada responden mempunyai tingkat pendapatan yang hampir menyamai garis kemiskinan yang ditetapkan. Dengan itu tidak keterlaluan jika dikatakan kawasan Kampung Jerangau ini masih dilanda kemiskinan walaupun tidak secara mutlak. Keadaan ini dikuatkan lagi kedudukan tingkat pendapatan penduduk yang rata-ratanya adalah disekitar \$350.00 sebulan.

JADUAL 2.6. TINGKATAN PENDAPATAN RESPONDEN SEBULAN.

\$	Bil	%
0 - 100	2	4
101 - 150	2	4
151 - 200	7	14
201 - 250	12	24
251 - 300	3	6
301 - 350	14	28
351 - 400	3	6
401 - 450	1	2
451 - 500	2	4
501 - 550	2	4
551 - 600	1	2
601 - 650	-	-
651 - 700	-	-
701 - 750	1	2
751 - 800	-	-
801 - 850	1	2
851 - 900	-	-
901 - 950	-	-
951 - 1000	1	2
1000 keatas	-	-
JUMLAH	50	100

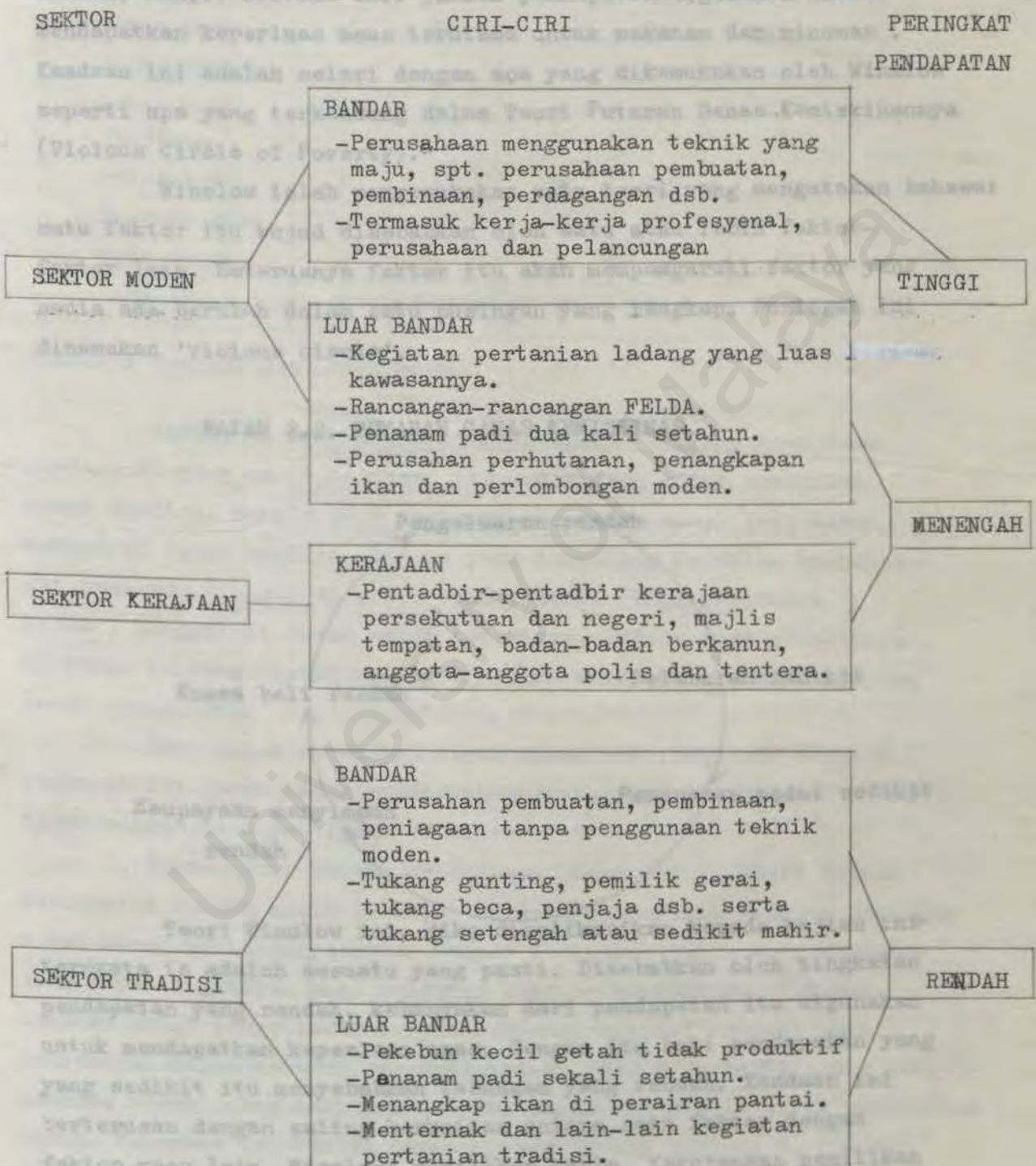
Sumber :

Sumber : Soalselidik

- dirumahnya dari RMR 1971 m/s : 42 - 43.

2.0. PEMILIKAN RAKYAT MELAKA.

RAJAH 2.1. SEKTOR-SEKTOR EKONOMI DI MALAYSIA DENGAN CIRI-CIRINYA DAN KEDUDUKAN PERINGKAT PENDAPATAN SETIAP SEKTOR.

Sumber : Shamsul Amri Baharuddin,
 RMK, Tujuan Dan Pelaksanaannya : Satu Penilaian Teoritis.
 DBP, KL, 1979, m/s : 118.
 - dirumus dari RMK 1971 m/s : 42 - 43.

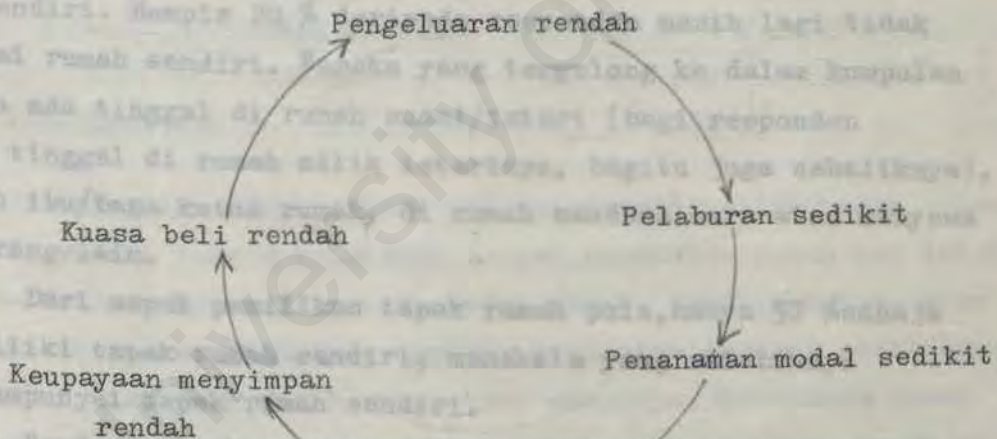

2.6. PEMILIKAN HARTA BENDA.

Tidak dapat dinafikan, disebabkan oleh tingkat pendapatan yang rendah, keupayaan menabung dan membeli harta benda juga adalah rendah. Hampir kesemua dari jumlah pendapatan digunakan untuk mendapatkan keperluan asas terutama untuk makanan dan minuman . Keadaan ini adalah selari dengan apa yang dikemukakan oleh Winslow seperti apa yang terkandung dalam Teori Putaran Ganas Kemiskinannya (Vicious Circle of Poverty).

Winslow telah mengemukakan satu teori yang mengatakan bahawa: satu faktor itu wujud disebabkan oleh satu atau lebih faktor-faktor lain. Seterusnya faktor itu akan mempengaruhi faktor yang sedia ada berubah dalam satu pusingan yang lengkap. Pusingan ini dinamakan 'vicious circle'.

RAJAH 2.2. PUTARAN GANAS KEMISKINAN.

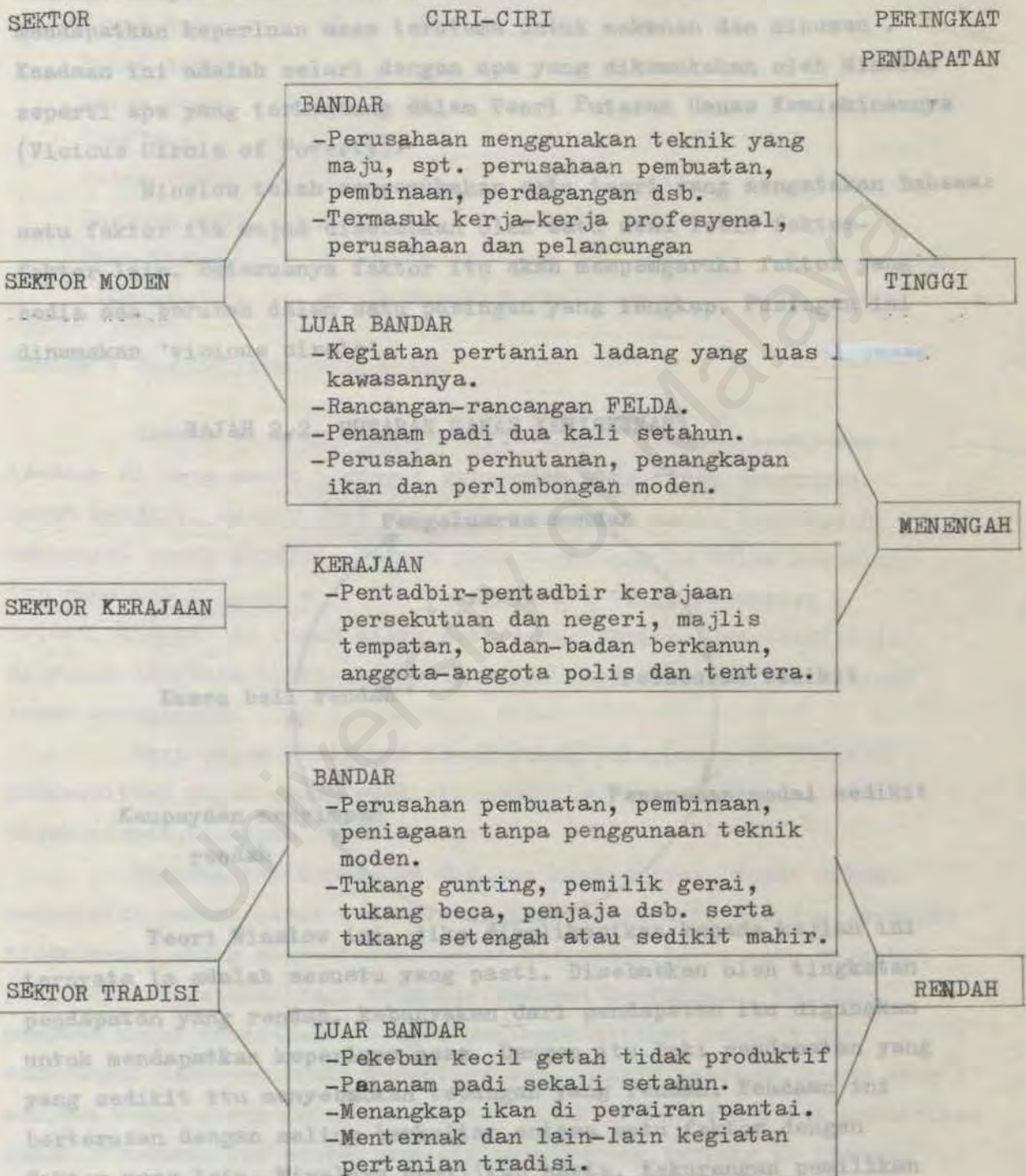

Teori Winslow ini, jika diaplikasikan kepada kajian ini ternyata ia adalah sesuatu yang pasti. Disebabkan oleh tingkatan pendapatan yang rendah, kebanyakan dari pendapatan itu digunakan untuk mendapatkan keperluan asas. Dengan itu baki pendapatan yang sedikit itu menyebabkan tabungan yang rendah. Keadaan ini berterusan dengan saling berkaitan antara satu faktor dengan faktor yang lain. Misalnya pemilikan harta. Kekurangan pemilikan harta yang terdapat di kalangan masyarakat Kampung Jerangau adalah di dasarkan dan dirujuk kepada tingkat pendapatan yang rendah.

2.6. PEMILIHAN HANTA MODEN

RAJAH 2.1. SEKTOR-SEKTOR EKONOMI DI MALAYSIA DENGAN CIRI-CIRINYA
DAN KEDUDUKAN PERINGKAT PENDAPATAN SETIAP SEKTOR.

Sumber : Shamsul Amri Baharuddin,

RMK, Tujuan Dan Pelaksanaannya : Satu Penilaian Teoritis.

DBP, KL, 1979, m/s : 118.

- dirumus dari RMK 1971 m/s : 42 - 43.

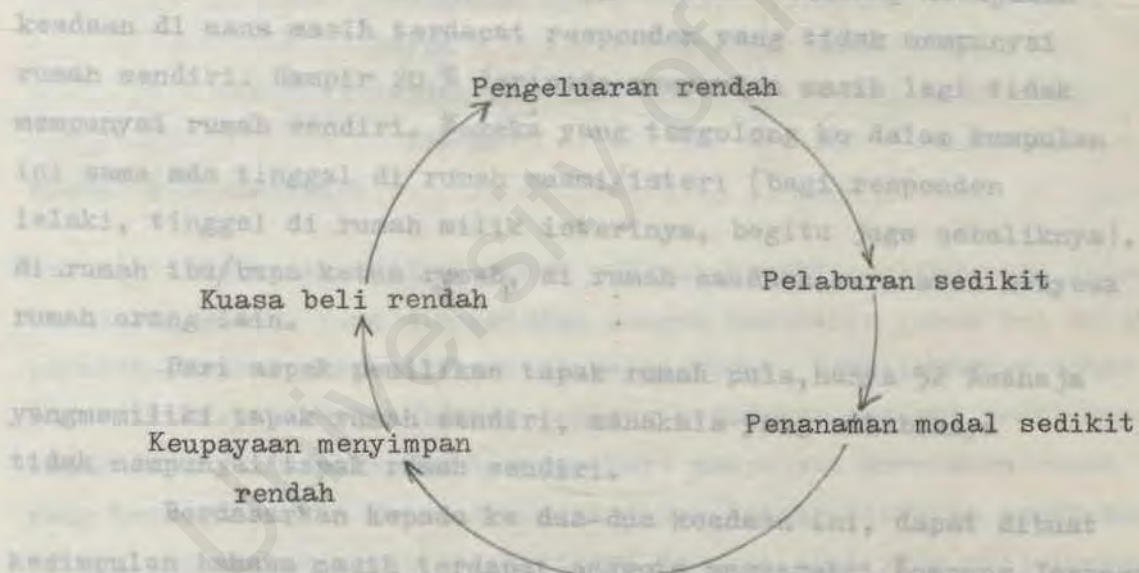

2.6. PEMILIKAN HARTA BENDA.

Tidak dapat dinafikan, disebabkan oleh tingkat pendapatan yang rendah, keupayaan menabung dan membeli harta benda juga adalah rendah. Hampir kesemua dari jumlah pendapatan digunakan untuk mendapatkan keperluan asas terutama untuk makanan dan minuman. Keadaan ini adalah selari dengan apa yang dikemukakan oleh Winslow seperti apa yang terkandung dalam Teori Putaran Ganas Kemiskinannya (Vicious Circle of Poverty).

Winslow telah mengemukakan satu teori yang mengatakan bahawa: satu faktor itu wujud disebabkan oleh satu atau lebih faktor-faktor lain. Seterusnya faktor itu akan mempengaruhi faktor yang sedia ada berubah dalam satu pusingan yang lengkap. Pusingan ini dinamakan 'vicious circle'.

RAJAH 2.2. PUTARAN GANAS KEMISKINAN.

Teori Winslow ini, jika diaplikasikan kepada kajian ini ternyata ia adalah sesuatu yang pasti. Disebabkan oleh tingkatan pendapatan yang rendah, kebanyakan dari pendapatan itu digunakan untuk mendapatkan keperluan asas. Dengan itu baki pendapatan yang sedikit itu menyebabkan tabungan yang rendah. Keadaan ini berterusan dengan saling berkaitan antara satu faktor dengan faktor yang lain. Misalnya pemilikan harta. Kekurangan pemilikan harta yang terdapat di kalangan masyarakat Kampung Jerangau adalah di dasarkan dan dirujuk kepada tingkat pendapatan yang rendah.

JADUAL 2.7. PEMILIKAN RUMAH DAN TAPAK RUMAH.

PEMILIK	Rumah		Tapak rumah	
	Bil	%	Bil	%
Ketua Rumah	41	82	26	52
Suami Isteri				
ketua rumah	3	6	6	12
Ibu/bapa				
ketua rumah	3	6	6	12
Saudara mara	1	2	4	8
Tuan tanah	2	4	8	16
JUMLAH	50	100	50	100

Sumber : Soalselidik

Jadual di atas dapat menggambarkan tentang kewujudan keadaan di mana masih terdapat responden yang tidak mempunyai rumah sendiri. Hampir 20 % daripada responden masih lagi tidak mempunyai rumah sendiri. Mereka yang tergolong ke dalam kumpulan ini sama ada tinggal di rumah suami/isteri (bagi responden lelaki, tinggal di rumah milik isterinya, begitu juga sebaliknya), di rumah ibu/bapa ketua rumah, di rumah saudara mara atau menyewa rumah orang lain.

Dari aspek pemilikan tapak rumah pula, hanya 52 % sahaja yang memiliki tapak rumah sendiri, manakala yang selebihnya tidak mempunyai tapak rumah sendiri.

Berdasarkan kepada ke dua-dua keadaan ini, dapat dibuat kesimpulan bahawa masih terdapat anggota masyarakat Kampung Jerangau tidak mampu untuk menyediakan tempat kediaman, iaitu satu angku bah yang dapat digunakan bagi mengukur keadaan kemiskinan. Ketidakmampuan untuk menyediakan tempat kediaman dilihat sebagai satu kekurangan dalam memenuhi keperluan asas. Masih terdapat orang yang menyewa rumah orang lain dan menyewa tanah orang lain untuk mendirikan rumah. Fenomena ini adalah sesuatu yang jarang berlaku di kawasan perkampungan Melayu.

Ditinjau dari segi keadaan rumah pula, ternyata masih terdapat rumah-rumah penduduk Kampung Jerangau yang boleh dikelaskan sebagai buruk, walaupun tidak ada rumah yang boleh dikatakan sebagai hendak runtuh. Rumah-rumah yang dikelaskan sebagai buruk ini meskipun masih boleh didiami orang tetapi keadaannya amatlah menyedihkan. Satu fenomena yang meluas di Kampung Jerangau ialah dari segi pembinaan rumah. Adalah menjadi amalan penduduk membina rumah secara berperingkat-peringkat kerana kekurangan wang untuk membina secara sekali gus. Untuk menyiapkan sebuah rumah yang sempurna terpaksa memakan masa yang lama.

Jadual 2.8. KEADAAN RUMAH RESPONDEN.

Keadaan rumah	Bil	%
Baik	17	34
Sederhana	27	54
Buruk	6	12
Hendak runtuh	-	-
JUMLAH	50	100

Sumber : Soalselidik.

Berkaitan dengan rumah sebagai tempat perlindungan ialah kemudahan rumah. Yang dimaksudkan dengan kemudahan rumah ini ialah perabut-perabut yang terdapat di dalam rumah. Pemilikan kemudahan rumah ini dapat menggambarkan tentang kedudukan ekonomi pemiliknya. Tidak dapat dinafikan rumah orang kaya mempunyai kemudahan rumah yang berbagai, guna untuk memudahkan dan mensejahterakan penghuninya. Di sini kemudahan rumah itu berfungsi sebagai alat yang menjelmakan 'prestige' seseorang.

Dari kajian yang dijalankan, tidak sebuah rumahpun mempunyai kemudahan rumah yang lengkap seperti yang ditanyakan. Tidak seorangpun daripada responden memiliki peti ais di rumahnya. Keadaan ini mungkin berkait dengan bekalan kuasa elektrik yang hanya dibekalkan selama 12 jam sehari. Pada keseluruhannya, kemudahan rumah yang dimiliki oleh kebanyakan responden adalah kemudahan yang mudah didapati, murah harganya dan rendah mutunya.

JADUAL 2.9. PEMILIKAN KEMUDAHAN RUMAH.

2.7. KESIMPULAN.

Kemudahan	Bil.	%
Kipas elektrik	9	18
Peti ais	-	-
Televisyen	39	78
Kusyen set	10	20
Mesin jahit	20	40
Dapur gas	3	6
Dapur minyak	17	34

Sumber : Soalselidik.

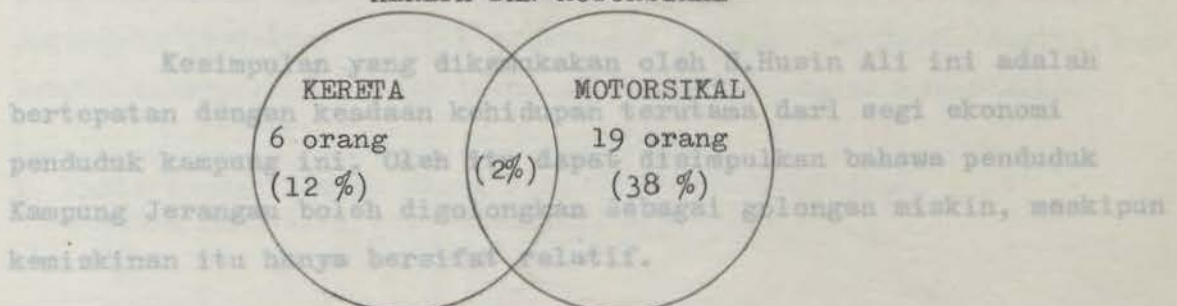
Berkaitan dengan pemilikan harta ialah pemilikan kenderaan bermotor. Berdasarkan kepada kajian lebih dari separuh daripada jumlah responden memiliki kenderaan bermotor. Dari jumlah ini, kebanyakan responden hanya memiliki motorsikal sahaja. Terdapat juga responden yang memiliki kereta di samping memiliki kereta dan motorsikal. Hubungan ini digambarkan oleh gambarajah Venn di bawah.

JADUAL 2.10. PEMILIKAN KENDERAAN BERMOTOR.

	Bil	%
Memiliki kenderaan	26	52
Tidak memiliki kenderaan	24	48
JUMLAH	50	100

Sumber : Soalselidik.

KERETA DAN MOTORSIKAL

RAJAH 2.1

7. S. Husin Ali, Kemiskinan dan Kelangkaan Tanah di Kelantan, Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia, 1980.

GAMBARAJAH VENN, JENIS KENDERAAN YANG DIMILIKI RESPONDEN.

2.7. KESIMPULAN.

Dari huraian yang telah lepas dapat disimpulkan bahawa Kampung Jerangau adalah sebuah perkampungan Melayu, dengan bilangan penduduk Melayu yang majoriti. Di samping itu terdapat juga penduduk yang berbangsa Cina di kampung ini. Walau bagaimanapun bilangan mereka hanya sedikit sahaja.

Dari segi pendapatan pula, ternyata penduduk Kampung Jerangau mempunyai tingkat pendapatan yang agak rendah. Keadaan ini adalah disebabkan oleh keadaan pekerjaan yang rata-rata adalah tergolong ke dalam kategori tradisi. Aktiviti-aktiviti yang berkait dengan pertanian seperti menoreh getah, menanam padi dan bertani adalah tergolong ke dalam sektor tradisi ini. Oleh yang demikian berdasarkan kepada pengkelasan ini, ternyata tingkat pendapatan penduduk adalah juga rendah.

Di satu segi yang lain pula, wujud keadaan kekurangan dalam memenuhi keperluan asas. Ketidakmampuan penduduk mengadakan tempat kediaman yang sempurna dan lengkap dengan kemudahan rumah adalah manifestasi ketidakmampuan ini.

Berdasarkan keadaan-keadaan di atas, masyarakat Kampung Jerangau boleh disamakan dengan keadaan kemiskinan seperti yang disimpulkan oleh S.Husin Ali; seperti katanya:

- i. wujud kekurangan mendapatkan keperluan asasi, iaitu makanan, perumahan serta pakaian, dan kemudahan sosial seperti air, hospital serta sekolah.
- ii. dari segi ekonomi keadaan ini timbul sebab ketiadaan atau kekurangan kemampuan disebabkan oleh tingkat pendapatan, pemilikan dan pekerjaan yang rendah.
- iii. dari segi sosial golongan yang dikatakan miskin itu menduduki lapisan bawahan dalam sistem susunlapis masyarakat.(7)

Kesimpulan yang dikemukakan oleh S.Husin Ali ini adalah bertepatan dengan keadaan kehidupan terutama dari segi ekonomi penduduk kampung ini. Oleh itu dapat disimpulkan bahawa penduduk Kampung Jerangau boleh digolongkan sebagai golongan miskin, meskipun kemiskinan itu hanya bersifat relatif.

---

7. S.Husin Ali, Kemiskinan dan Kelaparan Tanah di Kelantan, Penerbitan Karangkraf, P.Jaya, 1978, m/s ; 5.

BAB III

BEBERAPA KONSEP YANG BERKAITAN DENGAN

KAJIAN

Dalam bab ini, pengkaji akan membincangkan dan menerangkan tentang beberapa konsep asas yang berkaitan dengan kajian. Disebabkan kajian lebih menumpukan pada aspek politik, pengkaji akan memberi tumpuan kepada konsep-konsep yang berkaitan dengan politik. Konsep-konsep ini, kemudiannya akan cuba dipadankan dan diaplikasikan dalam konteks kajian ini.

Perkara yang paling asas yang perlu diketahui ialah : apa itu politik? Setelah mengetahui apa yang dimaksudkan dengan politik itu, barulah pemahaman tentang konsep-konsep lain dalam politik dapat dilakukan dengan mudah.

Mengikut takrifan yang paling mudah, politik atau siasah bererti mengurus atau memimpin umat dan mengambil berat atau bertanggungjawab mengenai urusan mereka. Atau dalam kata lain politik ialah pentadbiran hal-ehwal negara atau usaha-usaha untuk mendapatkan kuasa memerintah.⁽¹⁾

Selain dari huraian dan perbincangan mengenai konsep politik itu sendiri, pengkaji juga akan memberi huraian dan membincangkan tentang beberapa konsep lain yang terbit dari konsep asas politik itu sendiri. Konsep-konsep yang akan dibincangkan itu termasuklah budaya politik, konsep sosiopolitik, konsep parti politik, konsep penyertaan politik dan konsep ideologi politik.

Kesemua konsep-konsep yang disebutkan itu mempunyai hubungan yang erat untuk membentuk satu kerangka bagi mengkaji dan memahami politik. Dalam kajian ini, budaya politik, misalnya, menggambarkan pola-pola perlakuan politik masyarakat Kampung Jerangau. Begitu juga dengan konsep-konsep yang lain; masing-masing dapat menerangkan

---

1. Hasil Kajian Ilmiah Ulama PAS, Islam dan Politik,
dicetak oleh A.P. kn, sept.1980, m/s : 13.

satu aspek berkaitan dengan politik di Kampung Jerangau.

Dalam usaha untuk memahami politik, tidak dapat tidak kita, kita mesti memberikan pertimbangan kepada faktor-faktor bukan politik. Harus diakui bahawa faktor-faktor ini sebenarnya mempunyai hubungan dan pengaruh ke atas politik. Faktor-faktor yang dimaksudkan ialah faktor-faktor yang tercakup dalam aspek budaya sesuatu masyarakat seperti institusi sosial, keagamaan dan ekonomi. Hubungan di antara faktor-faktor ini dengan politik amatlah erat seperti man yang diterangkan oleh G.S. Masannat :

... two admonitions are pertinent at this point. First, the understanding of politic cannot be arbitrarily divorced from such 'non political' dimensions of life as culture, sosial institutions, economic activity, and religious life does exhibit chracteristic that distinguish it from other modes of human activity. Here a clear conception of political life requires one to view it as a distintive form at human activity that arises from and seriously effectc other dimensions of social life.(2)

Dari keterangan ini sekurang-kurangnya terdapat dua kemungkinan yang dapat disimpulkan. Pertama, untuk memahami politik, ia tidak boleh diasingkan dari kehidupan bukan politik seperti budaya, aktiviti ekonomi, dan ugama. Kedua, dimensi kehidupan politik, walaupun berhubungan dengan bidang-bidang lain (bukan politik) tetapi mempunyai perbezaan di antara satu sama lain.

Dalam perspektif Islam misalnya, politik adalah sebahagian dari syariat Islam. Ini bermakna pengkajian dan pemahaman mengenai politik tidak dapat lari dari aspek keagamaan. Pengasingan di antara politik dan ugama tidak mungkin terjadi seperti mana ditegaskan oleh Imam Alakbar Shaykh Mahmood :

... pertalian ugama dengan negara erat sekali, sebagaimana eratnya pertalian batu asas dengan sebuah bangunan. Maka ugama adalah asas dan pembantu negara dan tidak dapat digambarkan negara Islam tanpa berasaskan ugama, sebagaimana juga tidak mungkin digambarkan ugama Islam

2. Gilbert Abcarian and George S. Masannat, Contemporary Political System, Charles Scriber's Sons, New York, 1970, m/s : 7.

tanpa pembantu masyarakat dan politik negara.
Kerana bentuk negara yang sedemikian bukanlah
negara Islam.(3)

Karl Marx dan Max Weber pula telah menghuraikan hubungan antara politik dengan ekonomi. Pembentukan masyarakat tanpa kelas yang dicita-citakan itu - satu cita-cita politik-hanya akan dapat dipenuhi melalui pembaikan dalam struktur ekonomi masyarakat. Plato pula memberikan pertimbangan ke atas faktor-faktor seperti famili dan kekeluargaan serta pendidikan sebagai kemungkinan - kemungkinan yang akan mengubah bentuk tindakan politik.

Kekuasaan politik yang bermakna kekuasaan ke atas hal-hal yang berkaitan dengan pentadbiran dan hal-ehwal negara, tidak hanya tertumpu kepada dimensi politik itu sahaja. Aspek-aspek lain dalam budaya sesuatu masyarakat seharusnya tidak dilupakan. Melihat aspek politik tanpa mengambil kira aspek-aspek ini, dikira sebagai sesuatu yang sumbang dan tidak seharusnya diamalkan.

Dalam kajian mengenai aktiviti dan sikap berpolitik di kalangan masyarakat luar bandar ini, hubungan di antara faktor-faktor tersebut adalah dilihat dari perspektif yang positif. Pengkaji akan memberikan pertimbangan-pertimbangan ekonomi ke atas pembentukan sikap dan aktiviti politik golongan ini kerana aspek ini adalah penting. Tidak dapat dinafikan, masyarakat luar bandar khususnya masyarakat Kampung Jerangau memperlihatkan fenomena kemiskinan iaitu satu fenomena ekonomi.

3.1 BUDAYA POLITIK.

Budaya politik seringkali dianggap sebagai satu aspek kebudayaan. Ia merupakan sebahagian dari cara hidup masyarakat yang memperlihatkan sikap, keyakinan, nilai dan emosi masyarakat terhadap hal-hal yang berkaitan dengan politik.

Sebagai satu 'sub-culture', budaya politik wujud apabila terdapatnya orientasi politik tertentu, yang melibatkan kepercayaan bilai dan norma-norma perlakuan yang pada dasarnya berbeza di antara satu masyarakat dengan masyarakat yang lain.

---

3. من توجهات الاسلام (دار الفلم القادري)

Lucian Pye, mendefinisikan budaya politik sebagai "ordered subjective real of politics."⁽⁴⁾

Sidney Verba pula merujuk budaya politik sebagai :

Political culture refers to the system of beliefs about pattern of political interaction, and political institutions. It refers not to what is happening in the world of politics but what people believe about these happening. And these beliefs can be of several kinds; they can be beliefs as to the goals or values that ought to be pursued in political life, and these beliefs may have an important expressive or emotional dimensions.⁽⁵⁾

Bagi Robert Dahl pula, "budaya politik adalah satu faktor yang menghuraikan pola-pola yang berbeza daripada pertentangan politik."⁽⁶⁾ Unsur-unsur yang ketara tentang budaya politik ialah sama ada ia bercorak pragmatik atau rasional dari segi orientasi terhadap penyelesaian masalah; samada bersifat bekerjasama atau tidak yang dilihat dari aspek tindakan bersama.

Sehubungan dengan itu Lucian Pye menekankan tentang aspek-aspek faktor budaya politik yang merangkumi skop tertentu dalam politik, penilaian yang standard terhadap politik dan nilai-nilai yang ada kaitannya dengan politik.⁽⁷⁾

Dari keterangan-keterangan ini, dapat dikatakan bahawa budaya politik itu merupakan satu 'sub culture' sesebuah masyarakat. Ia memperlihatkan sistem kepercayaan terhadap pola-pola perlakuan politik dan penjelmaan institusi politik.

Sehubungan dengan itu terdapat dua aspek penting yang secara langsung mempengaruhi pembentukan budaya politik di dalam sesuatu masyarakat. Aspek tersebut ialah sosialisasi politik dan penyertaan politik.

4. Lucian W. Pye, Introduction: Political Culture and Political Development, dlm. Lucian W. Pye and Sidney Verba, Political Culture and Political Development, Princeton Uni. Press, 1965.
5. Ibid, Sidney Verba, Comparative Political Culture, m/s : 516.
6. Robert Dahl, Political Opposition in Western Democracies, New Heaven, 1966, m/s : 352-355
7. Op.cit, Lucian W. Pye, Political Personality and Nation Building, New Heaven, 1962, m/s : 122-124.

3.2. SOSIOLISASI POLITIK.

Setiap manusia sejak kelahirannya akan mengalami proses pembelajaran atau lebih dikenali sebagai proses sosiolisasi. Melalui proses ini setiap individu akan mempelajari berbagai-bagai perkara untuk melengkapi dirinya bagi berinteraksi dalam masyarakat. Pembelajaran ini berlaku secara formal atau tidak formal. Pembelajaran secara formal melibatkan institusi tertentu seperti persekolahan, manakala pembelajaran secara tidak formal adalah melalui pergaulan dan pengalaman.

Dalam erti yang paling ringkas, sosiolisasi politik adalah merujuk kepada proses pembelajaran yang mana individu akan mempelajari dan memperkembangkan orientasi pemikiran mereka terhadap politik. Interaksi yang wujud dalam lingkungan masyarakat akan menyalurkan nilai-nilai dan pol-pola tingkah laku politik masyarakat ke dalam diri individu. Oleh yang demikian, masyarakat memainkan peranan yang penting sebagai agen sosiolisasi politik. Akibat dari keadaan ini, individu dalam sesebuah masyarakat akan dapat membentuk sikap berpolitik sejajar dengan suasana dan keadaan politik masyarakatnya.

Fred I. Greenstein mendefinisikan sosiolisasi politik sebagai :

Political socialization is all political learning, formal and informal, deliberate and unplanned, at every stage of the life cycle, including not only explicit political learning but also nominally non-political learning of politically relevant dispositions and behaviour patterns. (8)

Sebagai satu proses, sosiolisasi politik berlaku tanpa pembatasan waktu dalam kehidupan manusia. Proses ini berlaku sepanjang hayat individu, bermula dari kecil hinggalah ke saat kematiannya.

Richard E. Dawson dan Kenneth Prewitt berkata, "sosiolisasi politik telah membuka pandangan individu mengenai dunia politik yang luas terhadap kewajipan dan perikatan, peraturan dan upacara politik, personaliti dan polisi-polisi serta simbul-simbul perlakuan politik" (9)

Ini bermakna sosiolisasi politik bertindak menimbulkan

kesedaran dan kepekaan individu terhadap pergolakan politik yang berlaku dalam masyarakatnya. Kesedaran ini biasanya dilahirkan melalui penglibatan individu berkenaan dalam aktiviti politik. Dari satu segi yang lain, sosiolisasi politik dapat mengubah orientasi sendiri individu terhadap politik kepada keadaan yang dominan dalam masyarakat.

3.3. PARTI POLITIK.

Sesebuah parti politik wujud apabila timbul perebutan kuasa dalam sesebuah masyarakat. Dalam usaha untuk memenangi atau mengekalkan kuasa pemerintahan atau kedua-duanya sekali, parti politik merupakan alat untuk mencapai tujuan itu. Tidak dapat dinafikan bahawa kewujudan parti politik adalah untuk tujuan mendapatkan pengaruh yang menentukan penguatkuasaan pemerintahan dalam sesebuah masyarakat. Mana-mana parti politik yang besar pengaruhnya dapat membentuk sebuah rejim pemerintahan.

Selain dari tujuan ini, "krisis-krisis sosial mengenai pengesahan, penglibatan dan intergrasi dalam politik juga boleh mewujudkan parti politik."⁽¹⁰⁾

Secara amnya, parti politik boleh didefinisikan sebagai "an association organised in support of some principle or policy which by constitutional means it endeavours to make the determinant of government."⁽¹¹⁾

F.J.Sorouf mendefinisikan parti politik sebagai "organisasi politik yang mempunyai tugas politik dengan struktur yang stabil dan mempunyai keahlian yang tersendiri di samping mempunyai keupayaan untuk bertanding dalam pilihanraya."⁽¹²⁾

Dari keterangan diatas, nyatalah penubuhan sesebuah parti politik adalah atas dasar intergrasi yang bertujuan untuk mendapatkan kuasa pemerintahan. Parti politik adalah merupakan sebuah pertubuhan yang sah di sisi undang-undang. Ahli-ahlinya seolah-olah 'diikat' melalui intergrasi yang wujud semata-mata untuk memenuhi matlamat politik.

---

9. Richard E. Dawson dan Kenneth Prewitt, *An Analitic Study - Political Sociolization*, Little Brown and Co. 1976 m/s : 16-17.

10. Hussein Mohammad, *Masyarakat Dan Politik di Kg. Padang Luas*, Tesis M.A. Univ. Malaya, 1974, m/s : 51

11. Robert Mac Iver, *The Modern State*, Oxford Univ. Press, London, 1964, m/s : 397.

12. F.J. Sorouf, *Political Parties in American Systems*, 1964, m/s : 13.

Dalam negara-negara yang mengamalkan sistem demokrasi dalam pemerintahannya, parti politik dibenarkan wujud dalam bilangan yang banyak. Setiap parti yang berdaftar bebas menyertai pertandingan dalam pilihanraya. Mana-mana parti yang menang secara majoriti merupakan parti yang berkuasa dan berhak menjalankan pemerintahan dan pentadbiran negara. Parti ini dinamakan "a major party and real party."¹³ Dalam konteks negara kita, UMNO bolehlah dikatakan sebagai "a major party and real party" ini.

Terdapat beberapa tujuan mengapa sesebuah parti politik ditubuhkan. Antaranya termasuklah :

- i. Merupakan sebuah pertubuhan formal yang memberi kesempatan kepada ahlinya untuk mengumpul, membincang, menyaring dan menganalisa sesuatu resolusi yang ada kaitan dengan kuasa dan kuatkuasa.
- ii. Memberikan 'mobilization of opinion' kepada anggotanya. Parti politik adalah merupakan satu perkumpulan orang-orang yang mempunyai cita-cita dan ideologi politik yang sehaluan. Perbincangan-perbincangan yang dijalankan dapat mengembangkan pendapat dan cita-cita mereka.
- iii. Merupakan alat bagi 'personal political expression' dengan membolehkan seseorang itu menyuarakan pendapat dan melibatkan diri dalam aktiviti-aktiviti politik. Dengan cara ini seseorang itu dapat mencapai matlamat-matlamat politiknya. Sekiranya ia aktif, ia mungkin dipilih memimpin parti. Kemenangan parti bererti dia dapat memimpin negara. Dengan ini ia berpeluang untuk mobiliti sosial.
- iv. Berfungsi untuk melatih, menekan dan mengajar seseorang ahli untuk menjadi pemimpin. Parti dianggap sebagai 'brokers of ideas' di antara pemerintah dengan rakyat. Maklumat-maklumat pemerintah disalurkan kepada rakyat melalui parti.⁽¹⁴⁾

---

13. E.E.Schattschneider, Party Government, New York, 1972, m/s : 40

14. Robert E.Lane, Political Life, Glencoe, The Free Press, 1959, m/s : 74-75.

15. Samuel P.Huntington, Political Participant in Developing Countries, Harvard Univ.Press, 1976, m/s : 3.

Sebagai kesimpulannya, parti politik adalah merupakan sebuah pertubuhan formal yang sentiasa berusaha untuk mendapatkan kuasa pemerintahan secara pertandingan di dalam pilihanraya. Penubuhannya juga adalah atas dasar menjaga kepentingan ahli-ahlinya.

3.4. PENYERTAAN POLITIK.

Pembentukan penyertaan politik di kalangan individu adalah berkaitan dengan proses sosiolisasi politik. Penyertaan politik di kalangan individu dilihat sebagai lanjutan dari proses sosiolisasi politik. Bermula dengan membentuk orientasi sendiri individu, sosiolisasi politik dapat mempengaruhi kesedaran dan kepekaan individu terhadap politik. Seterusnya akan menimbulkan kesedaran politik di kalangan individu. Dan, kemuncaknya ialah penyertaan atau penglibatan individu berkenaan dalam aktiviti politik.

S.P.Huntington menerangkan penyertaan politik sebagai :

... activity by private citizens designed to influence government decision making. Participation may be individual or collective, organised or spontaneous, sustain or sporadic, peaceful or violent, legal or illegal, effective or ineffective. Effective support for a substantial shift in economic or social policies is most likely to come from organised collective participation, which can assume a variety of forms.(15)

Pembentukan kesedaran politik yang didorong oleh proses sosiolisasi politik akan menentukan sejauh manakah penerimaan dan penolakan sistem dan budaya politik. Keadaan ini dijemakan melalui penyertaan dan penglibatan politik yang seterusnya dapat mempengaruhi polisi-polisi kerajaan.

Secara paling mudah, penyertaan politik dapat digambarkan sebagai satu konsep yang dapat menggambarkan tahap penyertaan individu dalam aktiviti politik. Adakah ia menyertai aktiviti politik secara aktif atau sebaliknya. Persoalan 'aktif dan pasif' ini adalah pengukuran penyertaan politik individu secara paling ringkas.

---

15. Samuel P.Huntington, Political Participant in Developing Countries, Havard Univ.Press, 1976, m/s : 3.

Individu yang menyertai aktiviti politik secara aktif mungkin merupakan seorang ketua dalam sesebuah parti. Mungkin juga individu itu memegang jawatan lain atau sekadar seorang ahli biasa sahaja. Penyertaan secara pasif pula merujuk kepada individu yang tidak berminat terhadap aktiviti politik dalam erti kata mereka tidak menyertai mana-mana parti politik. Persoalan politik bagi mereka adalah sesuatu yang tidak dihiraukan.

3.5. IDEOLOGI POLITIK.

Dalam usaha untuk menarik minat anggota masyarakat supaya memberikan sokongan dan simpati terhadap parti, ideologi politik merupakan alat yang penting. Ideologi politik adalah merupakan rangka dasar perjuangan sesebuah parti. Ia merangkumi doktrin, idea, cita-cita, nilai dan prinsip mengenai strategi dan teknik perjuangan parti.

Ideologi yang dianggap sebagai satu sistem idea, pendapat dan kepercayaan adalah merupakan falsafah perjuangan sesuatu parti itu dan ia berjuang untuk mencapai matlamatnya.⁽¹⁶⁾ Bagi mencapai matlamatnya, sesebuah parti politik haruslah mengemukakan ideologi yang besesuaian dengan maksud dan strategi perjuangannya. Hanya dengan cara ini, perkembangan parti dan kejayaan perjuangannya dapat dicapai.

Gould dan Kolb mendefinisikan ideologi politik sebagai "a pattern of beliefs and concepts (both factual and normative) which purport to explain complex social phenomena with a view to directing and simplifying social political choices facing individual and group".⁽¹⁷⁾

Manakala Johnson pula mendefinisikan ideologi politik sebagai "selected or distorted ideas about a social systems where these ideas purport to be factual, and also carry more or less explicit evaluation of the facts".⁽¹⁸⁾

---

16. Salvador Giner, Sociology, London, 1972, m/s : 217.

17. Goulb and Koulb, Introduction To Political Sociology, Bristol, Nelson Univ. Paperback, 1971, m/s : 58.

18. L.B. Johnson, Political Perspective in Sociology, Univ. of Columbia Press, 1978, m/s : 37.

Dalam melihat hubungan di antara individu dengan negara, ideologi politik merupakan asas penilaian mereka. Ideologi dapat mempengaruhi perlakuan individu yang menggambarkan setakat mana ideologi itu diterima.

Di Malaysia, kewujudan beberapa buah parti politik, menandakan terdapatnya kelainan ideologi sebagai falsafah perjuangan mereka. Parti Islam Semalaysia (PAS) misalnya mengambil Islam sebagai falsafah perjuangannya. Segala aktiviti dan pergerakan politiknya adalah berlandaskan kepada Islam. Oleh itu Islam membentuk dasar perjuangan parti ini. Kenyataan ini tergambar dalam Fasal 3 Perlembagaan PAS yang menyebut bahawa dasar perjuangan PAS ialah Islam.

Barisan Jemaah Islamiah (BERJASA) juga menjadikan Islam sebagai ideologi politik mereka.⁽¹⁹⁾ Mereka mengutamakan al-Quran dan sunnah Rasul sebagai panduan dan pedoman dalam melaksanakan sesuatu aktiviti.

UMNO pula mengambil nasionalisme dan kewajipan terhadap Islam sebagai ideologi politiknya. Ini dapat dilihat dalam Perlembagaan UMNO Fasal 3 yang menyebut bahawa UMNO adalah sebuah parti yang progresif, berjuang mengikut lunas-lunas demokrasi dengan tujuan menghasilkan cita-cita kebangsaan.

Di samping menjadi asas perjuangan parti, ideologi politik juga menentukan struktur organisasi pemerintahan parti yang meliputi aspek pemilihan ketua, bagaimana menjalankan pemerintahan dan dasar-dasar pemerintahan. Perkara ini dijelaskan oleh Robert L.Card yang merumuskan ideologi politik sebagai "a set of attitudes about political behavior both on interactional and domestic levels. .... it deals with such question as who should rule, how ruler should be chosen, and by what principle they should govern."⁽²⁰⁾

---

19. Dato Haji Mohamad bin Nasir, Prinsip-prinsip Undang-undang Tubuh BERJASA, Utusan Printcorp, KL, m/s : 6.

20. Robert L.Card, Political Sciences: An Introduction, Appleton Century, New York, 1974, m/s : 8.

Kesimpulannya dapat dikatakan bahwa ideologi politik adalah merupakan suatu yang penting, di samping menjadi asas perjuangan sesebuah parti. Penerimaan individu terhadap ideologi parti menandakan parti tersebut telah dapat melebarkan pengaruhnya.

BAB IV

SIKAP DAN PENGLIBATAN DALAM AKTIVITI POLITIK.

Penglibatan dalam aktiviti politik yang terbit dari proses sosiolisasi politik, menandakan kewujudan kesedaran politik di kalangan masyarakat. Dapat dikatakan individu yang mempunyai kesedaran politik akan terlibat secara langsung dalam aktiviti yang bercorak politik.

Di dalam bab ini, sebagai meneliti tentang aktiviti-aktiviti politik masyarakat Kampung Jerangau, pengkaji akan menyentuh beberapa perkara yang berkaitan dengan aktiviti politik. Bentuk perlakuan dan tindakan sebagai manifestasi kesedaran politik dapat dilihat dalam penglibatan dan sikap masyarakat terhadap kegiatan politik.

4.1. PANDANGAN DAN SIKAP TERHADAP PARTI POLITIK.

Dari sejumlah 50 orang responden yang ditemui, 90 % daripadanya mempunyai kecenderungan untuk menyukai mana-mana satu parti politik. Hanya 10 % sahaja yang tidak menyukai mana-mana parti politik.

JADUAL 4.1. KECEENDERUNGAN MENYUKAI PARTI POLITIK DAN PARTI POLITIK YANG DISUKAI.

Kecenderungan menyukai parti politik.		Bil	%
MENYUKAI	PAS	2	4
	UMNO	43	86
Tidak menyukai		5	10
JUMLAH		50	100

Sumber : Soalselidik.

Jadual di sebelah dapat menunjukkan kewujudan Parti yang popular di kawasan kampung ini. Terdapat dua buah parti politik yang berpengaruh, iaitu PAS dan UMNO. Walau bagaimanapun antara keduanya, UMNO lebih berpengaruh. Dari seramai 50 orang responden yang ditemui, 86 % daripadanya menyukai UMNO, manakala hanya 4% sahaja yang menyukai PAS.

Peratusan ini dapat menunjukkan sikap responden terhadap parti politik. Dapat dibuat kesimpulan, tidak semua penduduk Kampung Jerangau menyukai mana-mana parti politik. Oleh yang demikian dapat diandaikan, masih wujud penglibatan yang pasif terhadap politik di kalangan masyarakat Kampung Jerangau.

Jika ditinjau lebih mendalam lagi, penglibatan yang pasif ini ternyata lebih dari itu. Ini dapat dilihat dari keanggotaan setiap parti yang berkenaan. Tidak semua responden yang menyukai parti UMNO dan PAS menjadi ahli berdaftar bagi parti-parti tersebut. Terdapat juga mereka yang menyukai parti tetapi tidak menjadi ahli parti tersebut.

JADUAL 4.2. BILANGAN RESPONDEN YANG MENJADI
AHLI PARTI POLITIK.

Ahli parti	Bil	%
UMNO	40	95
PAS	2	5
JUMLAH	42	100

Sumber : Soalselidik.

Hanya seramai 42 orang dari jumlah responden seramai 50 orang menjadi ahli parti politik. Dari jumlah itu, hampir kesemua (95 %) menjadi ahli UMNO, manakala hanya 2 orang sahaja yang menjadi ahli PAS.

Dari kedua-dua jadual ini dapat dibuat kesimpulan bahawa UMNO adalah parti yang paling berpengaruh di Kampung Jerangau. Bilangan ahli UMNO ternyata lebih banyak dari bilangan ahli PAS.

JADUAL 4.3. ALASAN MENYUKAI PARTI POLITIK.

Alasan		Bil	%
UMNO	Ideologi	9	20
	Kemudahan	34	76
PAS	Ideologi	2	4
	Kemudahan	-	-
JUMLAH		45	100

Sumber : Soalselidik.

Sumber : UMNO menjadi parti yang popular dan disukai oleh penduduk Kampung Jerangau adalah atas alasan kemudahan. 76 % daripada mereka yang menyukai UMNO adalah disebabkan UMNO dapat memberikan kemudahan kepada mereka. Tidak dapat dinafikan, sebagai sebuah parti yang menjadi komponen Barisan Nasional - yang juga merupakan parti pemerintah - UMNO dapat menyediakan kemudahan-kemudahan kepada rakyat sebagai usaha untuk mendapatkan sokongan dan simpati rakyat terhadap perjuangannya.

Hanya 9 % daripada responden yang menyukai parti UMNO semata-mata kerana ideologinya.

Bagi mereka yang menyukai parti PAS, ideologi adalah merupakan alasan utama mereka. Tidak terdapat alasan-alasan lain mengapa mereka menyukai parti PAS. Ini menunjukkan pemilihan mereka terhadap PAS adalah kerana mereka suka kepada asas dan falsafah perjuangan PAS yang berteraskan Islam.

Kebalikan dari keadaan ini ialah terdapatnya parti-parti politik yang tidak disukai malah amat dibenci sebilangan penduduk Kampung Jerangau. Namun begitu terdapat juga mereka yang bersikap terbuka dalam erti kata mereka tidak membenci mana-mana parti politik.

Keadaan yang digambarkan di atas adalah secara umum. Jika ditinjau secara lebih detail tentang sikap responden terhadap parti politik yang tidak disukai mereka, adalah seperti yang tergambar dalam jadual di sebelah.

JADUAL 4.4. PARTI POLITIK YANG TIDAK DISUKAI
OLEH RESPONDEN.

Parti	Bil	%
PSRM	4	8
PAS	18	36
Parti pembangkang	5	10
Tiada	23	46
JUMLAH	50	100

Sumber : soalselidik.

Antara parti-parti politik yang tidak disukai oleh responden ialah parti PSRM, PAS, dan part pembangkang secara umum.

Terdapat responden yang tidak menyukai mana-mana parti pembangkang dengan tidak memberitahu mana-mana yang dimaksudkan. Golongan ini sudah tentulah terdiri dari mereka yang menyukai parti UMNO kerana di negara kita parti pemerintah ialah UMNO. Jadi sudah semestilah penyokong-penyokong parti UMNO sahaja yang tidak menyukai parti pembangkang.

Satu hakikat yang nyata dan tidak dapat dinafikan, tidak seorangpun daripada responden yang tidak menyukai parti UMNO. Ini bermakna, meskipun terdapat orang yang menyukai parti PAS di kawasan ini, tetapi mereka tetap bersikap terbuka dengan menyukai UMNO.

Jadual di atas dapat menerangkan sedikit sebanyak tentang sikap ahli UMNO terhadap parti lain. Memandangkan tidak terdapatnya responden yang tidak menyukai UMNO, setakat ini sudah memadai untuk mengatakan bahawa di kalangan ahli UMNO wujud sikap 'tidak menyukai' atau benci kepada part-parti lain.

Keadaan yang digambarkan di atas adalah secara umum. Jika ditinjau secara lebih detail tentang sikap responden terhadap parti politik yang tidak disukai mereka, adalah seperti yang tergambar dalam jadual di sebelah.

JADUAL 4.5. PARTI POLITIK YANG DIBENCI OLEH RESPONDEN.

Parti politik yang dibenci	UMNO		PAS		Tidak menjadi ahli.	
	Bil	%	Bil	%	Bil	%
UMNO	-	-	-	-	-	-
PAS	18	36	-	-	-	-
DAP	-	-	-	-	-	-
PSRM	-	-	-	-	-	-
GERAKAN	-	-	-	-	-	-
SDP	-	-	-	-	-	-
MCA	-	-	-	-	-	-
MIC	-	-	-	-	-	-
Parti pembangkang	5	10	-	-	-	-
Tidak Membenci mana-mana parti	13	26	2	4	8	16

Sumber : Soalselidik.

Dari jadual di atas, sikap membenci mana-mana parti selain dari parti yang dianggotai adalah merupakan fenomena ahli parti UMNO. Sikap ini hanya tergambar pada sebilangan ahli UMNO. Walaupun begitu terdapat juga responden yang menunjukkan sikap terbuka mereka. Golongan ini tidak mempunyai sifat benci terhadap parti lain. Mereka hanya menjadi ahli parti berkenaan tetapi tidak membuat sebarang reaksi kepada parti lain. Ahli part PAS adalah sebahagian dari golongan ini.

Sebagai kesimpulannya, dapat dikatakan terdapat golongan yang ekstrim di dalam UMNO. Bagi mereka adalah parti yang paling baik dan tidak ada parti lain yang boleh dijadikan alternatif. Keekstriman mereka terpancar melalui sikap membenci terhadap parti-parti lain selain dari UMNO. Golongan ini meliputi bilangan teramai dalam UMNO. Dari seramai 40 orang yang menjadi ahli UMNO, 27 orang daripadanya adalah terdiri dari golongan ini.

4.2. Keyakinan penduduk Kampung Jerangau terhadap kemampuan parti yang mereka anggotai sebagai alat yang dapat membela nasib mereka, terpancar pada pendapat dan perspeksi mereka terhadap kemunculan parti politik yang baru. Kesanggupan mereka memberikan sokongan kepada sebuah parti politik yang baru yang menjanjikan pembelaan nasib mereka dengan menitikberatkan tentang kehidupan dan kemajuan rakyat, adalah menggambarkan keyakinan mereka terhadap parti politik yang telah sedia ada.

JADUAL 4.6. KESANGGUPAN RESPONDEN MEMBERIKAN SOKONGAN kepada parti politik yang baru muncul.

Kesanggupan	Bil	%
Ya	7	4
Tidak tahu	6	12
Mungkin	11	22
Tidak	26	52

Sumber : Soalselidik.

Terdapat seramai 26 orang responden yang menyatakan ketidaksanggupan mereka untuk memberikan sokongan kepada parti politik yang baru muncul, meskipun parti tersebut menjanjikan kesenangan dan pembelaan terhadap nasib mereka. Mereka ini adalah terdiri dari golongan yang benar-benar yankin terhadap kemampuan dan kewibawaan parti yang mereka anggotai. Golongan ini boleh disifatkan sebagai 'optimistik' dan ekstrim terhadap partinya.

Terdapat juga mereka yang secara tegas sanggup memberikan sokongan kepada parti politik yang baru muncul asalkan parti tersebut berjanji akan membela nasib mereka. Golongan ini dapat dikelaskan sebagai mereka yang tidak tetap pendiriannya. Kepercayaan dan keyakinan mereka terhadap kemampuan dan kewibawaan parti yang sedia ada tidaklah padu dan bergoncang.

4.2. PANDANGAN DAN SIKAP TERHADAP PILIHANRAYA.

Walaupun terdapat penglibatan yang pasif terhadap politik, masyarakat Kampung Jerangau memperlihatkan pandangan yang positif terhadap pilihanraya. Hampir kesemua responden yang ditemui pernah mengundi di dalam pilihanraya. Bagaimana kekerapan mengundi adalah berbeza di antara responden berdasarkan kepada umur mereka. Setakat ini, pilihanraya umum telah diadakan sebanyak enam kali di negara ini. Dalam kawasan kajian ini tidak pernah diadakan sebarang pilihanraya kecil selain dari pilihanraya umum yang telah diadakan itu. Pilihanraya umum yang telah diadakan ialah pada tahun 1959, 1964, 1969, 1974, 1978 dan 1982.

JADUAL 4.7. KEKERAPAN MENGUNDI DALAM PILIHANRAYA.

Kekerapan	Bil	%
0	4	8
1	3	6
2	6	12
3	7	14
4	5	10
5	7	14
6	18	36
JUMLAH	50	100

Sumber : Soalselidik.

Seperti yang telah diterang di atas, kekerapan mengundi adalah berkadar songsang dengan umur responden. Namun begitu terdapat kekecualian. Terdapat juga responden yang tidak pernah mengundi walaupun umur mereka telah melebihi had umur 21 tahun. Golongan ini hanya meliputi bilangan yang kecil. Daripada seramai empat orang yang tidak pernah mengundi, hanya dua orang sahaja yang tidak mengundi kerana sesuatu sebab. Dua orang yang selebihnya adalah disebabkan oleh tingkat umur mereka yang tidak mengizinkan untuk mengundi. Akitanya timbul rasa tidak puas hati di kalangan ahli UMNO bahawa mereka menyedak ketuanya pada masa itu, En. Hashim D. Nordin - juga sebagai jawatan Ketua Kampung telah keluar dari UMNO dan bertanding sebagai calon Bebas.

Wujudnya pertandingan di dalam pilihanraya menyebabkan penduduk Kampung Jerangau terpaksa membuat pilihan semasa mengundi. Pilihan ini adalah diantara parti dengan calon. Keutamaan harus diberikan kepada salah satu dari dua aspek yang disebutkan itu.

JADUAL 4.8. KEUTAMAAN SEMASA MENGUNDI.

Keutamaan	Bil	%
Calon	8	17
Parti	38	83
JUMLAH	46	100

Sumber : Soalselidik.

Hanya 92 % daripada sejumlah 50 orang responden yang pernah mengundi dalam pilihanraya. Dari jumlah ini, 83 % daripadanya memberikan keutamaan kepada parti yang bertanding semasa mengundi. Ini bermakna mereka membuat pilihan untuk mengundi mana-mana parti yang mereka sukai tanpa membuat pertimbangan siapa yang menjadi calon parti tersebut. Orang yang menjadi calon adalah merupakan perkara kedua.

Terdapat juga pengundi yang memberi keutamaan kepada calon yang bertanding semasa melakukan pembuangan undi. Mereka hanya mengundi calon yang mereka sukai. Golongan ini hanya terdiri daripada 17 % daripada responden yang pernah mengundi. Pada kebiasaannya, mereka akan memilih orang yang dirasakan layak dan berwibawa. Keutamaan ini juga adalah didasarkan kepada perhubungan keluarga. Terdapat beberapa kes di mana pengundi memilih calon yang ada hubungan kekeluargaan dengannya.

Manifestasi kepada keadaan pengundi yang memberikan keutamaan kepada calon dilihat dalam pilihanraya pada tahun 1974. Dalam pilihanraya tahun tersebut, parti PAS telah bergabung dalam Barisan Nasional. Jawatankuasa Pilihanraya Barisan Nasional peringkat Negeri Trengganu telah menetapkan calon dari PAS untuk bertanding dalam pilihanraya tersebut. Akibatnya timbul rasa tidak puas hati di kalangan ahli UMNO sehingga menyebabkan ketuanya pada masa itu, En. Hashim b. Hamzah - juga memegang jawatan Ketua Kampung - telah keluar dari UMNO dan bertanding sebagai calon Bebas.

Dalam pilihanraya tersebut beliau telah mendapat undian melebihi dari satu per tiga jumlah pengundi. Ini bermakna beliau tidak kehilangan wang pertaruhan. (Akibat dari tindakannya itu, beliau telah digantung keahliannya dari parti UMNO selama lebih kurang 12 tahun. Beliau diterima semula menjadi ahli UMNO pada bulan april 1985.)

Peristiwa ini jelas menggambarkan bahawa keutamaan berdasarkan calon semasa mengundi. Jelaslah pengundi-pengundi memilih beliau berdasarkan kewibawaan dan karisma yang ada pada dirinya tanpa membuat pertimbangan kepada soal parti. Meskipun beliau bertanding atas nama parti Behas - satu fenomena politik yang baru dalam masyarakat Kampung Jerangau @ beliau tetap mendapat jumlah undi yang menggalakkan.

Berkaitan dengan pembuangan undi ini, ialah soalan: Mengapa mereka membuang undi? Apakah faktor yang mendorong mereka berbuat demikian? Terdapat beberapa sebab mengapa mereka mengundi dalam pilihanraya. Sebab-sabab ini menjadi pendorong kepada mereka untuk berbuat demikian.

JADUAL 4. 9. SEBAB-SEBAB MEMBUANG UNDI.

Sebab	Bil.	%
Kepentingan bangsa Melayu	7	15
Janji calon	11	24
Kepentingan agama	2	4
Hak dan tanggung jawab	8	17
Pengaruh rakan	12	26
Tidak tahu	6	14
JUMLAH	46	100

Sumber : Soalselidik.

Sebab utama yang menjadi pendorong kepada masyarakat Kampung Jerangau membuang undi ialah pengaruh rakan. Sebanyak 26 % daripada responden yang pernah mengundi, berbuat demikian semata-mata kerana pengaruh rakan-rakan mereka. Mereka terpengaruh dengan ajakan rakan - rakan mereka untuk pergi mengundi.

Sebab kedua mengapa mereka keluar mengundi ialah janji calon yang bertanding dalam pilihanraya. Semasa menghadiri kempen-kempen pilihanraya, pengundi diperdengarkan dengan berbagai janji manis yang diberikan oleh calon yang bertanding. Kebanyakan daripada calon yang bertanding menjanjikan berbagai kemudahan dan kesenangan yang dapat membela nasib rakyat. Janji-janji ini dapat mempengaruhi fikiran pendengar ke arah mengundi calon berkenaan. Oleh itu mereka yang keluar mengundi disebabkan oleh janji calon adalah mereka yang terpengaruh dengan janji-janji tersebut.

Terdapat juga responden yang keluar mengundi kerana mengetahui hak dan tanggung jawab mereka sebagai warganegara. Mereka merasa mengundi itu adalah hak dan tanggung jawab mereka. Hak dan tanggung jawab ini dapat menentukan corak pemerintahan negara. Secara heiraki sebab ini adalah yang ketiga pentingnya.

Ada juga responden yang keluar mengundi kerana untuk kepentingan bangsa Melayu. Mereka percaya dengan cara membuang undi mereka dapat menjaga kepentingan bangsa Melayu. Golongan ini dapat disamakan dengan nasionalis Melayu.

Terdapat segelintir responden yang keluar mengundi tetapi tidak tahu apa sebab mereka berbuat demikian. Golongan ini hanya terdiri dari 14 % daripada jumlah responden yang mengundi.

Sebab terakhir yang menjadi pendorong untuk keluar mengundi ialah kepentingan agama. Mereka percaya dengan cara membuang undi dalam pilihanraya mereka dapat menjaga kepentingan agama. Golongan ini adalah terdiri dari penyokong PAS yang berjuang atas ideologi Islam. Oleh yang demikian tindakan mereka mengundi dalam pilihanraya adalah untuk menegakkan kepentingan agama Islam.

Satu gejala yang sering timbul apabila menjelang pilihanraya ialah kempen pilihanraya. Kempen adalah merupakan satu alat untuk menyebarkan manifesto parti dan menerangkan perkara-perkara penting tentang parti. Kempen juga merupakan satu alat untuk menyebarkan pengaruh dan mendapatkan sokongan dari pengundi.

Berkaitan dengan tujuan itu, timbul pula satu soalan samada kempen ini perlu atau tidak diadakan. Jika kempen ini perlu diadakan, apakah pula reaksi dan pandangan masyarakat terhadap kempen tersebut. Bagaimana penerimaan masyarakat terhadap kempen pilihanraya itu sebagai satu yang perlu untuk mendapatkan sokongan?

JADUAL 4.10. PENDAPAT TERHADAP KEMPEN PILIHANRAYA.

Pendapat	Bil.	%
Perlu	32	70
Tidak perlu	14	36
JUMLAH	46	100

Sumber : Temubual responden dengan pengkaji.

Dalam meninjau pendapat responden samada perlu atau tidak diadakan kempen dalam pilihanraya, pengkaji membataskan persoalan ini ke atas responden yang pernah mengundi sahaja.

Dari seramai 46 orang responden yang pernah mengundi dalam pilihanraya, 70 % daripadanya berpendapat kempen adalah perlu dalam pilihanraya. Bagi mereka kempen perlu diadakan bukan sahaja untuk menyebarkan manifesto parti tetapi bertindak sebagai penyebar pengaruh parti.

Hanya 30 % daripada responden yang pernah mengundi berpendapat kempen itu tidak perlu diadakan semasa pilihanraya. Mereka mengatakan kempen itu dapat mempengaruhi fikiran pengundi untuk mengundi parti berkenaan. Oleh sebab itu kempen pilihanraya tidak perlu diadakan. Golongan yang berpendapat begini boleh dikatakan sebagai mereka yang merasa tertipu dengan janji-janji yang dibuat oleh calon dalam kempen-kempen yang telah diadakan.

Walaupun begitu, tidak semua responden yang berpendapat kempen pilihanraya tidak perlu diadakan, tidak menghadiri kempen tersebut. Terdapat juga responden yang berpendapat kempen itu tidak perlu diadakan tetapi mereka pernah menghadiri kempen pilihanraya.

JADUAL 4.11. PANDANGAN RESPONDEN TERHADAP KEMPEN PILIHANRAYA.

Pandangan	Bil.	%
Sangat suka	15	33
Suka	13	28
Neutral	13	28
Tidak suka	5	11
Benci	-	-
JUMLAH	46	100

Sumber : Soalselidik.

Dari jadual diatas, hampir kesemua responden pernah menghadiri kempen pilihanraya. Keadaan ini dapat dilihat dari pandangan mereka terhadap kempen pilihanraya. Hanya lima orang sahaja yang mempunyai pandangan negatif terhadap kempen pilihanraya. Mereka ini tidak suka menghadiri kempen tersebut.

Golongan majoriti adalah terdiri dari mereka yang pernah menghadiri kempen tersebut, walaupun pandangan mereka terhadap kempen ini berbeza-beza. Terdapat responden yang sangat suka menghadiri kempen pilihanraya. Mereka ini akan menghadiri mana-mana kempen yang diadakan. Golongan ini adalah terdiri daripada pemimpin-pemimpin dan penyokong kuat parti.

Ada juga responden yang setakat suka menghadiri kempen pilihanraya ini. Kekerapan mereka menghadiri kempen adalah lebih sedikit dari golongan pertama tadi. Di samping itu, terdapat responden yang bersikap neutral terhadap kempen pilihanraya. Bagi mereka kewujudan kempen adalah sebagai suatu yang biasa sahaja. Kehadiran mereka dalam kempen tersebut adalah ikut kehendak hati mereka sahaja.

Jika dibandingkan antara keempat-empat pandangan ini, golongan yang sangat suka menghadiri kempen adalah paling kerap menghadiri kempen tersebut, diikuti oleh golongan yang suka, golongan yang neutral dan golongan yang tidak suka. Bagi golongan yang tidak suka, sudah semestinya tidak menghadiri kempen tersebut.

Bagi mereka yang pernah menghadiri parti, timbul pula satu soalan: kempen parti manakah yang mereka hadiri? Telah menjadi kebiasaan, mereka yang menghadiri kempen sesebuah parti itu adalah terdiri dari ahli parti tersebut, atau setidak-tidaknya orang bersimpati terhadap perjuangan parti tersebut. Jarang kedapatan anggota parti lain menghadiri kempen parti yang lain selain dari kempen parti mereka sendiri. Kehadiran mereka dalam kempen ini bukan sahaja untuk mendengar manifesto perjuangan parti dan strategi-strategi parti, tetapi juga untuk menunjukkan sokongan mereka terhadap parti.

Terdapat juga kekecualian dalam hal ini. Dalam beberapa keadaan, terdapat responden yang menghadiri kempen parti selain dari parti yang mereka anggotai. Kehadiran mereka dalam kempen tersebut seolah-olah sebagai 'spy' yang mengintip kegiatan dan strategi parti lawan.

JADUAL 4.12. KEMPEN PARTI MANAKAH YANG PERNAH DIHADIRI?

		UMNO		PAS	
		Bil.	%	Bil.	%
AHLI UMNO	Pernah	39	97.5	15	37.5
	Tidak pernah	1	2.5	25	62.5
AHLI PAS	Pernah	-	-	2	100
	Tidak pernah	2	100	-	-

Sumber : Temubual pengkaji dengan responden.

Dari seramai 40 orang yang menjadi ahli UMNO, 39 orang daripadanya pernah menghadiri kempen pilihanraya, 15 orang daripadanya pernah menghadiri kempen PAS. Hanya seorang sahaja yang tidak pernah menghadiri mana-mana kempen, baik kempen UMNO mahupun kempen PAS.

Bagi ahli PAS pula, tidak seorangpun yang pernah menghadiri kempen parti lawan, iaitu kempen parti UMNO. Mereka hanya pernah

Sebagai parti yang berpengaruh, UMNO mempunyai pengaruh

menghadiri kempen parti PAS iaitu parti yang mereka anggotai.

Dari keterangan di atas, dapat disimpulkan bahawa, kebanyakan daripada responden pernah menghadiri kempen parti politik semasa menjelangnya pilihanraya. Kebanyakan daripada responden menghadiri kempen parti yang mereka anggotai kecuali beberapa orang ahli UMNO yang pernah menghadiri kempen parti PAS.

Dalam perbincangan yang lalu, telah diterangkan tentang beberapa faktor yang mendorong responden untuk membuang undi. Juga telah diterangkan tentang keutamaan responden semasa mengundi. Dalam beberapa keadaan ternyata ketua keluarga memainkan peranan yang penting dalam mempengaruhi ahli keluarganya menentukan calon dalam pengundian. Keadaan ini menggambarkan peranan ketua keluarga seolah-olah sebagai 'tukang kempen' dalam lingkungan keluarganya.

JADUAL 4.13. PENGARUH KETUA KELUARGA SEMASA MENGUNDI.

Pengaruh	Bil.	%
Ada	44	95
Tidak	2	5
JUMLAH	46	100

Sumber : Soalselidik.

Dari seramai 46 orang responden yang terdiri dari ketua keluarga, hampir kesemua daripada mereka pernah mempengaruhi anggota keluarganya dalam menentukan calon dalam pengundian. Hanya 5 % sahaja yang tidak pernah mempengaruhi ahli keluarganya terhadap pemilihan tersebut. Mereka membiarkan ahli keluarganya yang layak mengundi membuat pilihannya masing-masing.

4.3. PANDANGAN TERHADAP PEMIMPIN PARTI POLITIK.

Dalam huraian dan perbincangan yang lalu, telah diterangkan bahawa terdapat dua buah parti politik yang berpengaruh di Kampung Jerangam. Parti-parti tersebut ialah UMNO dan PAS. Antara keduanya, pengaruh UMNO lebih ketara.

Sebagai parti yang berpengaruh, UMNO mempunyai organisasi

dan struktur kepimpinan yang sistematik dan teratur. Kewujudan PAS di kawasan ini 'hanya atas nama sahaja.' Tidak dapat dipastikan dengan tepat keadaan sebenar parti tersebut, seolah-olah 'hidup segan, mati tidak mahu.'

Disebabkan oleh keadaan ini, pengkaji hanya akan menumpukan perbincangan dan huraian berkenaan pandangan responden terhadap pemimpin parti, berdasarkan kepada parti UMNO sahaja. Segala huraian dan perbincangan adalah dalam ruang lingkup UMNO dan ahli-ahlinya.

Sebagai permulaannya, pengkaji akan melihat pengaruh beberapa orang tertentu dalam masyarakat Kampung Jerangau. Adalah didapati Penghulu merupakan orang yang paling berpengaruh dalam masyarakat. Ini diikuti oleh Ketua Kampung, tokoh politik tempatan, imam atau bilal, dan pegawai kerajaan.

JADUAL 4.13. SIAPAKAH YANG PALING BERPENGARUH
DI ANTARA TOKOH BERIKUT?

	Sangat berpengaruh		Sederhana		Tidak kuat		Tiada pengaruh	
	Bil.	%	Bil.	%	Bil.	%	Bil.	%
Penghulu	48	96	2	4	-	-	-	-
Ketua kampung	42	84	8	16	-	-	-	-
Tokoh politik	32	64	10	20	8	16	-	-
Imam/bilal	-	-	22	44	26	52	2	4
Pegawai k'jaan	-	-	8	16	40	80	2	4

Sumber : Soalselidik.

Orang yang paling berpengaruh sekali di kalangan masyarakat Kampung Jerangau ialah Penghulu. 96 % daripada responden berpandangan Penghulu adalah sangat berpengaruh. Keadaan ini mungkin didorong oleh rasa hormat mereka kepada Penghulu sebagai ketua birokrasi dalam struktur kepimpinan masyarakat kampung.

Mereka juga berpendapat orang yang kedua berpengaruh selepas Penghulu ialah Ketua Kampung. Dalam konteks masyarakat Kampung Jerangau, pengaruh Ketua Kampung bukan sahaja dari aspek kepimpinan kampung, malah merangkumi aspek politik. Dalam aspek politik, Ketua Kampung

adalah juga Ketua UMNO Cawangan Jerangau di samping menjadi Pengerusi Jawatankuasa Kemajuan Dan Keselamatan Kampung Jerangau.

Seterusnya penduduk kampung berpendapat tokoh-tokoh politik tempatan adalah orang yang ketiga kuat pengaruhnya. Tokoh-tokoh politik tempatan ini adalah merangkumi ahli jawatankuasa UMNO peringkat cawangan dan ahli jawatankuasa JKKK.

Pengaruh tokoh agama seperti imam dan bilal adalah sederhana sahaja. Mereka tidak mempunyai pengaruh yang kuat dalam masyarakat. Orang yang paling kurang pengaruhnya dalam masyarakat ialah pegawai-pegawai kerajaan. Masyarakat Kampung Jerangau berpendapat pengaruh golongan ini adalah tidak begitu kuat, malah ada yang berpendapat golongan ini tidak berpengaruh langsung.

Setakat ini didapati, tokoh-tokoh politik tempatan adalah merupakan salah satu golongan yang berpengaruh dalam masyarakat Kampung Jerangau. Pengaruh mereka adalah setanding dengan pengaruh Ketua Kampung dan Penghulu. Tokoh-tokoh politik ini adalah terdiri dari ahli jawatankuasa UMNO Cawangan Jerangau. Terdapat beberapa sebab mengapa mereka terpilih menduduki jawatan ini. Antaranya termasuklah hubungan kekeluargaan, kewibawaan atau karisma mereka dan kekayaan.

JADUAL 4.14. SEBAB-SEBAB MEREKA TERPILIH MENJADI
AHLI JAWATANKUASA UMNO CAWANGAN.#

Sebab	Bil.	%
Hubungan kekeluargaan	6	15
Kewibawaan/karismatik	28	70
Kekayaan	6	15
JUMLAH	40	100

Sumber : Temubual pengkaji dengan responden.

: Terdapat seramai 21 orang Ahli Jawatankuasa UMNO Cawangan Jerangau, yang terdiri dari Seorang Ketua, seorang Naib Ketua, seorang Naib Ketua Pemuda, seorang Setiausaha, seorang Bendahari, seorang Ketua Penerangan, 13 orang Ahli Jawatankuasa dan dua orang Pemeriksa Kira-Kira.

Dari jadual di atas, sebab utama mengapa mereka terpilih menjadi Ahli Jawatankuasa UMNO Cawangan Jerangau ialah kewibawaan mereka. Responden memilih mereka kerana mereka mempunyai karisma dan kewibawaan yang tinggi sebagai pemimpin. Kewibawaan ini menyebabkan mereka disukai oleh ahli-ahli UMNO, dan seterusnya, di dalam Mesyuarat Agung Tahunan mereka dipilih menduduki jawatan ini.

Terdapat juga ahli-ahli UMNO memilih ahli jawatankuasa berdasarkan hubungan kekeluargaan dan kekayaan seseorang. Walau bagaimanapun, sebab-sebab ini bukanlah merupakan sebab utama mengapa mereka memilih seseorang menjadi ahli jawatankuasa tersebut.

Dengan itu dapat dibuat kesimpulan, bahawa asas penting yang menjadi pertimbangan ahli-ahli UMNO dalam memilih ahli jawatankuasa parti ialah kewibawaan dan karisma seseorang calon. Mereka yang terpilih adalah terdiri dari golongan yang berwibawa dan mempunyai karisma sebagai pemimpin.

di sini-kedai kopi	21	52
JADUAL	40	100

4.4. PENGLIBATAN DALAM AKTIVITI POLITIK.

Secara am, penglibatan dalam aktiviti politik boleh dikategorikan sebagai pasif dan aktif. Penglibatan yang pasif mungkin berupa sebagai pengundi dalam pilihanraya sahaja, tanpa melibatkan diri secara langsung dalam aktiviti politik. Sementara penglibatan secara aktif pula, mungkin berupa penglibatan secara langsung dalam politik dengan menjadi ahli sesebuah parti. Mereka yang terlibat secara aktif memberi sumbangan kepada parti dengan melibatkan diri mereka dalam aktiviti yang dianjurkan oleh parti.

Salah satu aktiviti yang sering dijalankan oleh parti ialah ceramah, baik yang bercorak politik atau bercorak kemasyarakatan. Ceramah-ceramah politik diadakan bagi memperkenalkan dasar-dasar baru parti di samping menarik simpati masyarakat untuk memberikan sokongan kepada parti. Bagi parti pemerintah, ceramah digunakan sebagai alat untuk menyampaikan maklumat-maklumat dan dasar-dasar kerajaan kepada rakyat.

aktiviti ini. Untuk menghadapi ceramah mereka terpaksa meninggalkan pekerjaan mereka.

Di samping ceramah terdapat pula satu bentuk lain yang hampir menyamai dengan ceramah. Dalam usaha untuk mendapatkan maklumat mengenai parti dan perkembangan politik, perbincangan di kedai-kedai kopi merupakan satu cara yang baik. Walaupun kedua-duanya mempunyai tujuan menyampaikan tetapi yang pertama lebih bersifat formal. Perbincangan di kedai-kedai kopi berlaku dalam situasi yang tidak formal.

Perbezaan antara kedua bentuk ini memberikan implikasi yang berbeza terhadap sambutan anggota masyarakat. Adalah didapati sebagai satu bentuk yang tidak formal, perbincangan di kedai-kedai kopi lebih diminati oleh masyarakat Kampung Jerangau.

JADUAL 4.15. BENTUK AKTIVITI POLITIK YANG SELALU DIIKUTI

Bentuk	Bil.	%
Ceramah	19	48
Perbincangan di kedai-kedai kopi	21	52
JADUAL	40	100

Sumber : Temubual pengkaji dengan responden.

Perbincangan di kedai-kedai kopi adalah merupakan bentuk aktiviti yang selalu diikuti oleh masyarakat kampung. Ini bermakna kebanyakan dari hal-hal yang berkaitan dengan politik yang merangkumi dasar-dasar parti, diketahui oleh masyarakat berdasarkan perbincangan ini. Ini bermakna, kebanyakan anggota masyarakat mendapat maklumat tentang parti dari sumber yang tidak formal.

Namun begitu, aktiviti ceramah tetap memainkan peranan yang penting dalam menyebarkan dasar-dasar parti. Sambutan yang berkurangan yang diberikan oleh responden bukanlah bermakna aktiviti ini tidak diminati oleh mereka. Keadaan pekerjaan mereka yang kebanyakannya terlibat dalam aktiviti pertanian, memerlukan tempoh masa yang lama untuk bekerja. Ketiadaan masa adalah merupakan satu sebab mengapa mereka tidak begitu meminati aktiviti ini. Untuk menghadiri ceramah mereka terpaksa meninggalkan pekerjaan mereka.

Terdapat berbagai kegiatan yang dijalankan oleh parti. Kegiatan ini adalah untuk kebaikan ahli-ahlinya. Satu hakikat yang nyata, tidak semua ahli-ahli parti menyertai kegiatan ini. Terdapat ahli yang tidak pernah menghadiri kegiatan yang dianjurkan oleh parti di samping kekerapan mengikuti kegiatan yang berbeza-beza.

JADUAL 4.16. KEKERAPAN MENGIKUTI KEGIATAN YANG DIANJURKAN OLEH UMNO.

Kekerapan	Bil.	%
Selalu	18	45
Jarang-jarang	20	50
Tidak pernah	2	5
JUMLAH	40	100

Sumber : Temubual pengkaji dengan responden.

Pada keseluruhannya, kebanyakan ahli UMNO mengikuti kegiatan yang dijalankan oleh parti secara sederhana sahaja. Kebanyakan daripada mereka jarang-jarang menghadiri kegiatan ini. Keadaan ini dapat menggambarkan penyertaan politik yang tidak begitu aktif. Namun begitu terdapat juga setengah ahli UMNO yang melibatkan diri secara aktif dalam aktiviti yang dianjurkan oleh parti. Mereka selalu menghadiri aktiviti--aktiviti yang dijalankan oleh parti.

Kesimpulan dapat dibuat bahawa sambutan yang diberikan oleh ahli UMNO terhadap kegiatan yang dianjurkan oleh parti adalah amat menggalakan. Hanya seramai 5 % sahaja yang tidak pernah menghadiri aktiviti yang dijalankan oleh parti.

Terdapat berbagai-bagai tujuan menghadiri aktiviti politik yang dijalankan. Kebanyakan daripada mereka menghadiri aktiviti yang dijalankan oleh parti kerana ingin bergaul dan berkenalan dengan pemimpin parti dan juga orang ramai. Sedikit sekali orang yang menghadiri kegiatan tersebut kerana ingin lebih bergiat dalam politik. Begitu juga, terdapat sedikit orang yang bertujuan untuk menjayakan parti.

Malangnya, masih terdapat ahli parti yang tidak tahu tujuan mereka menghadiri kegiatan politik yang dianjurkan oleh parti. Keadaan ini menggambarkan perspeksi dan pandangan mereka yang lemah terhadap parti, dalam erti kata penglibatan mereka dalam kegiatan ini adalah sesuatu yang tidak diketahui tujuannya.

JADUAL 4.17. TUJUAN MENGHADIRI AKTIVITI POLITIK.

Tujuan	Bil.	%
Lebih bergiat dlm.politik	4	10
Memperolehi pengetahuan	9	23
Bergaul dan berkenalan	14	35
Menjayakan parti	8	20
Tidak tahu	5	12
JUMLAH	40	100

Sumber : Temubual pengkaji dengan responden.

Dari jadual ini didapati, dengan menghadiri aktiviti politik yang dianjurkan oleh parti, mereka bukan sahaja dapat bergiat dalam politik tetapi juga dapat menambahkan pengetahuan mereka di samping dapat bergaul dan berkenalan dengan orang ramai dan juga pemimpin parti.

Satu aspek lain yang sering diperkatakan ialah perkembangan politik, samada di peringkat tempatan, negeri atau nasional. Perkembangan politik ini menarik minat anggota masyarakat. Sambutan yang diberikan pada setiap peringkat perkembangan itu adalah berbeza.

Perkembangan politik di peringkat tempatan amat disukai dan diminati oleh kebanyakan ahli UMNO. Hanya sedikit sahaja responden yang mengikuti dan meminati perkembangan politik di peringkat negeri dan nasional. Golongan ini meliputi 37 % daripada jumlah responden : 25 % di peringkat negeri dan 12 % di peringkat nasional.

JADUAL 4.18. ADakah ANDA MENGIKUTI DAN MEMINATI
PERKEMBANGAN POLITIK?

Peringkat	Bil.	%
Peringkat tempatan	25	63
Peringkat negeri	10	25
Peringkat nasional	5	12
JUMLAH	40	100

Sumber : Temubual pengkaji dengan responden.

4.5. ANALISA PENYATA KEMAJUAN UMNO CAWANGAN JERANGAU BAGI TAHUN-TAHUN 1981/82, 1982/83 dan 1983/84.

Dalam bahagian ini, pengkaji akan membincangkan tentang beberapa perkara yang terkandung dalam Penyata Kemajuan UMNO Cawangan Jerangau. Penyata Kemajuan ini adalah sebahagian dari isi yang terdapat dalam Buku Cenderamata Mesyuarat Agung UMNO Cawangan Jerangau yang diadakan pada setiap tahun.

Melalui perbincangan dan huraian mengenai hal ini, kita dapat mengetahui tentang kegiatan yang telah dijalankan sepanjang tahun. Sesungguhnya, penyata ini mengandungi laporan mengenai kegiatan yang telah dijalankan oleh UMNO Cawangan Jerangau. Kegiatan-kegiatan ini adalah merupakan manifestasi kepada penglibatan politik di kalangan masyarakat Kampung Jerangau.

Berdasarkan Penyata Kemajuan UMNO Cawangan Jerangau bagi tahun-tahun 1981/82, 1982/83 dan 1983/84, mesyuarat agung telah dapat diadakan dengan sempurna tanpa apa-apa perkara yang tidak diinginkan berlaku. Dalam ketiga-tiga mesyuarat tersebut upacara perasmiannya telah dilakukan oleh Y.B. Tuan Haji Muda bin Abdullah, A.M.N., P.J.K., Timbalan Ketua UMNO Bahagian Dungun, merangkap Ahli Dewan Undangan Negeri (ADUN) Kawasan Jerangau

Secara am, dalam ketiga-tiga mesyuarat tersebut, tidak terdapat banyak perubahan dalam pucuk pimpinan parti peringkat cawangan. Kesemua jawatan-jawatan penting masih dipegang oleh muka-muka lama. Jawatan Ketua masih dipegang oleh orang yang sama, malah jawatan ini telah dipegangnya selama lapan tahun berturut-turut.

Jika dibandingkan antara tahun 1981/82 dengan 1982/83, perubahan yang berlaku dalam pucuk pimpinan parti hanya sedikit sahaja. Keempat-empat jawatan tertinggi dalam parti - Ketua, Naib Ketua, Setiausaha dan Bendahari - masih dipegang oleh orang yang sama. Perubahan hanya terdapat pada peringkat ahli jawatankuasa. Dalam tahun 1982/83, tiga muka baru telah dipilih menduduki senarai ahli jawatankuasa menggantikan muka lama.

Tahun 1983/84 memerlukan sedikit perubahan dalam pucuk pimpinan parti. Jawatan tertinggi masih dapat dikekalkan oleh muka-muka lama kecuali jawatan setiausaha. Seorang muka baru telah mengambil alih jawatan ini dari setiausaha pada tahun sebelumnya. Beliau boleh dikatakan sebagai seorang yang berpotensi dan mempunyai kewibawaan, memandangkan beliau hanya seorang ahli jawatankuasa pada tahun sebelumnya. Beliau telah memegang jawatan ahli jawatankuasa selama setahun sebelum perlantikannya ke jawatan setiausaha.

Dalam tahun ini juga, senarai ahli jawatankuasa juga turut berubah. Dari seramai 10 orang ahli jawatankuasa tahun sebelumnya, hanya empat orang sahaja yang masih berjaya mengekalkan kedudukan mereka sebagai ahli jawatankuasa. Enam orang muka baru termasuk setiausaha telah dilantik menduduki pucuk pimpinan parti. Setiausaha lama yang tidak terpilih menduduki jawatan itu hanya menjadi ahli jawatankuasa sahaja.

Dari keterangan ini dapat dibuat kesimpulan, bahawa UMNO Cawangan Jerangau adalah sebuah cawangan UMNO yang menunjukkan kemajuan. Perubahan dalam senarai pucuk pimpinan parti bermakna terdapat persaingan dalam parti. Keadaan ini berlaku semata-mata untuk mewujudkan jentera pentadbiran parti yang cekap dan teratur serta boleh diharapkan oleh ahli-ahlinya.

RAJAH 4.1.

SENARAI PEGAWAI DAN AHLI JAWATANKUASA

UMNO CAWANGAN JERANGAU BAGI TAHUN

1981/82, 1982/83 dan 1983/84.

Jawatan	1981/82	1982/83	1983/84
Ketua	Hassan b. Mohamad	Hassan b. Mohamad	Hassan b. Mohamad
Naib Ketua	M. Zin b. Abdullah	M. Zin b. Abdullah	M. Zin b. Abdullah
Naib Ketua Pemuda	Romele b. Hamzah	Romele b. Hamzah	Romele b. Hamzah
Setiausaha	Nordin b. Long	Nordin b. Long	Mohd. B. Jusoh
Bendahari	A. Rahman Abdullah	A. Rahman Abdullah	A. Rahman Abdullah
Ketua Penerangan	W. Ngah b. W. Mamat	W. Ngah b. W. Mamat	W. Ngah b. W. Mamat
Ahli jawatankuasa	Cik W. Yusuf Endut	Cik W. Yusuf Endut	Cik W. Yusuf Endut
	C. W. Embong A. Bakar	C. W. Embong A. Bakar	C. W. Embong A. Bakar
	A. Rahman b. Mahmud	A. Rahman b. Mahmud	A. Rahman b. Mahmud
	Baru b. Salleh	Baru b. Salleh	Baru b. Salleh
	Yusuf b. Salleh	Yusuf b. Salleh	Awang b. Nik
	Jaafar b. Sidik	Aziz b. Mahmud	Nordin b. Long
	Abdullah b. Salleh	Abdullah Salleh	Mohamad B. Musa
	Mat Idris Kassim	Mat Idris Kassim	Mat Idris Kassim
	Tg. Jaafar Tg. Ngah	Mohammad Jusoh	Muda b. Jusoh
	-	Tg. Mamat Tg. Ngah	Mansor b. Yusof

Sumber : Penyata Kemajuan UMNO Cawangan Jerangau bagi tahun

Sumber : 1981/82, 1982/83 dan 1983/84.

Terdapat penambahan dalam senarai ahli jawatankuasa, dari seramai sembilan orang dalam tahun 1981/82 menjadi sepuluh orang dalam tahun berikutnya.

berjaya menambah bilangan ahlinya seramai 12 orang lagi. Ini menunjukkan kemajuan yang pesat dan menggalakkan. Antara ketiga-tiga tahun tersebut penambahan ahli paling banyak ialah pada tahun 1981/84, yang terdiri daripada tujuh lelaki dan sembilan perempuan.

Dalam tahun 1981/82, penambahan ahli ialah seramai sepuluh orang. Sembilan orang daripadanya adalah lelaki. Penambahan ahli dalam tahun 1982/83 ialah seramai lima orang. Tiga daripadanya adalah lelaki.

Dalam ketiga-tiga tahun tersebut, orang lelaki lebih

Secara am, kegiatan-kegiatan yang telah dijalankan oleh UMNO Cawangan Jerangau merangkumi empat aspek iaitu politik, pembangunan, pelajaran dan kebajikan. Dalam ketiga-tiga tahun; dari tahun 1981/82 hingga 1983/84, beberapa kegiatan telah dijalankan yang merangkumi keempat-empat aspek ini.

Sebagai sebuah parti politik, seperti juga mana-mana cawangan UMNO yang lain, UMNO Cawangan Jerangau sentiasa memberi tumpuan dan perhatian utama terhadap kegiatan politik. Tidak dapat dinafikan lagi, kegiatan politik adalah tujuan utama pemubuhannya.

Satu kegiatan utama yang dijalankan oleh UMNO Cawangan Jerangau ialah usaha penambahan ahli baru. Penambahan dalam bilangan ahli bukan sahaja menandakan peguasaan pengaruh tetapi juga dapat menjamin kemenangan dalam pilihanraya. Selain itu ia adalah merupakan langkah utama yang dapat mengekalkan pemerintahan kerajaan yang ada sekarang. Penambahan dalam bilangan ahli juga menunjukkan UMNO adalah parti yang popular dan diminati.

JADUAL 4.19. PENAMBAHAN AHLI BARU.

Tahun	lelaki	perempuan	Jumlah
1981/82	9	2	11
1982/83	3	2	5
1983/84	7	9	16
JUMLAH	19	13	32

Sumber : Penyata Kemajuan UMNO.

Sumber : Penyata Kemajuan UMNO.

Dalam tempoh tiga tahun, UMNO Cawangan Jerangau telah berjaya menambah bilangan ahlinya seramai 32 orang lagi. Ini menunjukkan kemajuan yang pesat dan menggalakkan. Antara ketiga-tiga tahun tersebut penambahan ahli paling banyak ialah pada tahun 1983/84, yang terdiri daripada tujuh lelaki dan sembilan perempuan.

Dalam tahun 1981/82, penambahan ahli ialah seramai sebelas orang. Sembilan orang daripadanya adalah lelaki. Penambahan ahli dalam tahun 1982/83 ialah seramai lima orang. Tiga daripadanya adalah lelaki.

Dalam ketiga-tiga tahun tersebut, orang lelaki lebih

ramai menjadi ahli baru UMNO berbanding dengan perempuan.

Purata pertambahan ahli pada setiap tahun ialah seramai sebelas orang.

Kegiatan UMNO Cawangan Jerangau bukan hanya terbatas pada penambahan ahli baru sahaja, tetapi melibatkan beberapa aktiviti lain.

JADUAL 4.20. AKTIVITI POLITIK YANG TELAH DIJALANKAN
OLEH UMNO CAWANGAN JERANGAU.

1981/82	1982/83	1983/84
15/1/81 - Menjadi tuan rumah bagi Mesyuarat Jawatankuasa Penyelaras Pilihanraya Kawasan Jerangau.	28/1/83 - Menghantar wakil ke Mesyuarat Jawatankuasa Penyelaras Pilihanraya Kawasan Jerangau di Bilik Bacaan Kg. Padang Pulut, Jerangau.	23/11/84 - Menghantar empat orang wakil menyertai projek Lawatan Sambil Belajar ke Empangan Kenyir, Hulu Trengganu. Lawatan ini dianjurkan oleh Jabatan Penerangan Daerah Dungun.
26/2/82 - Menghantar tiga orang wakil bagi menghadiri Mesyuarat Jawatankuasa Pilihanraya Kawasan Jerangau di Pejabat Setiausaha UMNO Bahagian Dungun.	19/4/83 - Menjadi tuan rumah bagi Kursus Sivik untuk JKKK seluruh Mukim Jerangau. Kursus ini dianjurkan oleh Jabatan Penerangan Daerah Dungun. Seramai 500 orang peserta telah hadir.	

Sumber : Penyata Kemajuan UMNO.

Dalam tahun 1981/82, aktiviti UMNO Cawangan Jerangau lebih bersifat persediaan bagi menghadapi pilihanraya umum yang akan diadakan pada bulan april 1982. Kegiatan ini berterusan sehingga awal tahun 1982/83. Sebagai persediaan menghadapi pilihanraya, UMNO Cawangan Jerangau telah mengadakan Mesyuarat Penyelaras Pilihanraya di samping menghantar wakil bagi menghadiri Mesyuarat Jawatankuasa Pilihanraya di peringkat UMNO Bahagian Dungun.

Dengan adanya mesyuarat ini, secara tidak langsung dapat diketahui, UMNO Cawangan Jerangau telah menubuhkan satu pasukan petugas bagi menghadapi pilihanraya. Pasukan tersebut dinamakan Jawatankuasa Penyelaras Pilihanraya Kawasan Jerangau, yang bertujuan untuk menyelaras segala hal berkaitan dengan pilihanraya dalam konteks parti UMNO.

Aktiviti-aktiviti lain yang dijalankan dalam tempoh tiga tersebut lebih merupakan aktiviti sampingan yang bertujuan untuk menambahkan pengetahuan ahlinya. Aktiviti seperti mengadakan Kursus Sivik dan Projek Lawatan Sambil Belajar, dilihat sebagai sesuatu yang dapat menambahkan pengetahuan ahli yang mengahdirinya. Aktiviti-aktiviti ini sebenarnya dapat dikatakan bukan aktiviti yang dijalankan oleh UMNO cawangan ini. Ia adalah merupakan penglibatan UMNO cawangan ini dalam aktiviti yang dianjurkan oleh badan lain, terutamanya Jabatan Penerangan Daerah Dungun.

Seperti yang telah diterangkan tadi, UMNO Cawangan Jerangau turut menjalankan aktiviti pembangunan. Dalam keadaan sebenar, UMNO hanya bertindak sebagai 'pendesak' dalam erti kata mendesak kerajaan melaksanakan projek-projek pembangunan di kawasan Kampung Jerangau. Segala projek tersebut adalah dibiayai oleh kerajaan pusat atau kerajaan negeri. Disebabkan projek pembangunan ini diajukan oleh UMNO, kita boleh andaikan sebagai projek pembangunan yang dijalankan oleh UMNO.

Kebanyakan dari projek-projek pembangunan yang telah dijalankan adalah untuk kemudahan masyarakat kampung. Tegasnya projek pembangunan yang telah dijalankan adalah meliputi aspek infra struktur, seperti pembinaan jalan tar, padang bola, balai raya, masjid dan padang permainan kanak-kanak.

Kewujudan projek-projek pembangunan adalah merupakan manifestasi janji kerajaan yang akan membela nasib rakyat. Projek ini juga boleh dijadikan sebagai 'umpan' untuk menarik sokongan rakyat terhadap parti dan seterusnya kerajaan. Dengan adanya projek ini, masyarakat merasa seolah-olah tidak terbiar kerana kerajaan mengambil tahu tentang masalah mereka. Dengan itu kepercayaan mereka terhadap kerajaan dan parti akan bertambah. Keadaan ini mengukuhkan pemerintahan kerajaan yang ada sekarang.

JADUAL 4.21. PROJEK PEMBANGUNAN YANG TELAH DAN SEDANG
DIJALANKAN DI KAMPUNG JERANGAU.

1981/82	1982/83	1983/84
- Sebuah masjid yang dibina oleh kerajaan negeri telah mula digunakan pada 15/1/82. - Jalan tar Kg.Nerang dalam pembinaan. - Padang bola dan astaka dalam pembinaan. - Jalan tar sepanjang 4.5 batu menghubungkan Kg.Pancor - Kg.Wa dalam pembinaan.	- Sebuah padang bola dan astaka yang berharga \$120,000, siap dibina. - Lampu di simpang-simpang jalan. - Sebuah jeti di pangkalan Kg.Nerang dalam pembinaan.	- Sebuah balai raya di Kg.Pancor dalam pembinaan. - Sebuah perhentian bas siap dibina. - Sebuah padang permainan kanak-kanak dalam pembinaan.

Sumber : Penyata Kemajuan UMNO.

Aktiviti bercorak pelajaran juga tidak dilupakan oleh UMNO Cawangan Jerangau. Berbagai aktiviti telah dijalankan untuk kemudahan ahli-ahlinya dan juga masyarakat kampung.

Dalam tahun 1981/82, UMNO Cawangan Jerangau telah membuka dua kelas pelajaran untuk kemudahan penduduk kampung. Kelas-kelas ini dibuka dengan kerjasama Jabatan Kebajikan Masyarakat (KEMAS). Kelas-kelas tersebut ialah Taman Bimbingan Kanak-kanak (TABIKA) dan Kelas Ekonomi Rumah Tangga. Kedua-dua kelas ini telah mendapat sambutan yang menggalakan dari masyarakat.

Pada masa penubuhannya, TABIKA ini telah berjaya membimbing seramai 25 orang murid yang terdiri daripada anak-anak penduduk tempatan. Penubuhan kelas ini telah berjaya membimbing anak-anak penduduk tempatan untuk menempuhi alam persekolahan. Sehingga kajian ini dijalankan, kelas ini telah berjaya menampung seramai 32 orang murid. Ini menunjukkan kelas ini semakin berkembang dan mendapat sambutan hangat dari penduduk tempatan.

Kelas Ekonomi Rumah Tangga pula ditubuhkan bertujuan untuk memberi sedikit panduan dan bimbingan kepada para isteri

penduduk tempatan dalam aspek ekonomi. Sifat jimat-cermat dan cara-cara menguruskan perbelanjaan keluarga adalah sebahagian dari apa yang diajarkan. Kelas ini telah berjaya menarik minat seramai 20 orang isteri penduduk tempatan.

Di samping itu, UMNO Cawangan Jerangau dengan kerjasama Yayasan Islam Trengganu telah menubuhkan beberapa kelas bimbingan al Quran. Tiga buah kelas al Quran telah ditubuhkan yang terdiri dari kelas al Quraan Kanak-kanak, Kelas al Quran Dewasa dan Kelas bimbingan Ugama. Kesemua kelas ini telah mendapat sambutan yang menggalakan daripada penduduk tempatan.

JADUAL 4.21. KEGIATAN PELAJARAN YANG TELAH DIJALANKAN
OLEH UMNO CAWANGAN JERANGAU.

	Kegiatan	@	#
Ditubuhkan dengan kerjasama	TABIKA	25	32
Jabatan Kebajikan Masyarakat.	Kelas Ekonomi R.Tangga	20	31
Ditubuhkan dengan kerjasama	Kelas al Quran kanak-kanak	40	129
Yayasan Islam Trengganu.	Kelas al Quran Dewasa	15	80
	Kelas bimbingan Ugama	40	129

@ : Bilangan murid pada masa penubuhannya.

: Bilangan murid pada masa kajian dijalankan.

Sumber : Penyata Kemajuan UMNO.

UMNO Cawangan Jerangau juga telah mengadakan Hari Penyampaian Pakaian Seragam kepada 152 orang murid-murid Sekolah Kebangsaan Jerangau. Majlis ini telah diadakan pada 4/1/1984. ADUN Kawasan Jerangau telah memberikan sumbangan pakaian ini dan beliau sendiri yang menyampaikannya. Sumbangan ini adalah sebagai membantu kebanyakan ibu bapa murid-murid sekolah yang kurang kemampuan.

UMNO Cawangan Jerangau juga tidak melupakan tentang aspek ekonomi. Beberapa kegiatan ekonomi telah dijalankan sebagai membantu meningkatkan taraf ekonomi ahli-ahlinya.

Sejajar dengan seruan kerajaan yang menggalakkan kaum bumiputra supaya melabur, UMNO Cawangan Jerangau dengan kerjasama Jabatan Penerangan Daerah Dungun, telah mengadakan ceramah Amanah Saham Nasional untuk menarik pelaburan di kalangan penduduk tempatan. Sebilangan besar peserta telah melabur dalam skim ini. Menurut data JKKK Kampung Jerangau, setakat ini terdapat seramai 201 orang pelabur skim ini.

Dalam usaha untuk meningkatkan taraf ekonomi ahlinya, UMNO Cawangan Jerangau telah membuka sebuah mini estet kelapa sawit. Projek ini dijayakan dengan kerjasama RISDA dengan bantuan kredit penuh. Setiap peserta diberikan satu kawasan seluas enam ekar. Projek ini dinamakan Rancangan Mini Estet Cermin Kiri, Jerangau. Keahlian peserta hanya terbuka kepada ahli-ahli UMNO yang berdaftar sahaja. Hampir 90 % daripada ahli UMNO Cawangan Jerangau menjadi peserta rancangan ini. Kelulusan untuk menjayakan projek ini telah diperolehi dari kerajaan negeri pada 2/6/1981.

Projek ini adalah merupakan sebuah projek ekonomi yang besar yang pernah dijalankan oleh sebuah cawangan UMNO. Tidak banyak, malah hampir tidak ada cawangan UMNO yang lain menjayakan aktiviti ini.

Beberapa aktiviti kebajikan telah dijalankan UMNO Cawangan Jerangau. Dalam tahun 1981, UMNO Cawangan Jerangau telah membahagi-bahagikan sebanyak 120 helai kain batik/pelikat kepada ahli-ahlinya. Dalam tahun yang sama juga sempena Hari Pertabalan D.Y.M.M. Sultan Trengganu, UMNO Cawangan Jerangau telah membahagi-bahagikan sebanyak 40 helai baju T kepada ahli-ahlinya.

UMNO Cawangan Jerangau melalui JKKK, telah berusaha mendapatkan bantuan dari Jabatan Kebajikan untuk menolong beberapa orang penduduk kampung yang tidak berkemampuan. Semamai 16 orang penduduk yang terdiri daripada orang-orang tua dan mereka yang tidak berkeupayaan telah mendapat bantuan ini. Angka ini diperolehi dari JKKK. Selain dengan aspek ekonomi, soal tanah adalah merupakan isu utama yang diberikan perhatian kerana tanah adalah merupakan faktor ekonomi yang utama yang dapat meningkatkan taraf ekonomi

Selain itu, UMNO Cawangan Jerangau juga telah pemindahan mangsa-mangsa banjir ke tempat selamat. Gerakan menyelamatkan nyawa dan harta benda ini dijalankan dengan bantuan Jawatankuasa Gerakan Banjir Daerah Dungun. Sehubungan dengan ini, UMNO juga menjalankan kerja-kerja pembahagian bantuan makanan dan pakaian kepada mereka yang terlibat dalam banjir.

4.6. USUL-USUL YANG TELAH DIBAHASKAN DALAM MESYUARAT AGUNG UMNO CAWANGAN JERANGAU.

Sebelum sesuatu projek atau rancangan dijalankan, terlebih dahulu projek itu diusulkan dalam Mesyuarat Agung UMNO. Di sini, usul itu dibentangkan dan dibahaskan sebelum ia diterima. Dalam perbahasan ini pembawa usul itu akan menerangkan dengan panjang lebar tentang usul tersebut. Perbincangan berlaku dan diserahkan kepada ahli untuk menentukan samada boleh diterima atau tidak. Selalunya melalui undian. Usul-usul yang telah diterima itu akan dibawa ke Mesyuarat Jawatankuasa UMNO Bahagian Dungun.

Dalam tahun 1981/82, kebanyakan dari usul yang diterima adalah usul berkaitan dengan aspek ekonomi. Usul-usul tersebut adalah :

- i. Bahawa Mesyuarat Agung UMNO Cawangan Jerangau pada hari ini bersetuju mendesak kerajaan supaya tanah-tanah T.O.L. (Temporary Ownership Land) dijadikan hak milik kekal pemohon.
- ii. Bahawa.... mengesa kerajaan negeri supaya mengadakan satu kawasan rezab padang kerbau-lembu kerana memandangkan kesulitan pada masa ini.
- iii. Bahawa... mendesak kerajaan negeri meluluskan satu kawasan membalak kepada UMNO Cawangan Jerangau bagi membiayai pembinaan rumah UMNO Cawangan Jerangau.
- iv. Bahawa... mendesak kerajaan negeri supaya membuka semula permohonan tanah yang dibekukan pada masa ini.
(Dipetik dari Penyata Kemajuan UMNO Cawangan Jerangau tahun 1981/82)

Dari keempat-empat usul yang telah diterima dalam Mesyuarat Agung UMNO Cawangan Jerangau ini, kesemuanya adalah berkaitan dengan aspek ekonomi. Soal tanah adalah merupakan usul utama yang diberikan perhatian kerana tanah adalah merupakan faktor ekonomi yang utama yang dapat meningkatkan taraf ekonomi

penduduk. Walau bagaimanapun antara keempat-empat usul tersebut, usul keempat telah ditolak oleh Jawatankuasa UMNO Bahagian Dungun. Ketiga-tiga usul yang lain itu telah diterima dan disampaikan kepada Kerajaan Negeri Trengganu.

Dalam tahun 1982/83, kebanyakan dari usul yang dikemukakan lebih bersifat politik dalam erti kata menitikberatkan perpaduan di kalangan masyarakat. Kebanyakannya adalah berkisar pada soal kafir-mengkafir. Usul-usul tersebut ialah :

- i. Bahawa Mesyuarat Agung UMNO Cawangan Jerangau, pada hari ini mendesak Kerajaan Negeri Trengganu dan Kerajaan Persekutuan mengambil tindakan yang sewajarnya kepada orang-orang yang mencetuskan kacau-bilau dan perpecahan dalam masyarakat Islam.
  - ii. Bahawa... mendesak Kerajaan Negeri Trengganu dan Kerajaan Persekutuan supaya menghapuskan mana-mana parti yang menggunakan isu agama dalam politik.
  - iii. Bahawa... mendesak Kerajaan Negeri Trengganu supaya memberi bekalan elektrik percuma di hari-hari perayaan kepada penduduk luar bandar yang menggunakan bekalan elektrik 12 jam, dan juga bekalan elektrik kepada masjid-masjid dan surau-surau.
- (Dipetik dari Penyata Kemajuan UMNO Cawangan Jerangau tahun 1982/83)

Ketiga-tiga usul ini adalah berkisar pada soal intergrasi masyarakat. Kemunculan usul-usul ini adalah sejajar dengan isu politik semasa pada ketika itu. Isu kafir-mengkafir yang diketengahkan oleh PAS adalah asas pembentukan usul ini. Oleh yang demikian, dapat dikatakan bahawa UMNO Cawangan Jerangau mempunyai pandangan yang luas sejajar dengan pergolakan politik semasa.

Usul ketiga yang memperlihatkan sikap desakan bagi mendapatkan kemudahan dari kerajaan, menandakan ahli UMNO sedar akan kekurangan kemudahan asas yang masih terdapat di kampung mereka.

Dalam tahun 1983/84, usul-usul yang diterima adalah seperti usul dalam tahun 1981/82, yang lebih menitikberatkan kepada soal ekonomi. Terdapat juga usul-usul yang menyentuh tentang kemudahan awam.

Antara usul-usul yang diterima ialah :

- i. Menggesa Kerajaan Negeri Trengganu supaya membuka semula permohonan tanah yang dibekukan pada masa ini.
  - ii. Mendesak Kerajaan Negeri Trengganu supaya mengadakan kilang perindustrian dalam kawasan Pilihanraya Jerangau.
  - iii. Menggesa Suruhanjaya Perkhidmatan Awam supaya menyemak semula tangga gaji buruh dewasa ini.
  - iv. Bersetuju supaya kerajaan menyegerakan pembinaan Ibu Pejabat Telefon di kawasan Jerangau.
  - v. Menyeru kepada Kementerian Pelajaran supaya menyegerakan pembinaan Sekolah Menengah yang dicadangkan di Jerangau.
- (Dipetik dari Penyata Kemajuan UMNO Cawangan Jerangau tahun 1983/84)

Dari lima usul yang dikemukakan itu, tiga daripadanya berkisar pada soal ekonomi. Begitu juga dengan usul-usul pada tahun yang lain. Dari sini didapati, penekanan lebih ditumpukan kepada aspek ekonomi. Keadaan ini adalah disebabkan oleh kedudukan ekonomi kebanyakan penduduk Kampung Jerangau adalah rendah, seperti yang digambarkan dalam bab yang lalu.

Di samping itu, soal kemudahan asas juga merupakan medan perbincangan yang sering dibahaskan. Terdapat beberapa usul yang bersangkutan dengan soal ini. Ini menandakan terdapatnya keluhan di kalangan anggota masyarakat tentang kekurangan kemudahan di kawasan kampung mereka.

4.7. ISU-ISU POLITIK.

Dari ketiga-tiga Penyata Kemajuan ini, tidak terdapat isu-isu politik yang dikatakan secara jelas. Berdasarkan kepada usul-usul yang diterima dalam Mesyuarat Agung UMNO Cawangan Jerangau, dapat dibuat kesimpulan, salah satu usul yang mendapat tempat ialah isu kafir-mengkafir. Isu ini dapat dikesan melalui usul pertama yang diterima dalam mesyuarat agung pada tahun 1982/83. Walau bagaimanapun, isu ini bukanlah merupakan isu yang hangat dalam konteks masyarakat Kampung Jerangau.

Tidak dapat dinafikan, isu kafir-mengkafir ini berpunca dari sikap PAS. Justeru pengaruh PAS tidak kuat di kampung ini, bermakna isu ini tidaklah begitu hangat sehingga boleh menimbulkan konflik dalam masyarakat.

Sepanjang tempoh kajian ini dijalankan, isu-isu yang sering diperkatakan berkisar pada soal yang remeh. Isu yang mendapat tempat ialah isu berkaitan dengan kehidupan sehari-hari. Kebanyakan dari isu ini timbul akibat rasa tidak puas hati sebilangan anggota masyarakat. Antara isu tersebut ialah pembahagian lembu pawah.

Memang sudah menjadi kebiasaan, pada setiap tahun Persatuan Peladang Jerangau menguntukkan beberapa ekor lembu dalam skim lembu pawah. Pembahagian adalah dijalankan oleh JKKK iaitu satu badan di bawah pentadbiran UMNO. JKKK akan memastikan siapa yang berhak mendapat bantuan dalam skim ini. Pemilihan yang dibuat itu menimbulkan rasa tidak puas hati kepada mereka yang tidak terpilih. Oleh itu mereka menjadikannya sebagai isu untuk menempelak ketidakadilan UMNO. Walau bagaimanapun isu ini tidaklah meluas diperkatakan. Kewujudannya dirasakan tidak mengugat kestabilan UMNO dan perpaduan masyarakat.

Selain dari isu ini tidak terdapat isu-isu lain yang diperkatakan. Ini menandakan isu politik bukanlah satu alat yang digunakan oleh masyarakat Kampung Jerangau bagi menempelak kerajaan dan jentera pentadbirannya.

4.8. KESIMPULAN.

Dari analisa dan perbincangan yang telah lalu, dapat dibuat beberapa kesimpulan tentang sikap dan penglibatan masyarakat Kampung Jerangau dalam aktiviti politik.

Pertama, terdapat dua buah parti politik yang popular di kawasan ini. Part tersebut ialah UMNO dan PAS. Antara kedua parti ini, UMNO lebih berpengaruh. Kebanyakan penduduk Kampung Jerangau menjadi ahli UMNO, atau setidak-tidaknya meminati dan memberikan simpati terhadap perjuangan UMNO. Kewujudan PAS di kawasan ini sukar untuk ditentukan dengan jelas kerana ketiadaan sekretariat dan organisasi pentadbiran yang sistematik. Pengkaji tidak dapat mengesan orang-orang yang memegang jawatan penting dalam PAS ranting Jerangau.

Keterlibatan penduduk Kampung Jerangau dalam parti politik menandakan kesedaran dan penglibatan politik yang aktif di kalangan masyarakat Kampung Jerangau.

Kesimpulan kedua, hampir kesemua penduduk Kampung Jerangau menunjukkan sambutan yang positif terhadap pilihanraya. Mereka bukan sahaja terlibat dalam pembuangan undi tetapi juga terlibat dalam aktiviti kempen. Kehadiran mereka dalam kempen pilihanraya menunjukkan sokongan mereka pada parti berkenaan di samping dapat menambahkan pengetahuan tentang politik. Semasa memuat pembuangan undi mereka lebih memberikan keutamaan kepada calon yang bertanding.

Kesimpulan ketiga, masyarakat Kampung Jerangau lebih mementingkan aspek karismatik dan kewibawaan dalam menentukan tokoh yang layak untuk menduduki jawatan yang penting dalam parti. Pemilihan ahli jawatankuasa UMNO lebih banyak berdasarkan aspek ini.

Kesimpulan keempat, penduduk Kampung Jerangau terlibat dalam beberapa aktiviti politik yang dianjurkan oleh parti. Perbincangan di kedai-kedai kopi merupakan satu bentuk yang paling disukai mereka. Keseluruhannya, mereka lebih peka kepada perkembangan politik peringkat tempatan. Kebanyakan daripada mereka mengikuti dan meminati perkembangan politik peringkat tempatan.

Kesimpulan kelima, berdasarkan Penyata Kemajuan UMNO Cawangan Jerangau, berbagai aktiviti telah dijalankan. Aktiviti tersebut bukan sahaja bercorak politik malah meliputi aspek lain seperti akademik, ekonomi dan kebajikan.

Kesimpulan terakhir yang dapat dibuat dari keterangan di atas ialah, penduduk Kampung Jerangau menggunakan parti politik sebagai alat untuk mendapatkan kepentingan ekonomi mereka. Keadaan ini ternyata dari usul-usul yang telah diterima dalam Mesyuarat Agung UMNO Cawangan Jerangau. Kebanyakan dari usul-usul itu berkisar pada soal ekonomi seperti pembukaan tanah baru.

1. Pendapat ini telah dikemukakan oleh Wan Fatul Johari di dalam latihan ilmunya yang dihantar untuk mendapatkan Bachelor of Economics Degree, Universiti Malaya. Menurut saya, orang Melayu luar bandar mempunyai pandangan politik yang tinggi dan terlibat dalam politik walaupun konsep politik bagi mereka lebih merupakan politik bagi pilihanraya. Ini bermakna orang Melayu luar bandar kurang menyertai aktiviti politik yang lain selain dari pilihanraya.
- Op.cit, Wan Fatul Johari, Behavioral Approach to Malaysian Politics, s/n 13.

KESIMPULAN DAN PENUTUP

Dari huraian dan analisa dalam bab-bab yang lalu, dapat dibuat kesimpulan bahawa : Penduduk Kampung Jerangau mempunyai sikap yang positif dan terlibat dalam aktiviti politik. Tidak dapat dinafikan penglibatan mereka itu menandakan kesedaran politik mereka yang tinggi.

Keadaan ini menunjukkan orang Melayu luar bandar mempunyai kesedaran politik yang tinggi dan terlibat dalam aktiviti politik. Dalam kajian ini didapati, masyarakat Kampung Jerangau terlibat secara langsung dalam aktiviti politik. Mereka menggotai parti politik, melibatkan diri dengan aktiviti-aktiviti yang dijalankan oleh parti di samping menjadi pengundi dalam pilihanraya. Keterlibatan mereka dalam aktiviti ini jelas menunjukkan mereka mempunyai kesedaran dan sikap yang positif terhadap politik.

Oleh yang demikian pendapat yang mengatakan konsep politik orang Melayu luar bandar lebih merupakan politik bagi pilihanraya tidak tepat dengan kajian ini. ⁽¹⁾ Adalah didapati penduduk Kampung Jerangau terlibat dalam berbagai aktiviti politik bukan sahaja dalam pilihanraya, malah mereka terlibat dalam parti politik. Keadaan ini memperlihatkan kesedaran dan penglibatan politik di kalangan sebahagian masyarakat luar bandar.

Nampaknya masyarakat luar bandar di Kampung Jerangau memahami konsep politik dengan jelas. Bagi mereka politik mempunyai hubungan dengan kehidupan dan merupakan sebahagian dari budaya mereka. Konsep politik yang menyangkut aspek pengurusan, pentadbiran dan pemerintahan, merupakan konsep politik bagi sebahagian besar penduduk Kampung Jerangau.

1. Pendapat ini telah diketengahkan oleh Wan Fatul Johari di dalam latihan ilmiahnya yang dihantar untuk mendapatkan Bachelor of Economics Degree, Universiti Malaya. Menurutny, orang Melayu Luar bandar mempunyai kesedaran politik yang tinggi dan terlibat dalam politik walaupun konsep politik bagi mereka lebih merupakan politik bagi pilihanraya. Ini bermakna orang Melayu luar bandar kurang menyertai aktiviti politik yang lain selain dari pilihanraya.
Op.cit, Wan Fatul Johari, Behavioral Approach to Kelantan Politics, m/s : 3.
2. Malvin L. Hogero.

Sehubungan dengan ini, kebanyakan penduduk Kampung Jerangau terlibat dalam UMNO dalam erti kata mereka menjadi ahli kepada parti tersebut. Mereka memberikan kepercayaan politik mereka kepada UMNO. Keadaan ini terjadi mungkin disebabkan UMNO adalah parti Melayu yang ulung di negara ini.

Bermula dari tahun-tahun 50-an, sewaktu usaha-usaha kemerdekaan sedang giat dijalankan, kerajaan telah mengisytiharkan pilihanraya umum. Perisytiharan ini telah sedikit sebanyak mengukuhkan kesedaran politik orang Melayu yang telah wujud semenjak pemerintahan kolonial lagi. Dalam konteks kajian ini, penubuhan UMNO pada tahun 1962 menandakan telah wujudnya satu 'wadah' perjuangan politik bagi masyarakat Kampung Jerangau. Ini juga boleh merupakan satu sebab mengapa UMNO merupakan sebuah parti yang popular di kawasan ini.

Dari sini dapat diperhatikan bahawa kegiatan politik kebanyakan masyarakat Kampung Jerangau adalah bercorak 'pro kerajaan'. Mereka lebih terlibat dalam parti pemerintah.

Dari kajian juga didapati keterlibatan mereka dalam UMNO bukan hanya untuk tujuan politik, malah UMNO dijadikan saluran untuk mencapai tujuan ekonomi. Keadaan ini tergambar jelas dari usul-usul yang diterima dalam Mesyuarat Agung UMNO Cawangan Jerangau. Berdasarkan Pernyataan Kemajuan UMNO didapati usul-usul yang diterima lebih menekankan aspek ekonomi. Di sini terlihat peranan UMNO sebagai 'badan pendesak' untuk mencapai maksud tersebut.

Di satu segi yang lain pula UMNO adalah memainkan peranan yang penting dalam proses sosialisasi politik masyarakat Kampung Jerangau. Aktiviti-aktiviti ceramah yang dianjurkan oleh UMNO dapat membentuk satu sikap, pengetahuan dan kesedaran politik di kalangan ahlinya dan juga anggota masyarakat yang lain.

Keadaan yang telah diterangkan itu menggambarkan sokongan masyarakat Kampung Jerangau kepada kerajaan. Ini adalah merupakan satu petanda kepada kerajaan kerana sokongan masyarakat luar bandar khususnya orang Melayu adalah paling berkesan bagi menegakkan kerajaan yang ada sekarang.⁽²⁾ Tanpa sokongan dari

mereka, keutuhan kerajaan akan tergugat. Sebab itulah berbagai usaha yang telah dijalankan oleh kerajaan terutamanya dalam bidang ekonomi tertumpu kepada golongan mereka. Keadaan ini dilihat sebagai satu 'balasan' atas sokongan yang telah mereka berikan itu.

Dari satu aspek yang lain, masyarakat Kampung Jerangau yang merupakan sebahagian daripada masyarakat luar bandar yang terdapat di negara ini, adalah terdiri daripada mereka yang boleh dikelaskan sebagai miskin. Rata-rata pekerjaan mereka adalah tergolong ke dalam sektor tradisi (lihat huraian mengenai pekerjaan) yang memberikan tingkat pendapatan yang rendah.

Kekurangan beberapa kemudahan asas yang terdapat di sini adalah merupakan sebahagian dari keadaan kemiskinan seperti yang telah digambarkan oleh S.Husin Ali.⁽³⁾ Kemudahan-kemudahan asas yang dimaksudkan ialah air paip, pengangkutan awam dan kesihatan. Telah didapati, ketiga-tiga aspek ini masih belum wujud dengan sempurna di kawasan ini.

Walaupun begitu, mereka masa memberikan tumpuan kepada aspek politik. Ini bermakna kegiatan politik masyarakat luar bandar tidak boleh di pandang ringan. Sikap politik yang betul harus dipupuk di kalangan mereka supaya nanti tidak akan terjadi 'susu dibalas dengan tuba'.

Sebagai penutupnya, adalah menjadi satu tanggung jawab kerajaan untuk membentuk sikap dan penglibatan politik yang betul di kalangan masyarakat luar bandar terutamanya orang Melayu. Ini adalah disebabkan kepentingan mereka terhadap keutuhan kerajaan tidak dapat dinafikan. Penglibatan mereka tidak boleh diperkecilkan.

Akhir sekali, kita tidak boleh menafikan tentang penglibatan masyarakat luar bandar dalam politik. Kajian ini jelas menunjukkan bahawa masyarakat luar bandar memang mempunyai kesedaran politik dan terlibat dalam aktiviti politik.

---

3. S.Husin Ali, Punca Kemiskinan dalam Nadi Insan, Institut Analisa Sosial, Kuala Lumpur, Jun 1983, m/s : 5.

BIBLIOGRAGI

- A. Buku-buku.
- Ahmad Mahdzan Ayob.
Robert L. Card.
Modern State, Oxford University Press, London, 1968.
- E.E. Sshatschneider.
Robert Dahl.
Kaedah Penyelidikan Sosioekonomi, Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur, 1983.
- F.J. Sorouf.
Richard E. Dawson and Kenneth Prewitt.
Party Government, Charles Scriber's Son, New York, 1975.
- Fred I. Greenstein.
Samuel P. Huntington.
Political Parties in American System, Haward University Press, London, 1984.
- Gilbert Abcarian and George S. Mansannat.
Salvador Giner.
Guulb and Koulb.
Political Sociolization, International Encyclopedia Of Socisl Science, New Heaven, New York, 1965.
- Malvin L. Rogers.
B. Husin Ali.
Mohammad Nasir.
Lucian W. Pye.
Robert E. Lane.
Contemporary Political System, Charles Scriber's Son, New York, 1970.
- Sociology, Little Brown and Co, Introduction: Political Sociology, Bristol, Nelson University Paperback, Bristol, 1971.
- Political Involvement In A Rural Malay Community, University of California, 1968.
- Prinsip-prinsip Undang-undang Tubuh BERJASA, Utusan Printcorp, Kuala Lumpur, 1978.
- Political Life, The Free Press, Glencoe, 1959.

Robert M. Ivers.

Modern State, Oxford University Press, London, 1964.

Russin Mohammad.

Robert L. Card.

Political Sciences : An Introduction, Appleton Century Press, New York, 1974.

Wan Patul Johari.

Robert Dahl.

Political Opposition In Western Democracies, New Heaven, 1966.

Richard E. Dawson and Kenneth Prewitt.

An Analitic Study : Political Sociolization, Little Brown and Co, London, 1976.

Kerajaan Malaysia.

Samual P. Huntington.

Political in Developing Countrirs, Havard University Press, California, 1976.

D. Akbar dan Najalah.

Salvador Giner.

Sociology, Little Brown and Co, London, 1972.

Shamsul Amri Baharuddin.

RWK, Tujuan dan Pelaksanaannya : Satu Penilaian Teoritis, Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur, 1979.

S. Husin Ali.

Kemiskinan dan Kelaparan Tanah di Kelantan, Penerbitan Karangkrak, Petaling Jaya, 1978.

Lucian W. Pye.

Political Culture and Political Developement, Princeton University Press, London, 1965.

B. Latihan Ilmiah.

Hussin Mohammad.

Masyarakat dan Politik di Kampung Padang Luas, Trengganu. Tesis MA, Universiti Malaya, 1974.

Wan Fatul Johari.

Behavioral Approach to Kelantan Politics. Thesis submitted for Bachelor of Economics Degree, University of Malaya, 1970.

C. Percetakan Kerajaan.

Kerajaan Malaysia.

Rancangan Malaysia Kedua, Percetakan Kerajaan, Kuala Lumpur, 1971.

D. Akhbar dan Majalah.

Utusan Malaysia.

Utusan Publication, Kuala Lumpur, 6/2/1985.

MADANI INSAN.

Masalah sosioekonomi Malaysia - Rencana Pilihan Nadi Insan, Institut Analisa Sosial, Petaling Jaya, 1984.

E. Laporan/Penyata.

UMNO Cawangan Jerangau.

Penyata Kemajuan UMNO dalam Buku Cenderamata Mesyuarat Agung UMNO Cawangan Jerangau bagi tahun 1981/82, 1982/83 dan 1983/84.

Paradigm for the study of electoral behavior.

Stimuli

Economics stakes and institutions   Group membership (family, ethnic class)   Community situation   Political institution

Organism

SOCIAL AND POLITICAL ATTITUDES
CORE PERSONALITY (NEEDS)

Joining political groups and movements

Discussing politics

Responses

Contacting politicians

Voting and electioneering

Reading and listening to politics

Contributing to party and interest group

LAMAYAN				
YAKIM				
WAKA SOLA				
WAKA TAKAY				

Sumber : Robert E. Lane, Political Life (How and why people get involve in politics), The Free Press, New York, 1959, m/s : 6.

PERMINTAAN BERJALAN

PERTELEA

YAKIM KEY POUCHING

YAKIM PERCHASAHAN

MAC - JUN 1985

NO. SIRI

NEGERI

KAMPUNG

NO. SAMPEL

KAJIAN KEMISKINAN DI MALAYSIA

UNIVERSITI MALAYA

BORANG SOAL SELIDIK

NAMA RESPONDEN

ALAMAT RUMAH

	TEMUDUGA				
LAWATAN	1	2	3	4	5
TARIKH					
MASA MULA					
MASA TAMAT					

TARAF TEMUDUGA (✓) : 1. LENGKAP 2. TAK LENGKAP

PEMBANTU KERJALUAR

PENYELIA

TARIKH KEY PUNCHING:

TARIKH PENGESAHAN :

I. MAKLUMAT KETUA RUMAH DAN KELUARGANYA (A - D)

- 2 -

A: BUTIR-BUTIR MENGENAI SEISI RUMAH DAN ANGKUBAH ASAS DEMOGRAFI

B11. Seisi Rumah	Nama anggota Seisi rumah	Perhubungan			Tarikh Lahir		Tahap pelajaran (d)	Status kerja (e)	Status kahwin (f)	Tempat duduk (g)	Jumlah pendapatan sebulan (\$)	
		Bangsa (a)	Jantina (b)	Tahun (c)	Bulan	Tahun						
01												
02												
03												
04												
05												
06												
07												
08												
09												
10												

Ketua isi rumah - 1	B. Melayu	1.	d	Tidak bersekolah	- 0	Ting. 1	- 1	4	Pelajaran selepas sekolah	- 18	Masih bersekolah	- 1	f. Bujang	- 1
Laterinya - 2	Cina	2.			- 1	2	- 2	Tadika	- 17		- 2	Kahwin	- 2	
Bapa/ibu ketua - 3	India	3.		Darjah 1	- 1	3	- 3	Kemuka/Peralihan	- 18		- 3	Tidak tinggal	- 2	
Anak - 4	Lain	4.			- 2	4	- 10	Lain-lain	- 19		- 3	Bersama	- 1	
Saudara bera - 5		5.			- 3	5	- 11				- 3	Bercera	- 4	
Kawan/sahabat - 6		6.			- 4	6	- 12				- 3	Duda/Janda	- 3	
Profesi - 7	Lelaki	7.	1		- 5	7	- 13				- 4	Lain-lain	- 9	
Lain - 8	Perempuan	8.	2		- 6	8	- 14				- 5			
							- 15				- 6			
							- 16				- 7			
							- 17				- 8			
							- 18				- 9			
							- 19				- 10			
							- 20				- 11			
							- 21				- 12			
							- 22				- 13			
							- 23				- 14			
							- 24				- 15			
							- 25				- 16			
							- 26				- 17			
							- 27				- 18			
							- 28				- 19			
							- 29				- 20			
							- 30				- 21			
							- 31				- 22			
							- 32				- 23			
							- 33				- 24			
							- 34				- 25			
							- 35				- 26			
							- 36				- 27			
							- 37				- 28			
							- 38				- 29			
							- 39				- 30			
							- 40				- 31			
							- 41				- 32			
							- 42				- 33			
							- 43				- 34			
							- 44				- 35			
							- 45				- 36			
							- 46				- 37			
							- 47				- 38			
							- 48				- 39			
							- 49				- 40			
							- 50				- 41			
							- 51				- 42			
							- 52				- 43			
							- 53				- 44			
							- 54				- 45			
							- 55				- 46			
							- 56				- 47			
							- 57				- 48			
							- 58				- 49			
							- 59				- 50			
							- 60				- 51			
							- 61				- 52			
							- 62				- 53			
							- 63				- 54			
							- 64				- 55			
							- 65				- 56			
							- 66				- 57			
							- 67				- 58			
							- 68				- 59			
							- 69				- 60			
							- 70				- 61			
							- 71				- 62			
							- 72				- 63			
							- 73				- 64			
							- 74				- 65			
							- 75				- 66			
							- 76				- 67			
							- 77				- 68			
							- 78				- 69			
							- 79				- 70			
							- 80				- 71			
							- 81				- 72			
							- 82				- 73			
							- 83				- 74			
							- 84				- 75			
							- 85				- 76			
							- 86				- 77			
							- 87				- 78			
							- 88				- 79			
							- 89				- 80			
							- 90				- 81			
							- 91				- 82			
							- 92				- 83			
							- 93				- 84			
							- 94				- 85			
							- 95				- 86			
							- 96				- 87			
							- 97				- 88			
							- 98				- 89			
							- 99				- 90			
							- 100				- 91			

B. MAKLUMAT KETUA KELUARGA

1) Persekolahan.

Nama Sekolah/Kolej/Universiti

1.1 Rendah

1.2 Menengah Tkt 1-3

1.3 Menengah Tkt 4-6

1.4 Kolej

1.5 Universiti

2) Bahasa bertutur, membaca, menulis (✓, jika boleh)

Bahasa	Bertutur	Membaca	Menulis
2.1 Bahasa Malaysia			
2.2 Bahasa Inggeris			
2.3 Bahasa Cina			
2.4 Bahasa Tamil			
2.5 Bahasa lain			

43				45
46				49
47				51
51				54
55				57

3) Latar Belakang Ibu Bapa

Bapa

3.1 Tempat Asal (Negeri, Daerah)

3.2 Pelajaran Tertinggi

3.3 Pekerjaan

Ibu

3.4 Tempat Asal (Negeri, Daerah)

3.5 Pelajaran Tertinggi

3.6 Pekerjaan

60				60
61				63
63				6
66				67
68				69
70				71

NO. SIRI

						0	4

4) Pekerjaan Ketua Keluarga

(Jenis)

(Tempoh/
Tahun)

4.1 Pekerjaan Utama

4.2

4.3 Tempat Kerja _____ Kampung ini _____ Mukim ini _____ Luar mukim _____
(1) (2) (3)

7				11
12				12

4.4 Pekerjaan sambilan _____ 'Tidak (0) _____ Ya (1)

☐ 13

Jenis _____ Tempoh/
Tahun _____

4.5 Pekerjaan sambilan 1. _____ 4.6 _____

☐ 16 ☐ 17

4.7 2. _____ 4.8 _____

☐ 18 ☐ 19

4.9 Pekerjaan Dahulu 1. _____ 4.10 _____

☐ 20 ☐ 21

4.11 2. _____ 4.12 _____

☐ 22 ☐ 23

4.13 Alasan meninggalkan1. _____
Pekerjaan _____

☐ 24

4.14 2. _____

☐ 25

5) Adakah cita-cita untuk menukar pekerjaan sekarang?

☐ 26

_____

Tentu (1) Mungkin (2) Tidak Mungkin (3) Tidak (4) Tidak Tahu (5)

6) Sekiranya ada kemungkinan menukar pekerjaan, apa jenis pekerjaan yang disukai?

☐ 27 ☐ 28

(jenis) _____ (sektor) _____

7) Pernahkah keluar dari Mukim tahun ini?

☐ 29

0. Tidak 1. Ya

8) Sila berikan 3 tempat yang tuan/puan biasa kunjungi (iaitu luar daripada mukim ini), misalnya ke hospital, pejabat daerah, pekan untuk membeli barang-barang, dll.

	Tempat	Jauh (batu)		Bagaimana	Sebab	Beberapa kali tahun ini	
		17	18			29	30
8.1	8.2	☐	☐	8.3	☐ 31	8.4	☐ 32
8.6	8.7	☐	☐	8.8	☐ 33	8.9	☐ 34
8.11	8.12	☐	☐	8.13	☐ 35	8.14	☐ 36

Bagaimana

Sebab

- 1 kereta/motosikal sendiri
- 2 kenderaan berkongsi
- 3 teksi
- 4 bas
- 5 jalan kaki
- 6 basikal
- 9 lain cara

- 1 hari raya
- 2 membeli barang-barang keperluan
- 3 berniaga
- 4 urusan rasmi/kerajaan
- 5 kesihatan serta beranak
- 6 bersiar-siar/jalan-jalan
- 7 kecemasan
- 9 lain sebab

C. * MAKLUMAT TENTANG ISTERI ATAU PUN SUAMI KETUA RUMAH.

Jikalau ketua isi rumah adalah lelaki, sila isikan bahagian C1.

Sekiranya ketua isirumah adalah perempuan, sila isikan bahagian C2.

C1. Maklumat tentang isteri-isteri

Isteri Pertama

Isteri Kedua

1.1 Keturunan	55

1.6

1.2 Tempat _____
Asal _____

1.7 _____

1.2 Hubungan _____ 59
Sebelum Kahwin

1.8

1.4 Pekerjaan _____
Bapa Isteri

1.9

1.5 Jumlah Lahir
Lelaki

1.10

Perempuan

NO. SIRI

Isteri Ketiga

Isteri Keempat

1.11 Keturunan

1. 16

1. 12 Tempat _____ 2

1.17

1.13 Hubungan _____ 12.
Sebelum Kahwin

1 18

1.14 Pekerjaan _____
Bapa Isteri _____

1 19

1.15 Jumlah Lahir
Lelaki

1.29

Perempuan

C2. Maklumat tentang suami

2.1. Keturunan

r

2.2 Tempat Asal

2.3 Hubungan Sebelum Kahwin

10

2.4 Pekerjaan .....
Bapa suami .....

D. PEMUDAHAN PELAJARAN

- 6 -

Kod isi rumah	Nama	Umur	Jarak dari sekolah (batu)	Cara Pengangkutan ke sekolah (Kod 1)	Adakah memasuki kelas bimbingan (kod 2)	Adakah terima bantuan (Kod 2)	Jumlah Perbelanjaan sebulan \$	Adakah kelas tadika (Kod 2)	Nama sekolah
____		____	____	____	____	____	____	____	
____		____	____	____	____	____	____	____	
____		____	____	____	____	____	____	____	____
____		____	____	____	____	____	____	____	
____		____	____	____	____	____	____	____	
____		____	____	____	____	____	____	____	
____		____	____	____	____	____	____	____	
____		____	____	____	____	____	____	____	
____		____	____	____	____	____	____	____	

Kod 1 : Kereta - 1
 Motosikal - 2
 Bas sekolah - 3
 Bas - 4
 Basikal - 5
 Berjalan - 6
 Lain - 9

Kod 2 : Ya - 1
 Tidak - 0

II. Petunjuk Sosial, Peranan dan Pendapat.

NO. SIRI

									0	7

E. Petunjuk Sosial

1. Rumah kediaman

1.1 Rumah siapa punya? _____

1.2 Tapak rumah (kepunyaan) _____

1.3 Tahun pembinaan _____

1.4 Luas kaki persegi _____

1.5 Nilainya (\$) sekarang _____

1.6 Nilai pembaikan (\$) _____

1.7 Jenis dinding _____

1.8 Bekalan air minum (jenis) _____

1.9 Bekalan ada berapa bulan setahun _____

1.10 Bekalan api (jenis) _____

1.11 Tandas (jenis) _____

1.12 Keadaan rumah _____

1.13 Bumbong _____

2. Kemudahan rumah

Ya (1)

Tidak (0)

2.1 Kereta _____

2.2 Motosikal _____

2.3 Kipas elektrik _____

2.4 Peti Ais _____

2.5 Televisyen _____

2.6 Kusen set _____

2.7 Mesin Jahit _____

2.8 Dapur gas _____

2.9 Dapur minyak _____

2.10 Sampan _____

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45

3. Kesihatan

3.1 Klinik/Hospital yang terdekat sekali?

46   47 batu

3.2 Berapa kali saudara/i ataupun keluarga saudara/i melawat klinik/Hospital tersebut? _____
(tahun ini)

48   49

3.3 Jika saudara/i ataupun keluarga saudara/i jatuh sakit, dari mana saudara/i mendapat rawatan. Tandakan pentingnya

	Selalu (1)	Kurang (2)	Tidak pernah (0)	
Hospital	____	____	____	50
Klinik Kerajaan	____	____	____	51
Klinik doktor swasta	____	____	____	52
Bomoh/dukun	____	____	____	53
Lain-lain	____	____	____	54
Tidak ada	____	____	____	55

3.4 Tempat kelahiran anak-anak

1. Hospital

2. Klinik Kerajaan

3. Klinik doktor swasta

4. Bidan di rumah

5. Lain

Bilangan lahir di-

Yang akhir di

46   47
48   49
50   51
52   53
54   55

56

4.1 Perhentian bas yang terdekat sekali

67   68 (batu)

4.2 Berapa minit satu bas melalui perhentian tersebut

70   72 (minit)

4.3 Bagaimana saudara/i biasa pergi ke bandar/pekan (tanda ✓)

(a) kenderaan sendiri : kereta, motosikal, basikal

73

(b) pengangkutan umum : bas, teksi, lain

74

(c) berkongsi dan lain : tumpang, sewa, lain-lain

75

NO. SIRI

								0	8

F PERANAN DALAM MASYARAKAT, KEAHLIAN DALAM PERTUBUHAN DAN JAWATAN YANG DIPEGANG. (UNTUK KETUA KELUARGA)

Jenis/Tahap	Nama Pertubuhan	Ahli/Jawatan	
Mukim			☐ 1
Kampung			☐ 2
Pelajaran			☐ 3
Ugama			☐ 4
Politik			☐ 5
Sy. Kerjasama			☐ 6
Belia			☐ 7
Persatuan Peladang			☐ 8
Persatuan Perniagaan			☐ 9

Kod Ahli/
Jawatan

1. Pengerusi/Presiden
2. Naib Pengerusi/Presiden
3. Setiausaha
4. Bendahari
5. Ahli Jawatankuasa
6. Ahli Umum/Biasa
7. Bukan Ahli

G. PENDAPAT DAN PERSEPSI.

1. Adakah saudara/i ingin tinggal selama-lamanya di kampung ini?

Tentu	Mungkin	Tak Mungkin	Tidak Akan	Tak Tahu
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

Mengapa?

2. Adakah saudara/i mahu anak-anak saudara tinggal dan bekerja di kampung ini?

Mahu	Neutral	Tak Mahu	Tak Tahu
(1)	(2)	(3)	(4)

Mengapa?

3. Jenis pekerjaan yang saudara/i fikir adalah baik untuk anak-anak saudara?

4. Setinggi manakah pelajaran yang saudara harap akan dicapai oleh anak?

Universiti (1)	Kolej (2)	Menengah 4-6 (3)	Menengah 1-3 (4)	Rendah (5)

☐ 33

5. Apakah jenis pelajaran yang baik untuk anak-anak?

Agama (1)	Kedokteran (2)	Sains (3)	Kemanusiaan (4)	Kemasyarakatan (5)

☐ 36

6. Apakah sebaik-baik peninggalan untuk anak-anak?

1. nama baik	4. pelajaran	7. _____
2. wang	5. pendidikan agama	8. _____
3. tanah/harta	6. sifat jimat cermat	9. Lain-lain

☐ 37 ☐ 39

☐ 38 ☐ 40

☐ 31 ☐ 41

7. Siapakah yang paling berpengaruh dan dihormati di antara orang-orang di bawah ini?

(a) Penghulu	☐ 33
(b) Ketua Kampung	☐ 34
(c) Ahli Politik	☐ 35
(d) Guru	☐ 36
(e) Imam/Bilal	☐ 37
(f) Pegawai Kerajaan	☐ 38
(g) Peneroka tanah	☐ 39

Kod:

1. sangat berpengaruh
2. sederhana saja
3. tidak begitu kuat
4. tidak berpengaruh langsung
5. tak tahu

8. Apakah perkara-perkara yang boleh meninggikan nama seseorang di kampung ini?

(a) keturunan	☐ 40
(b) kebolehan diri sendiri	☐ 41
(c) pelajaran	☐ 42
(d) pekerjaan	☐ 43
(e) kekayaan	☐ 44
(f) hubungan politik	☐ 45
(g) kepercayaan diri sendiri	☐ 46

Kod:

1. Termustahak
2. Mustahak
3. Tidak berapa mustahak
4. Tidak langsung
5. Tidak tahu

9. Apakah 3 masalah besar yang dihadapi oleh

(a) kamu: _____

(b) negara: _____

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

47

55

10. Sekiranya tuan/puan mewarisi \$20,000, bagaimanakah, tuan/saudara bercadang menggunakannya? (tandakan (1) untuk yang diingini)

(a) beli tanah	☐	(d) pelajaran untuk anak	☐	(g) lain-lain	☐
(b) beli rumah	☐	(e) melabur dalam ASN	☐		
(c) naik haji	☐	(f) berniaga	☐		
- (terangkan)

H. POLITIK

1. Apakah parti politik yang saudara/i sukai? ☐ 61
2. Mengapa? ☐ 64
3. Berapa kalikah sudah saudara/i mengundi dalam pilihan raya?
  - (a) Parlimen _____ kali ☐ 65
  - (b) Negeri _____ kali ☐ 66
4. Ketika mengundi apakah yang saudara utamakan, orang yang menjadi calon atau parti yang dianggotainya?

calon (1)	part (2)	☐ 67
5. Adakah saudara/i cuba mempengaruhi ahli-ahli keluarga saudara/i dalam mengundi? _____

Ada (1)/Tidak (0) ☐ 68
6. Sukakah saudara/i mendengar kempen pilihan raya?

sangat suka	suka	neutral	tidak suka	benci	☐ 69
7. Kempen parti manakah yang saudara/i selalu hadir? _____ ☐ 70
8. Jika ada beberapa buah parti yang berkempen dalam masa yang tidak sama, adakah saudara/i menghadiri semua kempen-kempen tersebut?

Ada (1)/Tidak (0) ☐ 71
9. Apakah parti politik yang paling saudara/i benci? _____ ☐ 72
10. Adakah saudara menjadi ahli mana-mana parti politik?

Ada (1)/Tidak (0) ☐ 73

Jika ada parti apa? _____ ☐ 74

Berapa tahun sudah? _____ ☐ 75
11. Jika ada sebuah parti politik yang baru muncul dan berjanji untuk membela untung nasib saudara, sanggupkah saudara memberi sokongan?

Ya (1)	Tidak Tahu (2)	Mungkin (3)	Tidak (4)	☐ 76

PENDAPATAN DAN PERBELANJAAN KELUARGA

I. Punca dan Jumlah Pendapatan (Bukan daripada Pertanian)

NO. SIRI

					0	9
1						7

1. Pendapatan

Anggota Seisi Rumah	Nama	Kerja Tetap		Kerja Sambilan	
		Jenis	Pendapatan (\$)	Jenis	Pendapatan (\$)

						1	0

2. Wang kiriman daripada ahli-ahli keluarga yang bekerja di luar kampung.

Ahli isi rumah	Nama	Kiriman (\$)
____ ____		____ ____ ____ ____
____ ____		____ ____ ____ ____
____ ____		____ ____ ____ ____
____ ____		____ ____ ____ ____

J. PERBELANJAAN KELUARGA

NO. SIRI

						1	1
1							7

1. Perbelanjaan keluarga sebulan
(Yang duduk bersama-sama)

1. Makanan & minuman

\$

 //

2. Pakaian

\$

 //

3. Utiliti (api, air, listrik)

\$

 //

4. Pengangkutan

\$

 //

5. Perbelanjaan untuk kesihatan

\$

 //

6. Rokok

\$

 //

7. Lain-lain keperluan keluarga

\$

 //

2. Perbelanjaan setahun

8. Motosikal, kereta

\$

 //

9. Perabot Rumah

\$

 //

10. TV, kipas

\$

 //

11. Ansuran rumah

\$

 //

3. Perbelanjaan sekolah setahun

(a) Pakaian

Yang benar
\$

 //

(b) Buku-buku

\$

 //

(c) Tambang

\$

 //

(d) Yuran sekolah

\$

 //

(e) Wang saku

\$

 //

(f) Lain-lain

\$

 //

Yang harus

\$

 //

\$

 //

\$

 //

\$

 //

\$

 //

\$

 //

\$

 //

K. SIMPANAN, PINJAMAN DAN HUTANG

NO. SIRI

						1	2
1							7

Simpanan
\$

Pinjaman
\$

Hutang
\$

Jumlah Tahun 1984

Kadar Bunga (%)

Simpanan ASN

 //

Tabung Haji

 //

Simpanan Nasional

 //

Cara Hutang

 //

Sebab Hutang

 //

Hutang Siapa

 //

Butir-butir Harta dan Tanah Keluarga

TANAH DIGUNA, DIKERJAKAN DAN/ATAU DIMILIKI SEKELUARGA

NO. SIRI

						1	3
1							7

1. Tanah yang diguna dan dikerjakan oleh sekeluarga (ekar)

	Sendiri	Diwarisi	Sewa	Pajak	Gadai	Pawah	Lain																																
Tapak Rumah	2 ____	3 ____	16 ____	4 ____	12 ____	13 ____	74 ____																																
Getah	15 ____ ____	17 ____ ____	15 ____ ____	21 ____ ____	21 ____ ____	25 ____ ____	28 ____ ____																																
Kelapa	25 ____ ____	31 ____ ____	31 ____ ____	15 ____ ____	17 ____ ____	22 ____ ____	41 ____ ____																																
Kopi	41 ____	44 ____	45 ____	46 ____	47 ____	43 ____	49 ____																																
Kelapa Sawit	52 ____ ____	52 ____ ____	54 ____ ____	56 ____ ____	55 ____ ____	61 ____ ____	63 ____ ____																																
Padi	64 ____ ____	66 ____ ____	65 ____ ____	70 ____ ____	72 ____ ____	74 ____ ____	76 ____ ____																																
Lain-lain	5 ____ ____	14 ____ ____	12 ____ ____	82 ____ ____	6 ____ ____	11 ____ ____	24 ____ ____																																
Jumlah (ekar)																																							
Bayaran (\$) setahun	<table border="1"> <tr> <td>15</td><td></td><td></td><td></td><td>16</td><td></td><td></td><td>17</td><td></td><td></td><td>18</td><td></td><td></td><td>19</td><td></td><td></td><td>20</td><td></td><td></td><td>21</td><td></td><td></td><td>22</td><td></td><td></td><td>23</td><td></td><td></td><td>24</td><td></td><td></td><td>25</td> </tr> </table>							15				16			17			18			19			20			21			22			23			24			25
15				16			17			18			19			20			21			22			23			24			25								

2. Cara mendapat tanah mula-mula sekali (1 - Cara itu; 0 - Bukan)

- warisan	☐	11	luasnya (ekar)	☐	12
- tanah isteri	☐	13	luasnya (ekar)	☐	14
- hadiah	☐	15	luasnya (ekar)	☐	16
- beli	☐	17	luasnya (ekar)	☐	18
- lain	☐	19	luasnya (ekar)	☐	20

terangkan _____

3. Cara semua tanah diperolehi (ekar)

	Warisan	Beli	Hadiah	Lain-lain	Jumlah
Sendiri	☐ 21	☐ 22	☐ 23	☐ 24	_____
Isteri	☐ 25	☐ 26	☐ 27	☐ 28	_____
Lain-lain	☐ 29	☐ 30	☐ 31	☐ 32	_____
Jumlah	_____	_____	_____	_____	_____

4. Luas tanah sendiri:

(a) dikerjakan sendiri

☐ 33 ekar

(b) disewa kepada orang lain

☐ 34 ekar